

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 251

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

58ο έτος

31 Ιουλίου 2015

Περιεχόμενα

I Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

505η σύνοδος ολομέλειας της ΕΟΚΕ της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015

2015/C 251/01	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση για τη χαρτογράφηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανά την Ευρώπη» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)	1
2015/C 251/02	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο ρόλος των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειωτηρίων στην εδαφική συνοχή — Προτάσεις για ένα κατάλληλο πλαίσιο χρηματοπιστωτικής ρύθμισης» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)	7
2015/C 251/03	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η απαλλαγή της ΕΕ από τον αμίαντο»	13
2015/C 251/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόσδος της υλοποίησης της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και τρόποι επίτευξης των στόχων της έως το 2020» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αίτησης της λετονικής προεδρίας)	19

III Προπαρασκευαστικές πράξεις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

505η σύνοδος ολομέλειας της ΕΟΚΕ της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015

2015/C 251/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων: Αντιμετώπιση των κινδύνων, ενίσχυση της αλυσίδας εφοδιασμού και διευκόλυνση του εμπορίου» [COM(2014) 527 final]	25
2015/C 251/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις που αφορούν τα όρια εκπομπών και την έγκριση τύπου για κινητήρες εσωτερικής καύσης που προορίζονται για μη οδικά κινητά μηχανήματα» [COM(2014) 581 final — 2014/0268 (COD)].	31

EL

2015/C 251/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών (ΕΕΑ) και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ)» [COM(2014) 509 final] και «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την αποστολή και την οργάνωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ)» [COM(2014) 508 final]	33
2015/C 251/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινη Βίβλος — Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης: μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη γεωργικά προϊόντα» [COM(2014) 469 final]	39
2015/C 251/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων — Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2015» [COM(2014) 902 final]	44

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

505Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 18ΗΣ ΚΑΙ 19ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2015

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση για τη χαρτογράφηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανά την Ευρώπη»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2015/C 251/01)

Εισηγητής: ο κ. Etele BARÁTH

Στις 27 Φεβρουαρίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού της κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Πρόταση για τη χαρτογράφηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών ανά την Ευρώπη».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 166 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 6 αποχές.

Εισαγωγή

Οι μέχρι σήμερα απαντήσεις της Ευρώπης στη γενικευμένη κρίση που προκλήθηκε από τη χρηματοπιστωτική κρίση είναι ανεπαρκείς. Σε πολλές αναλύσεις επισημαίνεται η υπερβολική έμφαση των αποφάσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα και η εξαιρετικά ιεραρχική φύση του μηχανισμού λήψεως αποφάσεων, που εμποδίζει την Ένωση να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για την άρση των κοινωνικών εντάσεων. Παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ, αφενός, των στόχων και των σχεδίων δράσης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την υποστήριξη της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της ΕΕ και, αφετέρου, των διαθέσιμων πόρων. Η ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των διαφόρων μέτρων οικονομικής πολιτικής έχει σήμερα μεγάλη σημασία.

Ενώ ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης κατάφεραν να καλύψουν τα κενά, το χάσμα μεταξύ άλλων κρατών μελών έχει διευρυνθεί, τόσο από πλευράς συνολικής οικονομικής παραγωγής όσο και από πλευράς εισοδημάτων και βιοτικού επιπέδου. Ορισμένες περιφερειακές ιδιαιτερότητες έχουν εντείνει αυτό το φαινόμενο και, σε μερικές περιοχές, έχουν ήδη προκύψει ανησυχητικές εντάσεις.

Τόσο οι εξελίξεις της κοινωνικής πολιτικής που απαιτεί η έξοδος από την κρίση, όσο και η ανανέωση των στόχων και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής πρέπει να επικεντρωθούν στην εδαφική διάσταση των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Η ανάγκη αυτή έχει αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επισημάνθηκε εκ νέου όταν δρομολογήθηκε το πρόγραμμα «Νέα ώθηση» για την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνεπάγεται τόσο νέες δυνατότητες όσο και νέες ευθύνες, που δεν αφορούν μόνο την ουσιαστική αύξηση των επενδύσεων και της ανάπτυξης για την περίοδο 2015-2017 και την κατάργηση των νομικών και οργανωτικών εμποδίων. Το ίδιο ισχύει και για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές. Το γεγονός ότι οι 10 προτεραιότητες που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας ενισχύουν άμεσα ή έμμεσα τη διασύνδεση των ευρωπαϊκών μακροπεριφερειών και την κοινή τους ανάπτυξη συμβάλλει επίσης στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου της μακροπεριφερειακής πολιτικής, της θέσης και της σκοπιμότητας των στρατηγικών.

Μια νέου είδους πρακτική διακυβέρνησης, με άξονα την ιδιαίτερα αποκεντρωμένη ανάπτυξη και την πιο συστηματική συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην τόνωση της ανάπτυξης και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των επενδύσεων ⁽¹⁾.

Χάρη στην ανανεωμένη διακυβέρνηση, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές ενδέχεται να αποτελέσουν εξαιρετικό εργαλείο για επιτάχυνση της διαδικασίας ανάπτυξης, ενίσχυση της εδαφικής συνοχής και προώθηση της υλοποίησης της στρατηγικής Ευρώπη 2020, με την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, πράγμα εξίσου σημαντικό. Τα «τρία όχι» δεν αποτελούν πλέον εμπόδιο: το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 ανοίγει τις οικονομικές δυνατότητες, το κοινό στρατηγικό πλαίσιο καθορίζει τους κανόνες, ενώ στην πράξη έχει αναπτυχθεί ένας μικρός μηχανισμός εφαρμογής.

Με την εκπόνηση της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, η ΕΟΚΕ προτίθεται να προωθήσει τα όσα συμφωνήθηκαν στη σύνοδο ολομέλειας του φθινοπώρου του 2013 και να αναλύσει, κυρίως από τη σκοπιά της κοινωνίας των πολιτών, τον αντίκτυπο των μακροπεριφερειακών στρατηγικών στην Ευρώπη. Θα προτείνει επίσης έναν τρόπο ενσωμάτωσης των στρατηγικών αυτών στην ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, αφού εξέτασε την κατάσταση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, καθώς και τις απόψεις και τις προτάσεις που τις αφορούν ⁽²⁾, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι απολύτως απαραίτητο, με βάση τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές να αναπτυχθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι μακροπεριφέρειες δεν έχουν ως στόχο να χωρίζουν, αλλά να ενώνουν.

1.2. Η ΕΟΚΕ συνιστά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να ταχθεί υπέρ της ένταξης της μακροπεριφερειακής πολιτικής στη δομή διακυβέρνησης της Ένωσης και να ζητήσει την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών που να ισχύουν για ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ με στόχο τη χάραξη μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής στην υπηρεσία της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

1.3. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι ο ρόλος των μακροπεριφερειακών στρατηγικών αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για το μέλλον της Ένωσης. Τα υφιστάμενα μακροπεριφερειακά προγράμματα:

- μπορούν, σε πολιτικό πεδίο, να συμβάλουν στην ανάδυση ενός ενδιάμεσου ευρωπαϊκού επιπέδου, που σήμερα δεν υπάρχει, ικανού να προσεγγίσει διαμετρικά αντίθετες ομοσπονδιακές και εθνικές απόψεις,
- συνιστούν μέσα διακυβέρνησης βασισμένα στην οριζόντια συνεργασία η οποία θα μπορούσε να δώσει λύση στο πρόβλημα της υπερβολικής και ιεραρχικής συγκέντρωσης,
- μπορούν να συμβάλουν στη συστηματική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και κυρίως των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων σε ολόκληρη τη διαδικασία χάραξης και εφαρμογής των στρατηγικών.

1.4. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας, στην τόσο επιθυμητή αύξηση του ΑΕΠ καθώς και στην αύξηση της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας. Χάρη σε μια παρακολούθηση βασισμένη σε μια κατάλληλη βάση δεδομένων, για την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης και μια συγκριτική ανάλυση βάσει της σωρευμένης πείρας, οι στρατηγικές αυτές επιβλήθηκαν ως μια αποτελεσματική πολιτική. Συνεπώς:

1.4.1. στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, θα μπορούσε να εξασφαλιστεί καλύτερη προβολή της υλοποίησης των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σε εδαφικό επίπεδο,

1.4.2. κατά τη διαδικασία ενδιάμεσης επανεξέτασης των γενικών και ειδικών στόχων και αποτελεσμάτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», θα μπορούσαν, για λόγους αποτελεσματικότητας, να ενσωματωθούν τα στοιχεία του περιβάλλοντος, της χωροταξίας και της ανάπτυξης των μακροπεριφερειακών συνεργασιών που περιλαμβάνονται στις διάφορες «συμφωνίες εταιρικής σχέσης»,

1.4.3. με βάση τους 11 στρατηγικούς στόχους της πολιτικής συνοχής που έχουν καθοριστεί για την περίοδο 2014-2020, η ενίσχυση του μακροπεριφερειακού πλαισίου των μέτρων που προβλέπονται στα επιχειρησιακά προγράμματα ενδέχεται να εξασφαλίσει την προστιθέμενη αξία τους, την αποτελεσματικότητά τους και την αποδοτικότητά τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο,

⁽¹⁾ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη διακυβέρνηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, COM(2014) 284 final.

⁽²⁾ Πρόσφατες και επικείμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ για τις μακροπεριφερειακές περιοχές και στρατηγικές, καθώς και συναφή θέματα οριζόντιας φύσεως — Βασικά σημεία.

1.4.4. το μακροπεριφερειακό πλαίσιο των προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου και τα οποία αφορούν το δίκτυο οικισμών της ΕΕ θα προωθήσει την πολιτιστική και κοινωνική ένταξη καθώς και τη διαμόρφωση των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών,

1.4.5. θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα νέο μακροπεριφερειακό εργαλείο προστασίας του περιβάλλοντος και βιώσιμης εκμετάλλευσης των πόρων.

1.5. Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενίσχυση της δομής διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των αστικών και τοπικών συλλογικοτήτων σε κάθε βήμα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, μαζί με την ομάδα συντονισμού υψηλού επιπέδου που θα αποτελείται από εκπροσώπους των 28 χωρών και θα είναι υπεύθυνη για τη μακροπεριφερειακή διαχείριση.

2. Συζήτηση

2.1. Η εμπειρία δείχνει, και οι αναλύσεις της Επιτροπής το επιβεβαιώνουν, ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές δημιουργούν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία όσον αφορά:

- την ενίσχυση της ευρωπαϊκής και της περιφερειακής ταυτότητας,
- τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών στρατηγικών,
- τη συντονισμένη χρήση των πόρων.

2.2. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές παρουσιάζουν νέα μέσα, τα οποία ανταποκρίνονται σε μια επιτακτική ανάγκη δεδομένου ότι:

- οι απαντήσεις στην κρίση δεν είναι πολύπλοκες και συνεπώς είναι δυνατή η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων εδαφικών και κοινωνικών πτυχών,
- οι εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέδειξαν ότι οι σχέσεις που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Ένωση με την κοινωνία των πολιτών δεν είναι πάντα οι ενδεδειγμένες,
- επιβάλλεται ριζική αναθεώρηση του θεσμικού συστήματος της ΕΕ (σε ό,τι αφορά, για παράδειγμα, τον εκδημοκρατισμό της και την αποκέντρωσή της, την ενίσχυση των οριζόντιων δομών, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της εφαρμογής των πολιτικών της ή ακόμη την κοινωνικοοικονομική εταιρική σχέση).

2.3. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές είναι επίκαιρες διότι:

- οι εκλογές οδήγησαν στον σχηματισμό μιας νέας Επιτροπής που έθεσε νέες προτεραιότητες και οι βασικοί στόχοι της οποίας, όπως η δημιουργία θέσεων εργασίας, η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων που σχεδιάζουν οι επιχειρήσεις, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα προσαρμογής των περιφερειών,
- η ενδιάμεση εξέταση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας και οι αναθεωρημένες οδηγίες θα εγκριθούν το 2015· θα πρέπει κυρίως να τεθεί το θέμα της ενίσχυσης της μακροπεριφερειακής προσέγγισης,
- έχει αποδειχτεί ότι τόσο από πλευράς διακυβέρνησης όσο και από πλευράς προστιθέμενης αξίας —κυρίως όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος (θάλασσες) και την πρόληψη καταστροφών (προστασία από πλημμύρες) ή στο πλαίσιο οικονομικών συνεργασιών στον τομέα του τουρισμού και σε καινοτόμους τομείς— οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές που έχουν ήδη εγκριθεί και εφαρμόζονται (οι στρατηγικές για την περιοχή του Δούναβη και της Βαλτικής Θάλασσας) έχουν αποκαλύψει νέους πόρους,
- οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής (Αδριατική, Άλπεις) εκτείνονται στον χώρο και καθιστούν αισθητή την ανάγκη σχεδιασμού μακροπεριφερειακών δεσμών για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες (με ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή των τρίτων χωρών στη συνεργασία),
- οι ευκαιρίες μακροπεριφερειακής συνεργασίας (περιοχή της Μεσογείου, ακτή του Ατλαντικού) που προέκυψαν στο πλαίσιο της κοινωνικοοικονομικής σφαίρας μαρτυρούν τη σημαντική εξέλιξη που σημειώνεται και στο πολιτικό πεδίο, πράγμα που συνέβαλε σημαντικά στον συντονισμό των θαλάσσιων στρατηγικών και των «χερσαίων» πολιτικών,
- οι ιστορικού χαρακτήρα μακροπεριφερειακές συνεργασίες ενισχύονται κατά μήκος των μειζόνων διασυνοριακών και γραμμικών υποδομών, κυρίως με την ανάπτυξη μακροπεριφερειακών αξόνων της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»,

- η παρουσίαση μιας μακροπεριφερειακής συνεργασίας έχει καταστεί υποχρεωτικό στοιχείο των συμφωνιών εταιρικής σχέσης όσον αφορά την περίοδο 2014-2020.

2.4. Με γνώμονα την ανάπτυξη, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ενίσχυση και στην εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης, ειδικότερα όταν πρόκειται για πρωτοβουλίες που ξεκινούν από τη βάση. Οι κύριοι τομείς (λειτουργίες) είναι οι εξής:

- η οικονομική δραστηριότητα των ΜΜΕ,
- η έρευνα, η εκπαίδευση, η διδασκαλία γλωσσών, η συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού και της υγείας,
- η συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, της προστασίας του περιβάλλοντος, της διοικητικής μέριμνας, των δημόσιων υπηρεσιών (νερό, αποχέτευση, απόβλητα),
- ο από κοινού προγραμματισμός εκ μέρους των δημόσιων αρχών, των περιφερειακών θεσμών και των τοπικών αρχών,
- η συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας και της μετανάστευσης,
- η πρακτική ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά (έμπρακτη συνεργασία στην αγορά εργασίας, μέσω της στήριξης των ΜΜΕ ή της παροχής αναπτυξιακών πόρων),
- η συνεργασία στον τομέα της στατιστικής.

Πρόκειται ως επί το πλείστον για τομείς στους οποίους δικαιολογούνται οι πρωτοβουλίες υπέρ της ολοκλήρωσης που προέρχονται από τη βάση, διότι ο άμεσος ρυθμιστικός ρόλος των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων είναι εν προκειμένω περιθωριακός.

2.5. Οι συμμετέχοντες στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές οφείλουν να συνεργάζονται ως φορείς που έχουν αναλάβει την οριζόντια ευθύνη των κυβερνήσεών τους.

2.6. Η μακροπεριφερειακή προσέγγιση περιέχει, και από άποψη προοπτικής και από άποψη οργάνων διακυβέρνησης, τις κατευθύνσεις για την ανανέωση της Ένωσης:

- η πολιτική της διακυβέρνηση και η στρατηγική διαχείρισης συντονίζουν τη συμμετοχή των φορέων των διαφόρων επιπέδων κατά τρόπον ώστε να μην απαιτείται η δημιουργία νέων θεσμών μεγάλης εμβέλειας,
- είναι ικανή να ενοποιήσει τις πολιτικές και τα προγράμματα των διαφόρων επιπέδων (τις πολιτικές και τα ευρωπαϊκά προγράμματα, τα εθνικά προγράμματα, τα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας, τα προγράμματα των συνδεδεμένων ή υποψήφιων προς ένταξη χωρών, τα τομεακά, χρηματοπιστωτικά κ.λπ. εργαλεία),
- συντονίζει τα πολιτικά, στρατηγικά και χρηματοπιστωτικά μέσα προκειμένου να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή,
- προωθεί την κατάργηση των περιφερειακών συνόρων μεταξύ των εδαφικών οργάνωσεων διαχείρισης και των διαφόρων κλάδων, και τέλος
- εξασφαλίζει τη σαφή κατανόηση της έννοιας της ενεργού συμμετοχής καθ' όλη τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής της στρατηγικής.

2.7. Είναι σημαντικό ότι, για να είναι «χρηστή», η μακροπεριφερειακή διακυβέρνηση πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα στοιχεία:

- ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού,
- ειδική βάση δεδομένων στη συγκεκριμένη περιοχή που να είναι αξιόπιστη και ικανότητες ανάλυσης,
- κατάλληλος οργανισμός εφαρμογής,

- εκτενές σύστημα ελέγχου τόσο για τον σχεδιασμό όσο και για την εφαρμογή,
- κατάλληλα μέσα επικοινωνίας,
- αναγκαία ικανότητα προσαρμογής, και
- απαραίτητη διαφάνεια των δραστηριοτήτων, για σκοπούς ελέγχου.

2.8. Σύμφωνα με τον ορισμό της έννοιας των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, μια μακροπεριφέρεια:

- καλύπτει μια περιοχή με κοινά γεωγραφικά, οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά,
- αντιμετωπίζει τις ίδιες προκλήσεις και ευκαιρίες, και
- στο εσωτερικό της οι διάφοροι φορείς εφαρμόζουν μια ενισχυμένη συνεργασία συντονίζοντας τους πόρους τους για την προώθηση της εδαφικής συνοχής.

2.9. Στην υφιστάμενη ευρωπαϊκή πρακτική, δύο τύποι μακροπεριφερειών πληρούν τον ορισμό. Και οι δύο χαρακτηρίζονται από την ικανότητα να φιλοξενούν τους συμμετέχοντες που προέρχονται από τρίτες χώρες:

- οι γραμμικού τύπου μακροπεριφέρειες, που στην ουσία συνδέονται με μεγάλες υποδομές, όπως αυτές που αφορούν την περιοχή του Δούναβη ή τις περιοχές που βρίσκονται κατά μήκος των Διαδρόμων, και
- οι μακροπεριφέρειες που καλύπτουν μεγάλη έκταση, όπως η Βαλτική ή η Αδριατική και οι Άλπεις, ή η περιοχή της Μεσογείου και η ακτή του Ατλαντικού.

2.10. Με την ίδρυση της Ένωσης, τα ιστορικά σύνορα της Ευρώπης έχουν καταστεί εικονικά από λειτουργική άποψη. Η μακροπεριφερειακή προοπτική επιτρέπει τη χάραξη νέων λειτουργικών συνόρων στον χάρτη της Ευρώπης. Με βάση τα μακροπεριφερειακά συστήματα, οι υφιστάμενοι ή επερχόμενοι μηχανισμοί ενισχυμένης ανοικτής συνεργασίας αντανakλούν ήδη την πολιτική συμπεριφορά του εικοστού πρώτου αιώνα που θα προωθήσει, σε μια δημοκρατική Ευρώπη, μια συνεργασία η οποία ανανεώνεται υπέρ της οικονομίας και μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, διαφυλάσσοντας παράλληλα με βιώσιμο τρόπο το περιβάλλον.

3. Γενικές παρατηρήσεις, προτάσεις ενόψει ενδεχόμενης διεύρυνσης του ρόλου των μακροπεριφερειακών στρατηγικών

3.1. Είναι δυνατή η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ των νέων βασικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής διακυβέρνησης και της έννοιας «πέραν του ΑΕγχΠ», εάν μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες και εάν ληφθεί μέριμνα για μια αρμονική ανάπτυξη που θα λαμβάνει υπόψη τόσο τις κοινωνικές ανάγκες όσο και τις συνθήκες του περιβάλλοντος.

3.2. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές συμβάλλουν στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών αλληλεγγύης. Επίσης, είναι δυνατός ο καλύτερος συντονισμός των εργαλείων ανάπτυξης εάν ληφθούν υπόψη οι τοπικές ιδιαιτερότητες.

3.3. Οι προτάσεις για τη μακροπεριφερειακή συντονισμένη ανάπτυξη και τα οικονομικά οφέλη της ενισχυμένης μακροπεριφερειακής συνεργασίας θα συμβάλουν στην προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων τόσο στον τομέα της καινοτομίας όσο και στην αύξηση της παραγωγής και του εφοδιασμού.

3.4. Τα δίκτυα και οι θεσμικοί και οικονομικοί δεσμοί στο εσωτερικό των μακροπεριφερειών μπορούν να αμβλύνουν σε μεγάλο βαθμό τις επιπτώσεις της κρίσης της παγκοσμιοποίησης αξιοποιώντας τους πόρους και συμβάλλοντας στην εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των περιφερειών με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης, μια προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας οι μητροπολιτικές και άλλες αστικές περιοχές με δυναμική ανάπτυξης μπορούν να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο.

3.5. Οι μητροπολιτικές, πολυκεντρικές περιοχές που έχουν συγκροτήσει δίκτυα διαθέτουν μεν μεγάλο οικονομικό και καινοτόμο δυναμικό και αποτελούν κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, εγκυμονούν ωστόσο και σημαντικούς κινδύνους για το περιβάλλον. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν να αντισταθμίσουν τους κινδύνους αυτούς που απορρέουν από την υψηλή αστική πυκνότητα και να συμβάλουν στον σχεδιασμό για την εξάλειψή τους.

3.6. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές μπορούν επίσης να υποστηρίξουν την ανάλογη ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων πόλεων, να συμβάλουν στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ τους και, μέσω αυτών, να ενισχύσουν τις τοπικές και περιφερειακές αξίες.

3.7. Η μακροπεριφερειακή πολιτική μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εδαφικών και οικονομικών διαφορών με την προσαρμογή των προγραμμάτων προτεραιότητας της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στα διάφορα περιφερειακά πλαίσια.

3.8. Η μακροπεριφερειακή στρατηγική ενδέχεται να είναι το κατάλληλο μέσο για να επιτευχθεί η κρίσιμη μάζα που απαιτείται για τον συνδυασμό των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων υπέρ της ανάπτυξης, πράγμα που μπορεί να έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο των διασυννοριακών διακρατικών προγραμμάτων.

3.9. Λόγω της εμβέλειάς τους, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές είναι σε θέση να συμβάλουν σε μια πιο δίκαιη και οικονομικά προστιτή ανάπτυξη των υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, καθώς και να προωθήσουν την πρόσβαση σε πληροφορίες και γνώσεις αλλά και τις προϋποθέσεις της κινητικότητας.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο ρόλος των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειευτηρίων στην εδαφική συνοχή — Προτάσεις για ένα κατάλληλο πλαίσιο χρηματοπιστωτικής ρύθμισης»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2015/C 251/02)

Εισηγητής: ο κ. Carlos TRIAS PINTÓ

Στις 10 Ιουλίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού της, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να εκπονήσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα:

«Ο ρόλος των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειευτηρίων στην εδαφική συνοχή — Προτάσεις για ένα κατάλληλο πλαίσιο χρηματοπιστωτικής ρύθμισης».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του στις 3 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 153 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 10 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Στο πλαίσιο της μετάβασης του χρηματοπιστωτικού τομέα σε νέα πρότυπα τραπεζικών (new banking business models) και μη τραπεζικών δραστηριοτήτων, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη τη διαφύλαξη της «βιοποικιλότητας» του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η οποία δεν πρέπει ωστόσο να συνεπάγεται την αυθαίρετη εφαρμογή των κανόνων ⁽¹⁾.

1.2. Οι τράπεζες που εστιάζουν στη μεγιστοποίηση της αξίας για τους μετόχους τους (shareholders-value ή SHV banks) πρέπει να συνυπάρχουν αποτελεσματικά με τις τράπεζες που επιδιώκουν τη δημιουργία αξίας για όλες τις ομάδες ενδιαφερομένων (stakeholder-value ή STV banks) μέσω των δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν στους τομείς της χονδρικής και της λιανικής τραπεζικής και των επενδύσεων. Μόνο με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να διαμορφωθεί ένα σταθερό και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό οικοσύστημα, το οποίο θα συμβάλλει πλήρως στην ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας.

1.3. Η ΕΟΚΕ στηρίζει σθεναρά την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εξετάσει, στο πλαίσιο της νέας χρηματοπιστωτικής ρύθμισης, τις ιδιαιτερότητες των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειευτηρίων, ώστε να αποφευχθούν οι ανεπιθύμητες συνέπειες της ομοιόμορφης εφαρμογής των κανόνων προληπτικής εποπτείας και οι πιθανές υπερβολικές διοικητικές επιβαρύνσεις.

1.4. Το κυριότερο πρόβλημα, ωστόσο, παραμένει η κατάλληλη εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για τον τραπεζικό τομέα —ιδίως όσον αφορά την οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (OKA IV) και τον κανονισμό για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (KKA)—, το οποίο η επιτροπή της Βασιλείας συνέστησε να εφαρμοστεί αναλογικά, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές Συνθήκες. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να εφαρμόζονται οι πλέον αυστηρές απαιτήσεις για τις τράπεζες παγκόσμιας εμβέλειας, αυστηρές απαιτήσεις για τις πανευρωπαϊκές τράπεζες (που έχουν συστημικό χαρακτήρα στην Ευρώπη) και πιο ευέλικτες απαιτήσεις για τις εθνικές και τις τοπικές (με εγγύηση επαρκούς επιπέδου προστασίας του καταναλωτή).

1.5. Σκοπός εν προκειμένω δεν είναι η δωρεάν χορήγηση προνομίων σε συγκεκριμένες οικογένειες του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η ΕΟΚΕ υποστήριξε ανέκαθεν τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, τάσσεται υπέρ της χρήσης αντικειμενικών παραμέτρων που δικαιολογούν την ειδική ρύθμιση του κάθε επιχειρηματικού μοντέλου. Οι παράμετροι αυτές είναι, κατά κύριο λόγο, οι οικονομικές και χρηματοπιστωτικές επιδόσεις, η συνεισφορά στην πραγματική οικονομία, η διαχείριση των κινδύνων και η διακυβέρνηση. Η ΕΟΚΕ συνιστά στις οικονομικές αρχές να παρέχουν κίνητρα σε εκείνους τους φορείς που πληρούν καλύτερα αυτούς τους όρους.

1.6. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να προβάλει το τραπεζικό μοντέλο που αντιπροσωπεύουν οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια, απορρίπτοντας ωστόσο κατηγορηματικά ορισμένες πρακτικές του χρηματοπιστωτικού τομέα που εφαρμόζονται και από ορισμένους φορείς αυτού του κλάδου, και τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης των κανόνων δεοντολογίας και των κωδίκων χρηστής διακυβέρνησης για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης.

⁽¹⁾ ΕΕ C 451 της 16.12.2014, σ. 45.

1.7. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τις δραματικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συνέχιση της πιστωτικής στασιμότητας και της αύξησης του κόστους δανεισμού στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Ενστερνίζεται επίσης την επίκριση που εξέφρασε πρόσφατα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέση της επιτροπής της Βασιλείας, η οποία αμφισβήτησε τα ειδικά ευρωπαϊκά μέσα για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

1.8. Εάν η Ευρώπη επιθυμεί να αντεπεξέλθει επιτυχώς στις μελλοντικές προκλήσεις και να γίνει φορέας αλλαγών (και όχι να βιώνει τις αλλαγές παθητικά), θα πρέπει να λάβει επείγοντως σειρά μέτρων για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», της πρώτης και της δεύτερης πράξης για την ενιαία αγορά, της πρωτοβουλίας «Small Business Act», του προγράμματος COSME, της πρωτοβουλίας υπέρ της κοινωνικής επιχειρηματικότητας κ.λπ. Η ενίσχυση του ρόλου των ταμειυτηρίων και των πιστωτικών συνεταιρισμών στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη αυτών των στόχων.

2. Πιστωτικοί συνεταιρισμοί και ταμειυτήρια στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό περιβάλλον

2.1. Ιστορικά, τα ταμειυτήρια και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας και, ιδιαίτερα, στη στήριξη της γεωργίας, της μικρής βιομηχανίας και του εμπορίου. Σήμερα αντιπροσωπεύουν περίπου το 40 % του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στη Γαλλία το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 70 % και στη Γερμανία σε 60 %), ενώ η διάρθρωσή τους παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από χώρα σε χώρα. Όσον αφορά τα ταμειυτήρια, η συγκέντρωση του τομέα σε λιγότερες επιχειρήσεις σε χώρες όπως η Ισπανία και η Φινλανδία έρχεται σε αντίθεση με τον έντονο κατακερματισμό που παρατηρείται στη Γερμανία ή στην Αυστρία.

2.2. Γενικά, με την αναδιάρθρωση των τραπεζών προέκυψε ένα τραπεζικό τοπίο το οποίο είναι μικρότερο, πιο υγιές, αλλά λιγότερο προσπελάσιμο, καθώς τα τελευταία χρόνια οι ΜΜΕ και τα νοικοκυριά δεν έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση, γεγονός που συνοδεύτηκε και από τη σταδιακή μείωση του δικτύου των τοπικών υποκαταστημάτων και την απώλεια μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να επιδεινωθεί αν εκδιωχθούν από την αγορά οι τοπικές τράπεζες.

2.3. Ως επιχειρηματικό μοντέλο λιανικής τραπεζικής, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια παρουσιάζουν πολύ σημαντικά στοιχεία διαφοροποίησης: χαρακτηρίζονται από τη σύνδεσή τους με τον τοπικό παραγωγικό ιστό, την «αγκίστρωσή» τους στη γεωγραφική τους περιοχή, την πυκνότητα των εμπορικών τους δικτύων, την εγγύτητά τους στον πελάτη, τη χρηματοδότηση ειδικών τομέων, την υποστήριξη των τοπικών συμφερόντων και των κοινωνικών φορέων, καθώς επίσης και από την αλληλεγγύη τους.

2.4. Χάρη στη διάρθρωσή τους, τα ταμειυτήρια και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί διαθέτουν κατά γενικό κανόνα υγιείς δομές περιουσιακών στοιχείων, αναλαμβάνουν λογικούς κινδύνους και καθορίζουν τις διαδικασίες επένδυσης και κεφαλαιοποίησής τους σύμφωνα με τις πολιτικές της ενδογενούς εδαφικής ανάπτυξης.

2.5. Για σκοπούς εννοιολογικής σαφήνειας, κρίνεται σκόπιμο να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς από τα ταμειυτήρια:

- οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί είναι φορείς ιδιωτικού δικαίου που έχουν διττό χαρακτήρα: πρόκειται για συνεταιριστικές εταιρείες και πιστωτικούς οργανισμούς με πρωταρχικό στόχο την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στους μετόχους/ιδιοκτήτες και στους πελάτες τους. Οι συνεταιριστικές αρχές που αποτελούν τη βάση της διακυβέρνησής τους είναι οι αρχές της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων και της συμμετοχής (ένα άτομο, μία ψήφος), ενώ σημαντικό μέρος των αποτελεσμάτων τους μεταφέρεται σε υποχρεωτικά αποθεματικά και κοινωνικά ταμεία·
- τα ταμειυτήρια είναι ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου που επιτελούν δύο βασικά καθήκοντα: χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες και κοινωνική προσφορά. Η ιδιαιτερότητα του μοντέλου συνίσταται στο γεγονός ότι δεν έχουν συγκεκριμένους ιδιοκτήτες, παρότι υπάρχουν και άλλες μορφές ταμειυτηρίων, όπως οι δημόσιες επιχειρήσεις ή οι ανώνυμες εταιρείες. Στις περιπτώσεις που λαμβάνουν τη μορφή ιδρύματος, τα διοικητικά όργανά τους ψηφίζονται από μια γενική συνέλευση, στην οποία εκπροσωπούνται οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές και επίσης, ανάλογα με τη χώρα, οι πελάτες, οι ιδρυτικοί φορείς και οι εργαζόμενοι. Τα κέρδη που προκύπτουν διατίθενται σε αποθεματικά και σε κοινωνικά έργα.

2.6. Τα στοιχεία που αφορούν τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς είναι πολύ αποκαλυπτικά σε περιόδους κρίσης: κανένας τους δεν κήρυξε πτώχευση στην ΕΕ. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί αντιπροσωπεύουν περίπου το 20 % της αγοράς καταθέσεων, σε χώρες όπως η Ιταλία, η Γαλλία και οι Κάτω Χώρες, χρηματοδοτούν το 25 % έως 45 % των δανείων προς τις ΜΜΕ και τα τελευταία χρόνια αυξάνουν συνεχώς το μερίδιό τους σε καταθέσεις, τάση χαρακτηριστική της εμπιστοσύνης που τους επιδεικνύεται.

2.7. Όσον αφορά τα ταμειυτήρια, έχουν διατηρήσει το υψηλό τους μερίδιο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ. Έτσι, στη Γερμανία φθάνουν το 43 % της αγοράς καταθέσεων και το 39 % των πιστώσεων και στην Ισπανία το 41 % και το 42 % αντίστοιχα.

2.8. Ακόμα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ⁽²⁾ υπογραμμίζει τον κομβικό ρόλο των πιστωτικών συνεταιρισμών. Επειδή οι τράπεζες αυτές είναι λιγότερο εξαρτημένες από τις προσδοκίες των μετόχων, καλύπτουν με αξιοπιστία και ασφάλεια τις πιστωτικές ανάγκες των ΜΜΕ και πολλών νοικοκυριών.

2.9. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν και εξαιρέσεις: ορισμένα ταμειυτήρια και πιστωτικοί συνεταιρισμοί εγκατέλειψαν τους ειδικούς τους στόχους και επιδόθηκαν σε κερδοσκοπικές δραστηριότητες και σε υπέρμετρες επεκτάσεις σε άλλες επικράτειες, με αποτέλεσμα να χάσουν το κύρος τους, πράγμα που οδήγησε, σε ορισμένες χώρες, στη θέσπιση ρυθμιστικών μέτρων, τα οποία υπονόμισαν κατά κάποιον τρόπο το συγκεκριμένο πρότυπο τράπεζας.

2.10. Συνοπτικά, η ενίσχυση των κεφαλαίων, η επίτευξη του κατάλληλου μεγέθους, η διατήρηση του τοπικού χαρακτήρα και η εξασφάλιση υψηλών επιπέδων προστασίας του καταναλωτή πρέπει να συνοδεύθουν από τη διατήρηση των βασικών χαρακτηριστικών ενός ιδιαίτερου επιχειρηματικού μοντέλου. Στη διαδικασία αυτή, η ΕΟΚΕ ζητεί την αναγνώριση και την υποστήριξη των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Προκλήσεις για την ανάπτυξη της λιανικής τραπεζικής

3.1. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια παρουσιάζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του επιχειρηματικού μοντέλου της λιανικής τραπεζικής: εγγύτητα στον πελάτη, μακροχρόνια τοπική παρουσία, συνεργασία, κοινωνική διάσταση κ.λπ. Ωστόσο, η ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες ⁽³⁾:

- ο αυξανόμενος ανταγωνισμός περιόρισε σταδιακά τα περιθώρια χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης·
- η διανομή μέσω πολλαπλών διαύλων απαιτεί μεγάλες επενδύσεις σε τεχνολογία·
- το ανεπαρκές μέγεθος καθιστά ενίοτε αναγκαία τη σύναψη στρατηγικών συμμαχιών μεταξύ ιδρυμάτων ή τη συγχώνευσή τους·
- τα φαινόμενα συγκεντρωτισμού δεν είναι άμοιρα κινδύνων και μπορούν να δημιουργήσουν συναφείς αντικοινομίες κλίμακας·
- η τοπική τραπεζική δραστηριότητα δύσκολα συνδυάζεται με τη γεωγραφική διαφοροποίηση στις διεθνείς αγορές.

3.2. Παρ' όλα αυτά, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια συνεχίζουν να επιτελούν πολύ σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» μέσω του χρηματοπιστωτικού, κοινωνικού και εδαφικού τους ρόλου, συμπληρώνοντας τις μορφές μη τραπεζικής χρηματοδότησης (πληθοχρηματοδότηση, κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, «επιχειρηματικοί άγγελοι» κ.λπ.) οι οποίες εμφανίστηκαν λόγω του έντονου περιορισμού των τραπεζικών πιστώσεων («πιστωτική ασφυξία») και των υψηλών εγγυήσεων που απαιτούνται.

3.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι οικονομικές και νομισματικές αρχές οφείλουν να ενισχύσουν τα μέτρα που διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ σε κεφάλαια και να ενθαρρύνουν τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, προωθώντας έτσι την πολυμορφία των τύπων επιχειρήσεων ⁽⁴⁾ και τον επιμερισμό των κινδύνων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

4. Κοινωνικό έργο στην υπηρεσία των τοπικών οικονομιών

4.1. Ο χρηματοπιστωτικός και ο κοινωνικός ρόλος των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειυτηρίων συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, με γνώμονα την υποστήριξη της εδαφικής συνοχής. Η κοινωνική δέσμευση και το ενδιαφέρον για την κοινότητα είναι τα πλέον ορατά χαρακτηριστικά τους για το κοινό ⁽⁵⁾.

4.2. Τα πλεονάσματα διατίθενται προς όφελος του πολιτισμού, της κοινωνικής και της ιατρικής πρόνοιας, της εκπαίδευσης και της έρευνας, της ιστορικής καλλιτεχνικής κληρονομιάς, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας κ.λπ. και, στην περίπτωση των ταμειυτηρίων, το κοινωνικό μέρισμα ανέρχεται σε αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

⁽²⁾ «Redesigning the Contours of the Future Financial System» (Επανασχεδιάζοντας το πλαίσιο του μελλοντικού χρηματοπιστωτικού συστήματος), IMF staff position note, 16 Αυγούστου 2010 (SPN/10/10).

⁽³⁾ Τράπεζα της Ισπανίας: *Cooperative and savings banks in Europe: Nature, challenges and perspectives* (Συνεταιριστικές τράπεζες και ταμειυτήρια στην Ευρώπη: χαρακτηριστικά, προκλήσεις και προοπτικές), Απρίλιος 2011· Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών: *EACB answer to the Green Paper on territorial cohesion turning territorial diversity into strength* (Η απάντηση της EACB στην πράσινη βίβλο για την εδαφική συνοχή: μετατροπή της εδαφικής πολυμορφίας σε προτέρημα), Φεβρουάριος 2009· Παγκόσμιο Ινστιτούτο Αποταμιευτικών Τραπεζών (WSBI) — Ένωση Ευρωπαϊκών Αποταμιευτικών Τραπεζών (ESBG): *200 years of savings banks: a strong and lasting business model for responsible, regional retail banking* (200 χρόνια ταμειυτηρίων: ένα ισχυρό και ανθεκτικό επιχειρηματικό μοντέλο για υπεύθυνες, περιφερειακές υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής), Σεπτέμβριος 2011· ΕΟΚΕ: *Η κοινωνική οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, 2014.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 318 της 23.12.2009, σ. 22.

⁽⁵⁾ Castelló, E.: *El liderazgo social de las cajas de ahorros*. FUNCAS, Μαδρίτη 2005.

4.3. Ενώπιον της ανάγκης δημιουργίας αξίας για τις τοπικές οικονομίες, η προσέγγιση stakeholder value (STV), που θέτει στο επίκεντρο τη δημιουργία αξίας για όλες τις ομάδες ενδιαφερομένων, αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Συγκεκριμένα, οι κοινωνικές τράπεζες διευκολύνουν την πρόσβαση όλων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την εδαφική συνοχή, ενθαρρύνοντας την επιχειρηματικότητα και την υλοποίηση κοινωνικά υπεύθυνων επενδύσεων και προγραμμάτων μικροχρηματοδότησης.

4.4. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια επιτελούν σημαντικό ρόλο ως μεσάζοντες για τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και τα προγράμματα της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να διευκολυνθεί ο ρόλος των μικρότερων συνεταιριστικών τραπεζών ως διαμεσολαβητών για τις χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕπ) μέσω της απλοποίησης των διοικητικών απαιτήσεων, στοιχείου καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη του σχεδίου Juncker. Είναι επίσης αναγκαίο να ενισχυθεί ο ρόλος που διαδραματίζουν στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

5. Επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης στον τομέα των κοινωνικών τραπεζών

5.1. Τα τελευταία χρόνια, τα ταμειυτήρια στην Ευρώπη υπέστησαν εκτενή αναδιάρθρωση, με αποτέλεσμα να απολέσουν σε ορισμένες χώρες τον χαρακτήρα του κοινωφελούς ιδρύματος.

5.2. Στη συνέχεια, λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, δρομολογήθηκαν διαδικασίες διάσωσης και εξυγίανσης, συγχωνεύσεις και εξαγορές, εθνικοποιήσεις, ακόμα και διαδικασίες μετατροπής των ισπανικών ταμειυτηρίων σε τράπεζες.

5.3. Τα προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης, οι υψηλότερες απαιτήσεις του νέου ρυθμιστικού πλαισίου για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και η ανάγκη προσαρμογής του μεγέθους του τομέα σε μια συρρικνούμενη αγορά προκάλεσαν φαινόμενα συγκεντρωτισμού στο τραπεζικό σύστημα. Στον αντίποδα των δυσκολιών διεθνοποίησης αυτών των ιδρυμάτων με σκοπό τη μεγέθυνσή τους, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι συνήθως μεγαλύτερη στους πολυεθνικούς ομίλους.

5.4. Από την άλλη πλευρά, με βάση την έκθεση της ομάδας Liikanen του 2012 και προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιουργούν για την τσέπη του φορολογουμένου οι «υπερβολικά μεγάλες για να καταρρεύσουν» τράπεζες, η Επιτροπή πρότεινε έναν κανονισμό με διαρθρωτικά μέτρα για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ, για τον οποίο η ΕΟΚΕ έχει ήδη εκδώσει γνωμοδότηση ⁽⁶⁾, που εγκρίθηκε με μεγάλη πλειοψηφία.

5.5. Σε ορισμένα άρθρα της εν λόγω πρότασης κανονισμού προβλέπονται εξαιρέσεις από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και τα δικαιώματα ψήφου για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς και τα ταμειυτήρια, επειδή η οικονομική και ιδιοκτησιακή δομή των συγκεκριμένων ιδρυμάτων παρουσιάζει μεγάλες ιδιαιτερότητες.

5.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ορισμένοι κανόνες που αφορούν τον διαχωρισμό μεταξύ εμπορικών και επενδυτικών τραπεζικών δραστηριοτήτων ενδέχεται να αλλοιώσουν το σύστημα λειτουργίας των τοπικών, μικρότερων τραπεζών και την καθημερινή τοπική παρουσία τους για την υποστήριξη της πραγματικής οικονομίας και, ως εκ τούτου, να αποδειχθούν δυσανάλογοι.

5.7. Οι συνέπειες αυτών των αλλαγών δεν αφήνουν ανεπηρέαστο τον Ευρωπαίο πολίτη: σημαίνουν μείωση του εγκατεστημένου δυναμικού (υπηρεσίες και προσωπικό), με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απασχόληση και τη χρηματοδότηση ιδιωτών και ΜΜΕ.

5.8. Εν κατακλείδι, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, εάν δεν υπάρξει ευελιξία στην εφαρμογή των νέων ρυθμιστικών απαιτήσεων, ελλοχεύει ο κίνδυνος «τραπεζοποίησης» και, κατά συνέπεια, αλλοίωσης της φυσιογνωμίας των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειυτηρίων, με αποτέλεσμα η κοινωνία να απολέσει ένα σημαντικό κοινωνικό στοιχείο ενεργητικού που έχει οικοδομηθεί στη διάρκεια αιώνων.

6. Στρατηγικές επιλογές απέναντι στις μελλοντικές προκλήσεις

6.1. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί και τα ταμειυτήρια συνέβαλαν στη σταθεροποίηση, στη φερεγγυότητα και στην ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος. Ωστόσο, οι νέες απαιτήσεις της αγοράς καθιστούν επιτακτική την αντιμετώπιση των ακόλουθων προκλήσεων:

- εδραίωση του μοντέλου της τοπικής λιανικής τραπεζικής,
- περαιτέρω προώθηση των επιχειρηματικών συνεργασιών,
- βελτίωση των εσωτερικών συστημάτων διαχείρισης των κινδύνων,
- προσαρμογή στα νέα μέτρα για τη ρύθμιση, την εποπτεία και την ανθεκτικότητα,
- αύξηση της επαγγελματικότητας των διοικητικών στελεχών,

⁽⁶⁾ ΕΕ C 451 της 16.12.2014, σ. 45.

- ενίσχυση της αποδοτικής διαχείρισης,
- προστασία της κεφαλαιακής επάρκειας για την αποφυγή της αφερεγγυότητας,
- ενίσχυση της διαφάνειας και της χρηστής εταιρικής διακυβέρνησης.

6.2. Το κεφάλαιο των σχέσεων συνιστά άυλο στοιχείο ενεργητικού που έχει ζωτική σημασία για τις τραπεζικές επιχειρήσεις· γι' αυτό, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της κοινωνικής οικονομίας θα πρέπει να αξιοποιήσουν τα δίκτυα επαφών και εσωτερικής στήριξης που διαθέτουν. Οι οικονομικές αρχές, από την πλευρά τους, θα πρέπει να αναγνωρίσουν την αξία αυτών των ταμείων αλληλεγγύης των πιστωτικών συνεταιρισμών κατά την εφαρμογή των κανόνων προληπτικής εποπτείας.

6.3. Παράλληλα, αυτά τα ιδρύματα θα πρέπει να παρακολουθούν τα επίπεδα στα οποία κυμαίνονται οι καθυστερήσεις πληρωμών, τις καταστάσεις αβεβαιότητας που προκαλούνται από τους γεωπολιτικούς κινδύνους και τις τεχνολογικές καινοτομίες (Ψηφιακό Θεματόλογιο), οι οποίες διαμορφώνουν ένα νέο οικοσύστημα για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπου θα πρέπει μελλοντικά να παρακολουθούνται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ τεσσάρων συντελεστών: των παραδοσιακών τραπεζών, των νέων ψηφιακών παραγόντων της οικονομίας, των ρυθμιστικών αρχών και των καταναλωτών.

6.4. Είναι απαραίτητο να συνδυάσουν την ισχύ τους ως μοντέλου που βρίσκεται κοντά στον πολίτη (προσωπική γνωριμία, συμμετοχή σε έργα της τοπικής κοινότητας) με τη χρήση των ΤΠΕ, προκειμένου να υποστηρίξουν νέες πρωτοβουλίες για την ανάκαμψη της παραγωγικής οικονομίας.

6.5. Οφείλουν να βελτιώσουν την εταιρική τους διακυβέρνηση με κατάλληλες δομές κατάρτισης, διαχείρισης και ελέγχου των δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, πρέπει να θεσπιστούν γραπτοί κώδικες δεοντολογίας για τη διασφάλιση της επαγγελματικότητας και της ηθικής ακεραιότητας κατά την εκπροσώπηση των διάφορων συμφερόντων στα διοικητικά όργανα αυτών των ιδρυμάτων.

6.6. Η ΕΟΚΕ προτείνει τη δημιουργία ενός νέου μοντέλου εσωτερικής εποπτείας των ταμειωτηρίων και των πιστωτικών συνεταιρισμών, στο οποίο θα λαμβάνουν μέρος οι εργαζόμενοι, εκπρόσωποι των ΜΜΕ και άλλες ομάδες ενδιαφερομένων.

6.7. Μια νέα πρόκληση που θα χρειαστεί να αντιμετωπίσουν είναι ο μη τραπεζικός ανταγωνισμός, ώστε να μπορέσουν, ανταποκρινόμενα στις νέες απαιτήσεις των πολιτών, να αναπτυχθούν παράλληλα και συνάπτοντας συμμαχίες με τα μέσα της πληθοχρηματοδότησης (crowdfunding) και της συνεργατικής κατανάλωσης.

7. Βελτίωση της ανθεκτικότητας και της εποπτείας των ευρωπαϊκών τραπεζών

7.1. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της συμπλήρωσης των συστημάτων ρύθμισης και εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως και της επαρκούς θωράκισης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να αντέξουν σε μελλοντικές κρίσεις.

7.2. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε έναν κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό⁽⁷⁾, ο οποίος ρυθμίζει, με βάση τα σχέδια τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, πτυχές που αφορούν τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορετικότητα των κεφαλαιακών μέσων πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειωτηρίων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ζητήματα που αφορούν τον περιορισμό της εξόφλησης κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 1 στην περίπτωση των πιστωτικών συνεταιρισμών.

7.3. Ένας άλλος βασικός πυλώνας που συμπληρώνει την τραπεζική ένωση είναι ο «ενιαίος μηχανισμός εποπτείας» και η διαχείριση του ταμείου που προορίζεται για τη χρηματοδότηση ενδεχόμενων διασώσεων τραπεζών. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, το μέσο αυτό θα ενισχύσει την αντίδραση των τραπεζών απέναντι σε μελλοντικές κρίσεις⁽⁸⁾.

7.4. Σε σχέση με τον απαιτούμενο επιμερισμό των κινδύνων, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι, κατά τον καθορισμό της συνεισφοράς κάθε ιδρύματος στο μελλοντικό Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το είδος κινδύνων που αντιμετωπίζει το κάθε ίδρυμα και εφιστά την προσοχή της Επιτροπής στην ανάγκη ορθής εφαρμογής των δεικτών που ορίζονται στην οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων⁽⁹⁾. Από την πλευρά της, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι λαμβάνεται υπόψη το αν το ίδρυμα συμμετέχει σε θεσμικό σύστημα προστασίας⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 241/2014 της Επιτροπής, της 7ης Ιανουαρίου 2014.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 67 της 6.3.2014, σ. 58.

⁽⁹⁾ Βλέπε την οδηγία 2014/59/ΕΕ.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/63 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

7.5. Στο νέο αυτό χρηματοπιστωτικό τοπίο, η ΕΟΚΕ ζητεί να υπάρξει πραγματική προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, της ηθικής δεοντολογίας και της διαφάνειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και να καταβληθούν προσπάθειες διαπαιδαγώγησης από τους εποπτικούς οργανισμούς με στόχο τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής παιδείας⁽¹⁾, ιδίως όσον αφορά τους τύπους ιδρυμάτων της κοινωνικής οικονομίας, που παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστα. Προς τούτο, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί ο ρόλος και η προβολή των αντιπροσωπευτικών τους δικτύων: της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών (EACB, κατά το αγγλικό της αρκτικόλεξο), της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ηθικών και Εναλλακτικών Τραπεζών (FEBEA) και του Ευρωπαϊκού Ομίλου Ταχυδρομικών Ταμειυτηρίων (ESBG).

7.6. Η ΕΟΚΕ αποτιμά πολύ θετικά τον σχεδιασμό νέων χρηματοπιστωτικών μέσων που θα βελτιώσουν την τρέχουσα διακυβέρνηση, αλλά θεωρεί ότι το νέο αυτό ρυθμιστικό πλαίσιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των εμπλεκόμενων χρηματοπιστωτικών φορέων και να διασφαλίζει τη σταθερότητά τους, περιορίζοντας ταυτόχρονα τις επιβαρύνσεις για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που διαθέτουν λιγότερους πόρους. Το ζητούμενο, επομένως, είναι η βελτίωση της νομοθεσίας.

8. Ενίσχυση του μοντέλου των κοινωνικά υπεύθυνων τραπεζών

8.1. Η αποκατάσταση του παραγωγικού ιστού, η ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα για την ΕΕ. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ ζητεί από τα ευρωπαϊκά όργανα να προωθήσουν, μέσω μόνιμων φόρουμ διαλόγου, τα τραπεζικά μοντέλα που εντάσσουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην πραγματική οικονομία, δημιουργώντας σταθερότητα και πλούτο στις περιοχές τους.

8.2. Η τάση της συνεχιζόμενης μεγέθυνσης των τραπεζών ως επακόλουθο των διαδικασιών αναδιάρθρωσης προκαλεί ανησυχία, λόγω του συστημικού κινδύνου που εγκυμονεί το φαινόμενο αυτό. Κατά συνέπεια, ζητείται επιστροφή στα παραδοσιακά επιχειρηματικά πρότυπα (back to basics), με μεγαλύτερη διαφοροποίηση των ιδρυμάτων που ειδικεύονται στις εμπορικές τραπεζικές δραστηριότητες από εκείνα που συνδυάζουν την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων με επενδυτικές. Η πείρα έχει δείξει ότι η ποικιλομορφία, η διασπορά και ο επιμερισμός των κινδύνων συνιστούν θετικά στοιχεία για το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

8.3. Η ζωτικότητα και η ανάπτυξη των πιστωτικών συνεταιρισμών και των ταμειυτηρίων βασίζονται στη δημοκρατική διαχείριση και στην ελευθερία που διαθέτουν τα μέλη τους να αποφασίζουν υπεύθυνα τον τρόπο διάθεσης των πλεονασμάτων τους. Η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης για τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας είναι αυτή που θα διασφαλίσει τη συνέχισή τους στο μέλλον, σύμφωνα με τους στόχους των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2015 και με τη διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών του 2012 σχετικά με τους συνεταιρισμούς.

8.4. Για τον λόγο αυτό, τα ταμειυτήρια και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί χρήζουν ειδικής μεταχείρισης κατά την εφαρμογή των κανόνων προληπτικής εποπτείας, με δεδομένο ότι τα ιδρύματα αυτά αποτελούν το πρότυπο της τράπεζας που ζητούν οι Ευρωπαίοι πολίτες, το οποίο βασίζεται στην υπεύθυνη και αλληλέγγυα διαχείριση⁽²⁾, σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες της κοινωνικής οικονομίας.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

⁽¹⁾ ΕΕ C 318 της 29.10.2011, σ. 24.

⁽²⁾ ΕΕ C 100 της 30.4.2009, σ. 84.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η απαλλαγή της ΕΕ από τον αμιάντο»

(2015/C 251/03)

Εισηγητής: ο κ. Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Συνεισηγητής: ο κ. Enrico GIBELLIERI**

Στις 8 Ιουλίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού της κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Η απαλλαγή της ΕΕ από τον αμιάντο».

Η συμβουλευτική επιτροπή βιομηχανικών μεταλλαγών, στην οποία ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 28 Ιανουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 162 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 10 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Ο στόχος της πλήρους απομάκρυνσης του χρησιμοποιούμενου αμιάντου και όλων των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα σχέδια δράσης εμπίπτουν μεν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά ο συντονισμός τους μπορεί να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο ΕΕ. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την ΕΕ να συνεργαστεί με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για την ανάπτυξη και ανταλλαγή σχεδίων δράσης με θέμα την απομάκρυνση και τη διαχείριση του αμιάντου. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής: εκπαίδευση και ενημέρωση· κατάρτιση των δημόσιων υπαλλήλων· εθνική και διεθνή κατάρτιση· προγράμματα χρηματοδότησης για την απομάκρυνση του αμιάντου· δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με την απομάκρυνση του αμιάντου και των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της απομάκρυνσης από κτίρια, δημόσιες εγκαταστάσεις και χώρους πρώην εργοστασίων αμιάντου· καθαρισμό χώρων και δημιουργία εγκαταστάσεων σε κτίρια για την καταστροφή του αμιάντου και των υπολειμμάτων που περιέχουν αμιάντο· παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων νομικών απαιτήσεων· εκτίμηση της έκθεσης του προσωπικού που διατρέχει κίνδυνο και προστασία της υγείας.

1.2. Αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ έχουν καταρτίσει μητρώα των κτιρίων που περιέχουν αμιάντο. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν τέτοιου είδους μητρώα που θα εξυπηρετήσουν την ανάγκη παροχής σχετικών πληροφοριών για τους κινδύνους που διατρέχουν οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες από τον αμιάντο πριν από την ανάληψη εργασιών ανακαίνισης και θα συμπληρώσουν τα υφιστάμενα μέσα προστασίας της υγείας και της ασφάλειας που απαιτούνται δυνάμει της νομοθεσίας της ΕΕ. Η καταγραφή θα πρέπει να ξεκινήσει σε τοπικό επίπεδο για τα δημόσια κτίρια και τις δημόσιες υποδομές.

Σήμερα, μόνον η Πολωνία έχει καταρτίσει σχέδιο δράσης το οποίο έτυχε χρηματοοικονομικής στήριξης, με στόχο την απομάκρυνση όλων των πηγών αμιάντου που εξακολουθούν να υπάρχουν ⁽¹⁾.

1.3. Σκοπός είναι η απομάκρυνση του συνόλου του αμιάντου έως τα τέλη του 2032. Με πρότυπο το συγκεκριμένο παράδειγμα, πρέπει η ΕΕ να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δρομολογήσουν ειδικά σχέδια δράσης και να καταρτίσουν χάρτες πορείας σε διάφορα επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό και εθνικό). Εν προκειμένω, μεγάλη σημασία έχει και η πλήρης εφαρμογή των κανονισμών της ΕΕ και των εθνικών κανονισμών που αφορούν τον αμιάντο. Η επιτροπή ανώτερων επιθεωρητών εργασίας (SLIC), σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και οι επιθεωρήσεις εργασίας, σε εθνικό επίπεδο, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της επίτευξης αυτού του στόχου.

1.4. Το δίδαγμα που μπορεί να αντληθεί από το παράδειγμα της Πολωνίας είναι η τεράστια σημασία που έχει η επαρκής δημόσια χρηματοδότηση της προσπάθειας για την απομάκρυνση του αμιάντου. Θεωρούμε επίσης ότι η οργανωμένη και διαρθρωμένη απομάκρυνση του αμιάντου αποτελεί ένα είδος βελτίωσης της περιφερειακής ανάπτυξης και των υποδομών στις εν λόγω περιφέρειες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο παροχής πρόσβασης στα διαρθρωτικά ταμεία ειδικά για τα σχέδια απομάκρυνσης του αμιάντου.

1.5. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να εκπονήσει μελέτη των υφιστάμενων εθνικών προσεγγίσεων και συστημάτων για την καταγραφή του αμιάντου, καθώς και της χρηματοδότησής τους.

⁽¹⁾ Υπουργείο Οικονομίας της Πολωνίας, «Το πρόγραμμα αφαίρεσης του αμιάντου στην Πολωνία για την περίοδο 2009-2032», παράρτημα στο ψήφισμα αριθ. 39/2010 του Συμβουλίου Υπουργών της 15ης Μαρτίου 2010.

1.6. Οι χώροι υγειονομικής ταφής των αποβλήτων αμιάντου δεν αποτελούν παρά προσωρινή μόνο λύση στο πρόβλημα, το οποίο μεταβιβάζεται έτσι στις μελλοντικές γενιές, δεδομένου ότι οι ίνες αμιάντου είναι ουσιαστικά αβιολογικές. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διαδώσει τη γνώση σχετικά με τις μεθόδους καταστροφής των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο (δαυλοί πλάσματος, ryogasification κ.λπ.) ως «βέλτιστη διαθέσιμη τεχνολογία». Πρέπει να προωθηθεί η έρευνα και η καινοτομία με σκοπό την εφαρμογή βιώσιμων τεχνολογιών για την επεξεργασία και την αδρανιοποίηση των αποβλήτων που περιέχουν αμιάντο, προκειμένου να καταστεί εφικτή η ασφαλής ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση και μείωση της απόρριψής τους σε χώρους υγειονομικής ταφής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να προβλέπει αποτελεσματικά μέτρα για την αποτροπή της επικίνδυνης συνήθειας, η οποία συνίσταται στην απόρριψη αποβλήτων αμιάντου σε χώρους υγειονομικής ταφής που προβλέπονται για πάσης φύσεως κατασκευαστικά απορρίμματα.

1.7. Η χρηματοδότηση της ΕΕ και οι πρωτοβουλίες των κρατών μελών που αποσκοπούν στην καλύτερη ενεργειακή απόδοση των κτιρίων πρέπει να συνδεθούν με την ασφαλή απομάκρυνση του αμιάντου από τα εν λόγω κτίρια. Μολονότι η ΕΕ έχει αναπτύξει μια φιλόδοξη πολιτική για την ενεργειακή απόδοση και η αναθεωρημένη οδηγία για την ενεργειακή απόδοση αναμένεται να καθιερώσει σε κάθε κράτος μέλος μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για την ανακαίνιση των κτιρίων, η εν λόγω πολιτική δεν έχει συνδυαστεί με τις στρατηγικές απομάκρυνσης του αμιάντου. Συνιστάται ένθερμα ο εν λόγω συνδυασμός, ο οποίος θα πρέπει να διαμορφωθεί στο πλαίσιο μιας συνεκτικής πολιτικής της ΕΕ που θα ενσωματώνει τους συναφείς τομείς πολιτικής.

Σε κάθε σχέδιο δράσης για την απομάκρυνση του αμιάντου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα επαγγελματικά προσόντα όλων των ενδιαφερόμενων μερών που μετέχουν στις εργασίες/δράσεις. Αυτό αφορά τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις, τους συντονιστές του τομέα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, καθώς και τους επιθεωρητές εργασίας, τους συμβούλους, τους υπευθύνους κατάρτισης, τους εργοδότες και άλλους. Είναι οπωσδήποτε αναγκαία και συνιστάται η πιστοποίηση των ικανοτήτων των επιχειρήσεων που θα συμμετέχουν σε τέτοιου είδους σχέδια δράσης.

1.8. Η ασφαλής απομάκρυνση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη καταρτισμένων εργαζομένων που θα ανήκουν σε δύο κατηγορίες: εκείνους που εργάζονται σε εξειδικευμένες επιχειρήσεις και εκείνους που ασκούν επαγγέλματα και εργασίες στο πλαίσιο των οποίων έρχονται τυχαία σε επαφή με αμιάντο.

Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να παράσχει, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, την αναγκαία στήριξη για δράσεις και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού της ΕΕ, δεδομένου ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν το μεγαλύτερο μέρος του ευρωπαϊκού ανθρώπινου δυναμικού είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες όσον αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Η κατάλληλη κατάρτιση έχει καίρια σημασία εν προκειμένω.

1.9. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει, από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, προγράμματα και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τον αμιάντο και σχετικά με την ανάγκη παροχής κατάλληλης εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού που ενδέχεται να επηρεαστεί από υλικά που περιέχουν αμιάντο, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/148/ΕΚ, και να βελτιώσει την ενημέρωση σχετικά με την υφιστάμενη νομοθεσία όσον αφορά τον αμιάντο, καθώς και να παράσχει πρακτικές οδηγίες σχετικά με τρόπους συμμόρφωσης με αυτήν, μεταξύ άλλων και για τους πολίτες της ΕΕ.

1.10. Η νομοθεσία της ΕΕ θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζει και να ενσωματώνει τα πλέον πρόσφατα πορίσματα επιστημονικών και ιατρικών ερευνών. Από πρόσφατες έρευνες έχει επίσης ανακαλυφθεί ότι ακόμα και η πολύ χαμηλή έκθεση και μια πολύ μακρά λανθάνουσα περίοδος πριν από την εκδήλωση ασθένειας μπορεί να οδηγήσει σε μεσοθηλιώμα και καρκίνο των πνευμόνων. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ παροτρύνει την Επιτροπή να τροποποιήσει τη σύσταση 2003/670/ΕΚ ώστε να αντικατοπτρίζει την πρόοδο της ιατρικής έρευνας και να περιλαμβάνει τον καρκίνο του λάρυγγα και των ωοθηκών ως σχετιζόμενες με τον αμιάντο ασθένειες.

1.11. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι σε επίπεδο κρατών μελών, όλα τα κρούσματα αμιάντωσης, μεσοθηλιώματος και άλλων σχετιζόμενων με τον αμιάντο ασθενειών θα καταχωριστούν σε μητρώο μέσω συστηματικής συλλογής δεδομένων για τις επαγγελματικές και μη ασθένειες που σχετίζονται με τον αμιάντο· θα πρέπει επίσης να ληφθεί μέριμνα έτσι ώστε οι υπεζωκοτικές πλάκες να κατηγοριοποιηθούν και να καταχωριστούν επισήμως ως σχετιζόμενη με τον αμιάντο ασθένεια, καθώς και να υπάρξει αξιόπιστη χαρτογράφηση της παρουσίας αμιάντου, με τη συνδρομή ειδικών παρατηρητηρίων. Το ιατρικό προσωπικό χρειάζεται κατάλληλη κατάρτιση ούτως ώστε να είναι σε θέση να εκτελέσει τα καθήκοντά του ως προς την παροχή ορθής διάγνωσης.

1.12. Επιπλέον, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να διαδίδουν ή να στηρίζουν τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τις εθνικές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές αναφορικά με τις εθνικές διαδικασίες για την αναγνώριση των σχετιζόμενων με τον αμιάντο ασθενειών.

1.12.1. Ειδικότερα, πρέπει να βελτιωθεί ο ενεργός ρόλος των θυμάτων στις διαδικασίες αναγνώρισης. Προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις αναγκαίες πληροφορίες και να αποκτήσουν φωνή, πρέπει να τους παρασχεθεί νομική, οικονομική και προσωπική στήριξη. Πρέπει να δημιουργηθούν ενώσεις θυμάτων του αμιάντου. Αυτό θα μειώσει το φορτίο που επιβάλλεται ατομικά στο πλαίσιο των εν λόγω διαδικασιών αναγνώρισης, που έρχεται να προστεθεί στην προσωπική τους επιβάρυνση από τη νόσο.

Για τους λόγους αυτούς, η ΕΟΚΕ:

- ζητεί από τους φορείς ασφάλισης και αποζημίωσης να ακολουθήσουν κοινή προσέγγιση όσον αφορά την αναγνώριση των σχετιζόμενων με τον αμιάντο επαγγελματικών ασθενειών και την παροχή αποζημίωσης για αυτές,
- ζητεί την απλούστευση και τη διευκόλυνση των διαδικασιών αναγνώρισης,
- αναγνωρίζει ότι, εξαιτίας των πολύ μεγάλων λανθάνουσών περιόδων πριν από την εκδήλωση ασθένειας, τα θύματα του αμιάντου δεν είναι συχνά σε θέση να τεκμηριώσουν την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της ασθένειας και της έκθεσής τους σε αμιάντο λόγω του επαγγέλματός τους,
- καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να στηρίξει τη διεξαγωγή διασκέψεων υποστήριξης που θα παρέχουν επαγγελματικές συμβουλές σε ομάδες θυμάτων του αμιάντου και θα προσφέρουν συμπαράσταση στα μέλη τους.

1.1.2.2. Τέλος, η ΕΟΚΕ παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει διεθνώς, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) και τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), τρίτες χώρες και άλλους διεθνείς φορείς, υψηλά επίπεδα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, για παράδειγμα εντοπίζοντας τα προβλήματα που συνδέονται με τον αμιάντο και προωθώντας λύσεις που θα συμβάλουν στην προστασία της υγείας, καθώς και στην καλύτερη πληροφόρηση και στήριξη των θυμάτων ασθενειών που σχετίζονται με τον αμιάντο.

1.1.2.3. Με δεδομένη τη μεγάλη σημασία του θέματος, η ΕΟΚΕ-CCMI θα παρουσιάσει την παρούσα γνωμοδότηση σε Συνέδριο που διοργανώνεται από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Εισαγωγή

2.1. Παρά την πανευρωπαϊκή απαγόρευση του αμιάντου⁽²⁾ (1999, με ορίζοντα υλοποίησης έως το 2005), ο αμιάντος εξακολουθεί να προκαλεί θανάτους στην Ευρώπη. Παρόλο που όλα τα είδη αμιάντου είναι επικίνδυνα και οι επιπτώσεις της επικινδυνότητάς του έχουν καταγραφεί και υπαχθεί σε κανονιστική ρύθμιση, και παρά την απαγόρευση της χρήσης αμιάντου, εξακολουθεί να υπάρχει σε πολλά πλοία, τρένα, μηχανήματα, χώρους αποθήκευσης, σήραγγες, στοές, αγωγούς δημόσιων και ιδιωτικών δικτύων ύδρευσης και ιδίως σε κτίρια, περιλαμβανομένων πολλών δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων.

2.2. Σύμφωνα με την ΠΟΥ, κάθε χρόνο καταγράφονται μόνο στην ΕΕ 20 000 έως 30 000 κρούσματα σχετιζόμενων με τον αμιάντο ασθενειών, και περισσότεροι από 300 000 πολίτες αναμένεται ότι θα πεθάνουν από μεσοθελίωμα έως το 2030 στην ΕΕ⁽³⁾. Εκτιμάται ακόμα ότι, σε παγκόσμιο επίπεδο, 112 000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από σχετιζόμενες με τον αμιάντο ασθένειες⁽⁴⁾.

2.3. Η πανευρωπαϊκή απαγόρευση του αμιάντου⁽⁵⁾ (1999, με ορίζοντα υλοποίησης το 2005) και η υφιστάμενη εποπτεία της αγοράς δεν συνεπάγονται τον απόλυτο αποκλεισμό των εισαγωγών στην ευρωπαϊκή αγορά προϊόντων που περιέχουν αμιάντο. Αυτό αφορά ευρύ φάσμα προϊόντων, μεταξύ των οποίων υλικά κατασκευών, οικιακές συσκευές, επένδυση φρένων αυτοκινήτων ή θερμός. Βάσει της νέας προσέγγισης όσον αφορά την εποπτεία της ευρωπαϊκής αγοράς⁽⁶⁾, η ΕΕ θα μπορούσε να αναλάβει δράση κατά των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο.

2.4. Σε επίπεδο ΕΕ, υπάρχει ολοκληρωμένη σειρά νομοθετικών πράξεων που σχετίζονται με τον αμιάντο και αφορούν την απαγόρευση, τις οριακές τιμές και την προστασία των εργαζομένων. Παράλληλα με την απαγόρευση της χρήσης και της εμπορίας αμιάντου, έχουν τεθεί οριακές τιμές και έχει εγκριθεί ειδική οδηγία της ΕΕ για τη ρύθμιση των συνθηκών εργασίας⁽⁷⁾, ενώ η πιστοποίηση των εταιρειών, η πληροφόρηση και η κατάρτιση των εργαζομένων έχουν καταστεί υποχρεωτικές. Ωστόσο, οι διατάξεις της ΕΕ έχουν συχνά πολύ γενικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται αποκλίσεις κατά την εφαρμογή τους. Επιπλέον, εξακολουθούν να ελλείπουν ορισμένες πτυχές, όπως ειδικές διατάξεις σχετικά με τα επίπεδα κατάρτισης ανάλογα με τα καθήκοντα των διαφόρων εργαζομένων ή διατάξεις σχετικά με την καταγραφή των πηγών αμιάντου.

2.5. Εν προκειμένω, θα πρέπει να αναφερθεί ότι σε έκθεση πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2013⁽⁸⁾, περιγράφονται αναλυτικότερα τα διάφορα προβλήματα και οι τομείς πολιτικής που συνδέονται με το ζήτημα του αμιάντου και παρατίθενται 62 ειδικά αιτήματα, τα οποία απευθύνονται στους φορείς χάραξης των πολιτικών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

⁽²⁾ Οδηγία 1999/77/ΕΚ.

⁽³⁾ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

⁽⁴⁾ <http://www.efbw.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

⁽⁵⁾ Οδηγία 1999/77/ΕΚ.

⁽⁶⁾ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:EL:PDF, COM\(2013\)75 final](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:EL:PDF, COM(2013)75 final), βλ. επίσης το άρθρο 12.

⁽⁷⁾ Οδηγία 83/477/ΕΟΚ της 19.9.1983, που τροποποιήθηκε από την οδηγία 91/382/ΕΟΚ της 25.6.1991 και την οδηγία 98/24/ΕΚ της 7.4.1998.

⁽⁸⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2013 σχετικά με τις απειλές κατά της υγείας στον χώρο εργασίας λόγω αμιάντου και τις προοπτικές πλήρους εξάλειψής του υπάρχοντος αμιάντου (2012/2065/INI).

2.6. Σήμερα, πρέπει να αντιμετωπίσουμε το γεγονός ότι η ετήσια παραγωγή αμιάντου στον κόσμο παραμένει στα ίδια υψηλά επίπεδα, παρότι πολλές χώρες έχουν απαγορεύσει τη χρήση του. Το εμπόριο και η χρήση αμιάντου έχει απλώς μεταφερθεί από τις βιομηχανικές στις αναδυόμενες χώρες. Το εμπόριο αμιάντου που παρουσιάζει άνθηση παγκοσμίως συνοδεύεται από την έντονη δραστηριότητα ενός διεθνούς λόμπι για τον αμιάντο, που χρησιμοποιεί επίσης για την προπαγάνδα του υποστηρικτικά προς τους σκοπούς του αποτελέσματα ερευνών που διεξάγονται από ορισμένους επιστήμονες. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί εν προκειμένω ότι συνεχίζονται οι ευρωπαϊκές οικονομικές επενδύσεις στις παγκόσμιες βιομηχανίες αμιάντου. Η Ευρώπη συνεχίζει επίσης τις εξαγωγές αμιάντου, αποστέλλοντας πλοία για να χρησιμοποιηθούν ως απομέταλλα σε άλλα σημεία του κόσμου. Πρέπει ακόμα να επισημανθεί ότι σκάφη που μεταφέρουν αμιάντο ως φορτίο υπό διαμετακόμιση εξακολουθούν να αράζουν και να χρησιμοποιούν λιμενικές εγκαταστάσεις ή εγκαταστάσεις προσωρινής φύλαξης εντός της ΕΕ.

2.7. Η ΕΕ θα πρέπει να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στην απαγόρευση της χρήσης όλων των ειδών αμιάντου ανά τον κόσμο. Εν προκειμένω, η Ευρώπη μπορεί να μεταδώσει σε άλλες περιοχές του κόσμου τις γνώσεις που διαθέτει σχετικά με τις επιδράσεις του αμιάντου στην υγεία, την αντικατάστασή του από άλλα υλικά και την ασφαλή απομάκρυνση του αμιάντου. Το ζητούμενο είναι μια πιο ενεργός παρουσία της ΕΕ στους διεθνείς οργανισμούς προκειμένου να προωθήσει νομικές πράξεις για τον χαρακτηρισμό της αγοράς αμιάντου ως τοξικής και να αναγάγει σε κορυφαία προτεραιότητα την ένταξη του χρυσοτιλικού αμιάντου στο παράρτημα III της σύμβασης του Ρότερνταμ ⁽⁹⁾.

3. Ειδικότερες εξελίξεις

3.1. Σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύθηκε το 2011 ⁽¹⁰⁾, σημαντικό ποσοστό του υφιστάμενου δομημένου περιβάλλοντος της ΕΕ έχει ηλικία άνω των 50 ετών. Πάνω από το 40 % των κτιρίων κατοικιών κατασκευάστηκαν πριν από τη δεκαετία του 1960. Μεταξύ του 1961 και του 1990 σημειώθηκε εκρηκτική ανάπτυξη στον τομέα των κατασκευών, με τον αριθμό των κατοικιών, σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, να υπερδιπλασιάζεται και τον αμιάντο να χρησιμοποιείται ευρέως.

3.2. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, τα κτίρια καταναλώνουν περίπου το 40 % των συνολικών τελικών ενεργειακών απαιτήσεων στην Ευρώπη. Αποτελούν τον τομέα με τη μεγαλύτερη κατανάλωση, ακολουθούμενα από τις μεταφορές με ποσοστό 33 %. Ταυτόχρονα, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να επιτύχει μείωση κατά 80-95 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 στο πλαίσιο του χάρτη πορείας της για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα το 2050 ⁽¹¹⁾.

3.3. Αυτό σημαίνει ότι η ανακαίνιση του δομημένου περιβάλλοντος παρέχει σημαντικές δυνατότητες για την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, επιτυγχάνοντας έτσι τους στόχους του χάρτη πορείας του 2050, καθώς και μια μοναδική ευκαιρία για την απομάκρυνση του αμιάντου.

3.4. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, απαιτεί συντονισμένη προσέγγιση και στενή συνεργασία τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο από άποψη πολιτικών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Χρειάζονται επίσης καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα, με σκοπό την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

3.5. Εκείνο που αναμένεται σε επίπεδο ΕΕ εν προκειμένω είναι να διαδραματίσει υποστηρικτικό και συντονιστικό ρόλο. Πρόσθετα ζητήματα, όπως η κατάρτιση του εργατικού δυναμικού, η καταγραφή, η αναγνώριση σχετιζόμενων με τον αμιάντο ασθενειών, αποτελούν ζητήματα πολιτικής που πρέπει να υπαχθούν σε καλύτερο συντονισμό.

4. Εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο

4.1. Ακόμη και με την ισχύουσα απαγόρευση, εξακολουθούν να υπάρχουν εκατομμύρια τόνοι αμιάντου σε κτίρια και δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμα μητρώα σε όλα τα κράτη μέλη για την καταγραφή των θέσεων στις οποίες υπάρχει αμιάντος και των ποσοτήτων αμιάντου που πρέπει να απομακρυνθούν. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ένα κατάλληλο σημείο αφετηρίας για τη δέουσα αντιμετώπιση όλων των εναπομένουσών πηγών αμιάντου στην Ευρώπη.

⁽⁹⁾ Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 24 Φεβρουαρίου 2004 και ο στόχος της είναι να προάγει τον επιμερισμό της ευθύνης και τις προσπάθειες συνεργασίας μεταξύ των μερών στο διεθνές εμπόριο ορισμένων επικινδυνών χημικών προϊόντων για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από δυνητικές βλάβες και για τη συμβολή στην περιβαλλοντικά ορθή χρήση των εν λόγω επικινδυνών χημικών προϊόντων, διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα χαρακτηριστικά τους, προβλέποντας μια εθνική διαδικασία λήψης αποφάσεων για την εισαγωγή και εξαγωγή τους και διαβιβάζοντας τις αποφάσεις αυτές στα ενδιαφερόμενα μέρη.
<http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

⁽¹⁰⁾ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope* («Τα ευρωπαϊκά κτίρια στο μικροσκόπιο»), Οκτώβριος 2011.

⁽¹¹⁾ Οδηγία 2010/31/ΕΚ της 17.5.2010.

4.2. Σήμερα, η Πολωνία είναι η μοναδική χώρα στην ΕΕ που έχει θεσπίσει πανεθνικό πρόγραμμα για την παντελή απομάκρυνση του υπάρχοντος αμιάντου, που εκτιμάται σε ποσό ύψους 10 δισεκατ. ευρώ, έως το 2030, με σαφές χρονοδιάγραμμα και αντίστοιχη χρηματοδότηση με ένα μείγμα δημόσιων (κρατικά και ευρωπαϊκά προγράμματα) και ιδιωτικών (ιδιοκτήτες, περιφερειακές ενώσεις κ.λπ.) μέσων. Αυτό το είδος πρωτοβουλίας πρέπει να δρομολογηθεί σε όλες τις χώρες της ΕΕ ⁽¹²⁾.

4.3. Στη Γαλλία έχουν εντοπιστεί 3 εκατ. εργατικές κατοικίες από σύνολο 15 εκατ., οι οποίες παρουσιάζουν προβλήματα σχετικά με τον αμιάντο, και το εκτιμώμενο κόστος για τις απαραίτητες εργασίες αποκατάστασής τους ανέρχεται σε 15 δισεκατ. ευρώ. Το εκτιμώμενο κόστος ανά μονάδα είναι της τάξεως των 15 000-20 000 ευρώ. Οι ενέργειες για την απομάκρυνση του αμιάντου από τον εμβληματικό πύργο Montparnasse στο Παρίσι πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προσεκτικής παρακολούθησης.

4.4. Στο Ηνωμένο Βασίλειο διεξάγεται εκστρατεία για την απομάκρυνση του αμιάντου από όλα τα σχολεία. Ένα από τα αίτια της εκστρατείας είναι ο αυξημένος βαθμός εμφάνισης μεσοθηλώματος μεταξύ των καθηγητών στο Ηνωμένο Βασίλειο ⁽¹³⁾.

4.5. Στη Λιθουανία το 2012 ξεκίνησε η εφαρμογή προγράμματος αντικατάστασης οροφών που περιείχαν αμιάντο από το Υπουργείο Γεωργίας, με τους αιτούντες να είναι χωρικοί και το μέγιστο ποσό χρηματοδοτικής στήριξης του κάθε έργου να μην υπερβαίνει τα 6 000 λίτας (1 740 ευρώ). Η στήριξη που παρέχεται μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ και των κρατικών προϋπολογισμών ανέρχεται σε ποσοστό 50 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών ανά έργο.

5. Δράσεις κατάρτισης

5.1. Η γνώση —και η έλλειψη γνώσης— σχετικά με τον αμιάντο αποτελεί ένα από τα μείζονα προβλήματα. Πολλοί εργαζόμενοι εκτίθενται σε αμιάντο στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Αυτό ισχύει κυρίως στην περίπτωση των τομέων συντήρησης και απολύμανσης, αλλά ενδέχεται επίσης να αφορά και πολλούς άλλους (υπεύθυνους τοποθέτησης οροφών, ηλεκτρολόγους, υπεύθυνους εγκατάστασης συστημάτων θέρμανσης, εργαζόμενους στον τομέα της ανακύκλωσης, συντονιστές του τομέα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, επιθεωρητές εργασίας και πολλούς άλλους). Η υφιστάμενη νομοθεσία προβλέπει ήδη την υποχρέωση των εργοδοτών να παρέχουν ενδεδειγμένη κατάρτιση σε όλους τους εργαζόμενους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σκόνη αμιάντου ή σε υλικά που περιέχουν αμιάντο. Εντούτοις, με την απαγόρευση της χρήσης διαφόρων ειδών υλικών, χάνονται σταδιακά οι γνώσεις σχετικά με τους κινδύνους, τα χαρακτηριστικά και την οπτική εμφάνισή τους. Ενώ πολλά κράτη μέλη έχουν διεξαγάγει σεμινάρια κατάρτισης για εργαζόμενους στους κλάδους των κατεδαφίσεων, της οικοδόμησης και της συντήρησης, καθώς και για πρόσωπα που εργάζονται για την απομάκρυνση των υλικών που περιέχουν αμιάντο, εξακολουθεί να παρατηρείται έλλειψη επαρκών προτύπων που να ισχύουν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

5.2. Η σωματική ακεραιότητα αποτελεί θεμελιώδες ανθρωπινό δικαίωμα, το οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων στον Ευρωπαϊκό Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Οι πολιτικές της ΕΕ πρέπει να σχεδιάζονται με σκοπό την προστασία του δικαιώματος αυτού. Αυτό αφορά κατά πρώτο και κύριο λόγο τις πολιτικές για τη δημόσια υγεία και τις πολιτικές για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, αλλά και άλλους τομείς πολιτικής που αφορούν πιθανή έκθεση στον αμιάντο και τρόπους αντιμετώπισής του.

5.3. Ένας άλλος τομέας που γεννά προβληματισμό είναι η επάρκεια γνώσεων από την πλευρά των πολιτικών μηχανικών, των αρχιτεκτόνων και του προσωπικού επιχειρήσεων που δεν είναι ειδικευμένες στην απομάκρυνση αμιάντου. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συγκροτήσει ομάδα εργασίας, από κοινού με τα κράτη μέλη, για την ανάπτυξη των ελάχιστων αναγκαίων επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την αντιμετώπιση του αμιάντου και να παράσχει ειδικά επαγγελματικά προσόντα σε σχέση με τον αμιάντο στο πλαίσιο της κατάρτισης των εν λόγω επαγγελματιών/εργαζομένων.

5.4. Οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι του κατασκευαστικού κλάδου (FIEC και EFBWW) αντιμετώπισαν το συγκεκριμένο πρόβλημα αναπτύσσοντας θεματικές ενότητες πληροφόρησης σχετικά με τον αμιάντο ⁽¹⁴⁾ για τη δεύτερη κατηγορία εργαζομένων. Ένα άλλο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο (ABClean — έργο στο πλαίσιο του προγράμματος Leonardo Da Vinci), εκτός κοινωνικού διαλόγου, αναπτύσσει υλικό κατάρτισης των εκπαιδευτών ⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ Παράρτημα του ψηφίσματος αριθ. 39/2010 του υπουργικού συμβουλίου της Πολωνίας της 15ης Μαρτίου 2010.

⁽¹³⁾ <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%2017%20JAN%2015.pdf>

⁽¹⁴⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> και <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

⁽¹⁵⁾ <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

6. Αποτελέσματα της μικρής ακρόασης

6.1. Πάρα πολλοί άνθρωποι στην Ευρώπη πάσχουν από σχετιζόμενες με τον αμίαντο ασθένειες. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των ασθενειών συνδέονται με την εργασία αλλά όχι όλες. Οι νοικοκυρές που συνήθιζαν να πλένουν τα ρούχα εργασίας των συζύγων τους εκτίθεντο επίσης σε ίνες αμιάντου· το ίδιο και τα παιδιά τους. Από ενημερωτική εκστρατεία στο Ηνωμένο Βασίλειο προέκυψε ότι περίπου το 80 % των σχολείων εξακολουθούν να είναι επιμολυσμένα με αμίαντο. Αυτό μπορεί άνετα να οδηγήσει σε μια ακόμα γενιά θυμάτων του αμιάντου, ιδίως υπό το πρίσμα της πλέον πρόσφατης επιστημονικής έρευνας σχετικά με το ζήτημα των επιπέδων έκθεσης/των λανθάνουσών περιόδων πριν από την εκδήλωση ασθενειών και της εμφάνισης νόσων. Ακόμα και πολύ χαμηλές δόσεις έκθεσης μπορούν, σε συνδυασμό με μια μακρά λανθάνουσα περίοδο, να προκαλέσουν τις διάφορες σχετιζόμενες με τον αμίαντο ασθένειες. Συνεπώς, η έκθεση σε αμίαντο συνιστά απειλή για ολόκληρο τον πληθυσμό πολλών κρατών μελών.

6.2. Το διδάγμα που αντλείται από το παράδειγμα της Πολωνίας είναι η τεράστια σημασία που έχει η επαρκής χρηματοδότηση για την απομάκρυνση του αμιάντου. Θεωρούμε επίσης ότι η οργανωμένη και διαρθρωμένη απομάκρυνση του αμιάντου αποτελεί ένα είδος βελτίωσης της περιφερειακής ανάπτυξης και των υποδομών στις εν λόγω περιφέρειες.

6.3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να εξετάσει το ενδεχόμενο παροχής πρόσβασης στα διαρθρωτικά ταμεία ειδικά για τα σχέδια απομάκρυνσης του αμιάντου. Η ασφαλής απόρριψη συνιστά σημαντική πτυχή κάθε σχεδίου απομάκρυνσης. Εάν η εν λόγω πτυχή παραμεληθεί, θα προκύψει έκθεση σε τομείς όπου δεν ήταν αναμενόμενη.

6.4. Στην Ελβετία, παραδείγματος χάριν, η υψηλότερη έκθεση σε αμίαντο μετρήθηκε στον τομέα της ανακύκλωσης. Με σκοπό την προστασία πολιτών και εργαζομένων, η λειτουργική εποπτεία της αγοράς αποτελεί προϋπόθεση για την αποφυγή της εισαγωγής νέων υλικών που περιέχουν αμίαντο στην ευρωπαϊκή αγορά.

6.5. Όσον αφορά τον ολέθριο χαρακτήρα όλων των μορφών αμιάντου, η ΕΕ ενεργεί στηριζόμενη σε ορθές κοινές βάσεις. Στην οδηγία 1999/77/ΕΚ ορίζεται ότι «δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί κατώφλιο έκθεσης στον χρυσοσιλικό αμίαντο κάτω από το οποίο η ουσία αυτή δεν παρουσιάζει επικινδυνότητα ως προς την καρκινογένεση» και ότι «η απαγόρευση της χρήσης ινών χρυσοσιλικού αμιάντου και προϊόντων που τις περιέχουν αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο προστασίας της υγείας του ανθρώπου».

6.6. Οι σχετιζόμενες με τον αμίαντο ασθένειες μπορούν να προκαλέσουν —και όντως συχνά προκαλούν— έναν ιδιαίτερα οδυνηρό θάνατο. Σε έκθεση της EUROGIP ⁽¹⁶⁾ καθώς και στην έκθεση σχετικά με ένα κοινό έργο των EFBWW, ETUC και IBAS παρουσιάζεται η κατάσταση όσον αφορά την αναγνώριση και αποζημίωση για τις σχετιζόμενες με τον αμίαντο ασθένειες, όπως ρυθμίζεται στα κράτη μέλη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ⁽¹⁷⁾. Μολονότι οι σημαντικότερες σχετιζόμενες με τον αμίαντο ασθένειες αναγνωρίζονται καταρχήν στα περισσότερα κράτη μέλη, υπερβολικά συχνά τα θύματα εξακολουθούν να αγωνίζονται για αναγνώριση χωρίς αποτέλεσμα.

Οι προαναφερθείσες εκθέσεις αποκαλύπτουν επίσης ότι οι εθνικές διατάξεις και διαδικασίες όσον αφορά την αναγνώριση και την αποζημίωση διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους. Συχνά δε, η στήριξη και η καθοδήγηση που χρειάζονται τα θύματα είναι ανύπαρκτη.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

⁽¹⁷⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos+diseases&Language=EN>

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόσδος της υλοποίησης της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” και τρόποι επίτευξης των στόχων της έως το 2020»

(διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αίτησης της λετονικής προεδρίας)

(2015/C 251/04)

Γενικός εισηγητής: ο κ. BARÁTH

Σε επιστολή με ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2014, ο εκτελών χρέη υπουργού Εξωτερικών υπουργός Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Λετονίας κ. Rihards Kozlovskis ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να συντάξει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα:

«Πρόσδος της υλοποίησης της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” και τρόποι επίτευξης των στόχων της έως το 2020».

Στις 14 Οκτωβρίου 2014 το προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε την εκπόνηση των σχετικών προπαρασκευαστικών εργασιών στη συντονιστική επιτροπή «Ευρώπη 2020».

Δεδομένης της επείγουσας φύσης των εργασιών, κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Baráth και υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 184 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 6 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη λετονική προεδρία όσον αφορά τη θεμελιώδη σημασία της αναθεώρησης της στρατηγικής «ΕΕ 2020» για την τόνωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τον άμεσο συσχετισμό μεταξύ της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»⁽¹⁾, συμπεριλαμβανομένου του τεράστιου αντίκτυπου για τη βιομηχανία, την αγορά εργασίας και την κοινωνία εν γένει, ο οποίος έχει υποτιμηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο. Η κατάσταση απαιτεί μια γενική μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη θεώρηση και μεγαλύτερη αίσθηση οικειότητας.

1.2. Τα μέτρα που προτείνονται στην παρούσα γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ θα συμβάλουν ώστε, σε περίοδο ετών, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» και εν συνεχεία η «Ευρώπη 2030», θα αποτελούν τον κορμό των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών στρατηγικών μακροπρόθεσμα, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών καταστάσεων στα επιμέρους κράτη μέλη.

1.3. Η χρηματοπιστωτική κρίση είχε μεγάλο αντίκτυπο στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς έθεσε περιορισμούς στην αποτελεσματικότητα, την καταλληλότητα και τη νομιμοποίηση των στόχων και του μοντέλου διακυβέρνησής της. Σε γενικές γραμμές, η ΕΕ απέχει πλέον πολύ περισσότερο από τους στόχους της στρατηγικής από ό,τι το 2010. Η στρατηγική επλήγη από την κρίση.

1.4. Λεπτομερέστερη περιγραφή της σημερινής κατάστασης παρατίθεται στην έρευνα που εκπόνησε η Επιτροπή όσον αφορά την ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής ΕΕ 2020 και στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ⁽²⁾. Η γνωμοδότηση περιέχει σειρά ενδιάμεσων σημείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη όσον αφορά τις προανατολισμένες προς το μέλλον αλλαγές που θα προταθούν για την αναθεωρημένη στρατηγική. Πολλάκις, η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως η Ευρώπη δεν χρειάζεται μια εντελώς νέα στρατηγική, αλλά μια πολύ πιο αποτελεσματική.

1.5. Η νέα Επιτροπή, που ανέλαβε καθήκοντα το φθινόπωρο του 2014, δημοσίευσε το πρόγραμμα εργασίας της με τίτλο «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη»⁽³⁾.

Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τους τρεις πυλώνες του προγράμματος εργασίας:

- α) να δώσει νέα ώθηση στην ανάκαμψη της ευρωπαϊκής ανάπτυξης και απασχόλησης·
- β) να τονώσει τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα σε στρατηγικούς τομείς·

⁽¹⁾ Για το «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», βλέπε ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Απολογισμός της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» (ΕΕ C 12 της 15.1.2015, σ. 105-114).

⁽³⁾ Για το πρόγραμμα εργασίας «Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη», βλέπε ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_el.pdf

γ) να ενισχύσει το ευρωπαϊκό ανθρώπινο κεφάλαιο και τις υλικές υποδομές, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευρωπαϊκές διασυνδέσεις.

1.6. Το νέο πρόγραμμα εργασίας ασχολείται με την υλοποίηση των δέκα κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής που αποτελούν τις προτεραιότητες του προέδρου της Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς ορισμένες από αυτές υποστηρίζουν άμεσα την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

α) ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη ⁽⁴⁾, που θεσπίζει νέο ευρωπαϊκό ταμείο στρατηγικών επενδύσεων κινδύνου·

β) μια φιλόδοξη δέσμη μέτρων για την ψηφιακή ενιαία αγορά· και

γ) τα πρώτα βήματα προς την ένωση ενέργειας.

1.6.1. Πρέπει να υπάρχει σφαιρική θεώρηση, στρατηγική για την υλοποίησή της και ευρεία πληροφόρηση αναφορικά με αυτήν. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να συνδέονται πολύ στενότερα.

1.6.2. Η ΕΟΚΕ εξετάζει επί του παρόντος, σε άλλη γνωμοδότησή της ⁽⁵⁾, κατά πόσον το επενδυτικό σχέδιο θα διορθώσει τις κύριες ελλείψεις της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς και κατά πόσον τα νέα χρηματοοικονομικά μέσα ενισχύουν την πιθανότητα επίτευξης των στόχων της.

1.6.3. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της βελτίωσης της δέσμης μέτρων για την ψηφιακή ενιαία αγορά ⁽⁶⁾, κάνοντας ένα αποφασιστικό βήμα προς την υλοποίηση του ψηφιακού θεματολογίου της στρατηγικής ΕΕ 2020. Η διασφάλιση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί έναν από τους κύριους πυλώνες στήριξης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και καθορισμού του αειφόρου ανάπτυξης μιας περιβαλλοντικά φιλικής ευρωπαϊκής κοινωνίας. Η ΕΟΚΕ ζητά να εξασφαλιστεί πως η σημαντική αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών που χρησιμοποιούν οι πολίτες ανά την ΕΕ θα έχει θετική επίδραση και στη εργασία τους.

Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι στηρίζει τη διάθεση πόρων για την κάλυψη της ανεπαρκούς χρηματοδότησης στον τομέα, όπως αποφασίστηκε από το Συμβούλιο σχετικά με την επέκταση των ευρυζωνικών και ψηφιακών δικτύων στο πολυτετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 ⁽⁷⁾.

1.6.4. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη θέση της σχετικά με την προώθηση μιας κοινής ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, την καλλιέργεια αρχών όπως η προσαρμογή και η μείωση των αποκλίσεων στις ενεργειακές τιμές, τη βελτίωση των συνθηκών για την εσωτερική αγορά ενέργειας, τη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από χώρες εκτός ΕΕ και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

2. Ανάλυση του κύριου αντίκτυπου των μελλοντικών βημάτων για τη βελτίωση της υλοποίησης της στρατηγικής ΕΕ 2020

2.1. Η ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης (ΕΕΑ) ⁽⁸⁾ που δημοσιεύτηκε στα τέλη του 2014 προβαίνει σε επίσημο απολογισμό του νέου σχεδίου ανάπτυξης, που είναι καθοριστικό για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κύριοι στόχοι του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα ευθυγραμμιστούν επιτέλους με ένα μακροπρόθεσμο όραμα:

2.1.1. Μια συντονισμένη ώθηση στις επενδύσεις, που θα βασίζεται στο επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη με

α) στόχο να διοχετευτούν τουλάχιστον 315 δισεκατ. ευρώ σε επιπλέον χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ επενδύσεων στις υποδομές, όπου η πρόοδος αναμένεται να επιτύχει ουσιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη,

β) λήψη μέριμνας ώστε η χρηματοδότηση να φτάνει στην πραγματική οικονομία,

⁽⁴⁾ Για το «Επενδυτικό σχέδιο», βλ. ιστοτόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη», ECO/374 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην ΕΕ).

⁽⁶⁾ Για τη «Δέσμη μέτρων για την ψηφιακή ενιαία αγορά», βλ. ιστοτόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market>

⁽⁷⁾ Στις διαπραγματεύσεις του ΠΔΠ, το ευρυζωνικό στοιχείο της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» υπέστη περικοπές της τάξης των 8,2 δισεκατ. ευρώ, φτάνοντας μόλις το 1 δισεκατ. ευρώ.

⁽⁸⁾ Για την «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2015», βλ. ιστοτόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_el.htm

γ) βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος και

δ) ενίσχυση καινοτόμου συστήματος συγχρηματοδότησης,

2.1.2. Νέα δέσμευση για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

2.1.3. Δημοσιονομική υπευθυνότητα

2.1.4. Καλύτερη δυνατή χρήση της ευελιξίας στους υφιστάμενους κανόνες

2.1.5. Ευθυγράμμιση του συστήματος διακυβέρνησης ώστε να καταστεί πιο αποτελεσματικό και να ενισχυθεί η κοινή οικειώσή του από τα κράτη μέλη και την ΕΕ.

3. Η προσαρμογή των Επιχειρησιακών προγραμμάτων, που καταρτίστηκαν βάσει των Συμφωνιών εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, πλησιάζει στην ολοκλήρωσή της. Καθότι το πρόγραμμα «Νέο ξεκίνημα» θα έχει αναπόφευκτα αντίκτυπο στα διάφορα εθνικά προγράμματα όσον αφορά τόσο τους στόχους όσο και τα μέσα, ο ευρωπαϊκός συντονισμός που έχει αναπτυχθεί μέχρι τώρα θα πρέπει να ενισχυθεί.

3.1. Η καταλληλότητα, αποτελεσματικότητα και απόδοση του τρόπου χρήσης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής επηρεάζουν σημαντικά το πλαίσιο υλοποίησης των νέων χρηματοπιστωτικών και νομικών μέσων. Η ΕΟΚΕ προτείνει τη θέσπιση εποπτείας των επενδύσεων σε προγράμματα υποδομών και οικονομικής ανάπτυξης που στηρίζονται από τα ταμεία και την ευθυγράμμισή της με ό,τι προβλέπει το ευρωπαϊκό ταμείο στρατηγικών επενδύσεων (ΕΤΣΕ) ⁽⁹⁾.

3.2. Η εκπλήρωση της αποστολής του επενδυτικού σχεδίου και του ευρωπαϊκού ταμείου στρατηγικών επενδύσεων, η ενίσχυση του μοχλευτικού αποτελέσματος των ενωσιακών κονδυλίων για το 2014-2020 και ο διπλασιασμός της αξίας των καινοτόμων χρηματοδοτικών μηχανισμών είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής ΕΕ 2020.

3.3. Η ΕΟΚΕ, η ΕτΠ και τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχουν παρουσιάσει σειρά επιλογών που επιτρέπουν ορισμένες παραχωρήσεις για μια μεταβατική περίοδο, προκειμένου να αυξηθούν οι πόροι και να δοθεί ώθηση στις επενδύσεις της ΕΕ. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τον τρόπο με τον οποίο θα καταστεί εφικτό να εξαιρεθεί από τον υπολογισμό του ελλείμματος η συγχρηματοδότηση των διαρθρωτικών ταμείων από τα κράτη μέλη για μακροπρόθεσμες κοινωνικές επενδύσεις χωρίς να αλλάξουν οι κανόνες, όπως προβλέπει η προσέγγιση της Επιτροπής. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις τρέχουσες συζητήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του δημοσιονομικού «χρυσού κανόνα», δηλαδή της εξαίρεσης των προσανατολισμένων προς το μέλλον δημόσιων επενδύσεων από τον υπολογισμό των δημόσιων ελλειμμάτων στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων της ΟΝΕ ⁽¹⁰⁾.

3.4. Από οικονομικής πλευράς, είναι σημαντικό να βρεθεί ολοκληρωμένη προσέγγιση στα διαφορετικά είδη δαπανών, όπως το σύστημα συγχρηματοδότησης για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών ⁽¹¹⁾ και τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» ⁽¹²⁾ καθώς και οι εθνικές επενδύσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΣΕ. Αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί από την Επιτροπή.

3.5. Μεταξύ των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», πέραν της ενίσχυσης της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας, έχει σημασία να δοθεί από τα διαρθρωτικά ταμεία μεγαλύτερη έμφαση στην υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων ή προγραμμάτων με ανθρώπινη διάσταση, τα οποία θα προωθούν επίσης τη βιώσιμη ανάπτυξη δεικτών «πέραν από το ΑΕγχΠ» ⁽¹³⁾. Λόγω των επιπλέον δυνατοτήτων χρηματοδότησης, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε ένα αναπτυξιακό σύστημα προσανατολισμένο στην παραγωγή και σε πεδία στήριξης της κοινωνίας, των οικογενειών και των ατομικών αξιών, όπως η εκπαίδευση και η υγειονομική περίθαλψη.

4. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη πως η αναθεωρημένη και ενισχυμένη στρατηγική «Ευρώπη 2020» θα μπορούσε να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην υλοποίηση μιας νέας ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης προσανατολισμένης στην αυξημένη ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη.

⁽⁹⁾ Για το «Ευρωπαϊκό ταμείο στρατηγικών επενδύσεων», βλέπε ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Ο αντίκτυπος των κοινωνικών επενδύσεων» (ΕΕ C 226 της 16.7.2014, σ. 21-27).

⁽¹¹⁾ Για τα «διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών», βλέπε ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/site/index_en.htm

⁽¹²⁾ Για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη», βλέπε ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹³⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ σχετικά με το θέμα «Πέραν του ΑΕγχΠ — Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην επιλογή συμπληρωματικών δεικτών» (ΕΕ C 181 της 21.6.2012, σ. 14-20).

4.1. Λόγω των μεταβαλλόμενων προτεραιοτήτων και προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίηση της στρατηγικής ΕΕ 2020, θα ήταν χρήσιμη η δημιουργία «υπηρεσίας μιας στάσης» ικανής να εξασφαλίσει τον αποτελεσματικό συντονισμό και εξορθολογισμό των αρμοδιοτήτων και των διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών της ΕΕ.

4.2. Αξίζει να εξεταστεί είτε η σύσταση υπηρεσίας μιας στάσης για τη διαχείριση και την εποπτεία της διυπηρεσιακής συνεργασίας και τον συντονισμό μεταξύ της πραγματικής οικονομίας και του πανευρωπαϊκού και εθνικού/περιφερειακού επιπέδου, είτε η μετατροπή υφιστάμενου οργανισμού για αυτό τον σκοπό. Αυτή η προσέγγιση ενδέχεται να αποφύγει αλληλοεπικαλύψεις και να δημιουργήσει καλύτερες συνεργίες.

5. Δράσεις για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης:

5.1. Δεδομένου ότι οι δεσμοί διακυβέρνησης μεταξύ των βραχυπρόθεσμων και των μακροπρόθεσμων στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι χαλαροί, απαιτούνται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

5.1.1. η ΕΕΑ θα πρέπει να ενσωματώσει αναφορά στην πρόοδο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·

- α) το Εξάμηνο θα πρέπει να επικεντρώνεται πολύ περισσότερο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στο δημόσιο και εξωτερικό χρέος και την υλοποίηση των σχετικών μέτρων·
- β) οι δαπάνες του Ταμείου Συνοχής της ΕΕ θα πρέπει να βασίζονται στα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων, σε συμφωνία με το Εξάμηνο·
- γ) η φορολογική ολοκλήρωση θα πρέπει να εμβαθυνθεί και η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής να ενταθεί και
- δ) η παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε σαφείς δείκτες και ορόσημα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων «πέρα από το ΑΕγχΠ».

5.1.2. Οι πολύ διαφορετικές καταστάσεις στα κράτη μέλη απαιτούν ευελιξία στην αξιολόγηση και σαφείς στόχους, καθώς και στοχευμένα μέσα στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, για παράδειγμα:

- α) διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον δημόσιο τομέα, διατηρώντας τον τομέα ως έναν από τους βασικούς εγγυητές της ποιότητας ζωής·
- β) βελτίωση του επενδυτικού κλίματος για την προσέλκυση κεφαλαίων·
- γ) προώθηση των επενδύσεων σε υποδομές·
- δ) βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση·
- ε) δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για ομαλότερη ενεργειακή μετάβαση·
- στ) ενισχυμένος εκπαιδευτικός τομέας·
- ζ) υψηλότερος ρυθμός δραστηριότητας και χαμηλότερη ανεργία, με εποπτεία σε επίπεδο ΕΕ ⁽¹⁴⁾·
- η) μείωση του κοινωνικού χάσματος μεταξύ και εντός των κρατών μελών, με ιδιαίτερη έμφαση στην κατάσταση των μειονοτήτων·
- θ) καταπολέμηση της φτώχειας και τόνωση του ΑΕγχΠ και
- ι) ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και μείωση της ανισότητας μέσω της αλληλεγγύης, του κοινωνικού διαλόγου και της συλλογικής διαπραγμάτευσης.

6. Τελειοποίηση της έννοιας της «ανάπτυξης»:

1. εφαρμογή σε συνάρτηση με τη «βιώσιμη ανταγωνιστικότητα»·
2. υιοθέτηση πολιτικών που στηρίζουν τη νέα υγειονομική περιήλαση και την προστασία του περιβάλλοντος και ⁽¹⁵⁾
3. εισαγωγή νέου πανενωσιακού δείκτη των τάσεων της αγοράς εργασίας για τη δημιουργία πραγματικών θέσεων εργασίας σε επίπεδο ΕΕ.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης» (ΕΕ C 11 της 15.1.2013, σ. 65-70).

⁽¹⁵⁾ Βλέπε Συνθήκη της Λισαβόνας, άρθρα 191 και 192.

7. Το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη

7.1. Η ΕΟΚΕ συμπεριρίζεται τη θέση της Επιτροπής ότι οι ψηφιακές τεχνολογίες εισάγουν νέους τρόπους παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών και μεταμορφώνουν τον τρόπο ζωής, εργασίας και μάθησής μας ⁽¹⁶⁾. Η συμβολή της ΕΟΚΕ στην υλοποίηση της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη» ⁽¹⁷⁾ και στα κύρια σημεία εστίασης για μια φιλόδοξη ψηφιακή ενιαία αγορά συνίσταται σε προτάσεις για:

Στον οικονομικό τομέα

- α) τον ενεργό σχεδιασμό του ψηφιακού μέλλοντος της ΕΕ·
- β) την ενσωμάτωση της ψηφιοποίησης και τη μείωση του ψηφιακού αναφαριθμισμού σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών·
- γ) την ψηφιοποίηση της οικονομίας και την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας·

Στον κοινωνικό τομέα

- δ) τη μαζική εξάπλωση της εκπαίδευσης στον ψηφιακό κόσμο προκειμένου οι Ευρωπαίοι να καταστούν δημιουργοί και παραγωγοί ψηφιακού περιεχομένου·
- ε) την αντιμετώπιση της ανάγκης για ειδικευμένο εργατικό δυναμικό ΤΠΕ·
- στ) τη δημιουργία των συνθηκών για την άνθηση της ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας μέσω της ενίσχυσης του κανονιστικού πλαισίου των τηλεπικοινωνιακών·
- ζ) την αναθεώρηση του γενικού κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου προκειμένου να θεσπιστούν σταθερές συνθήκες για τις επιχειρήσεις και δη τις νεοσύστατες·
- η) την αναγνώριση του ψηφιακού τομέα ως υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος·

Στον τομέα του ψηφιακού περιβάλλοντος

- θ) την προώθηση της ηλεκτρονικής ένταξης και της οικουμενικής, ισότιμης πρόσβασης στο ευρυζωνικό διαδίκτυο·
- ι) την απλοποίηση των κανόνων για τους καταναλωτές που προβαίνουν σε διαδικτυακές και ψηφιακές αγορές μέσω της ενίσχυσης της εμπιστοσύνης τους με μεγαλύτερη ασφάλεια·
- ια) τη βελτίωση του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου·

Στον τομέα της ασφάλειας

- ιβ) τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για την προστασία του ανθρώπινου και φυσικού περιβάλλοντος·
- ιγ) την επιτάχυνση της νομοθετικής διαδικασίας βάσει δεοντολογικής προσέγγισης και της ενίσχυσης της προστασίας των καταναλωτών·
- ιδ) την επικαιροποίηση των κανόνων για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας·
- ιε) την ενίσχυση της κυβερνασφάλειας για τη διατήρηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των πολιτών (Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ⁽¹⁸⁾) και
- ιστ) την προστασία των παιδιών και των ευάλωτων χρηστών από το κυβερνοέγκλημα.

7.2. Η ανάπτυξη των ψηφιακών τεχνολογιών και η σημαντική αύξηση του εύρους των εφαρμογών τους επηρεάζουν σχεδόν όλους τους τομείς της οικονομίας στα πλαίσια μιας βαθιάς δομικής μεταβολής. Ο απλός άνθρωπος επηρεάζεται, όχι μόνο ως καταναλωτής, αλλά κυρίως ως εργαζόμενος. Πέραν της ενίσχυσης της αυτονομίας και της ελαστικότητας, οι ψηφιακές τεχνολογίες δημιουργούν πιέσεις για μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας στον χώρο εργασίας, με μη αμελητέο κόστος για τους άμεσα ενδιαφερόμενους, οι οποίοι ενίοτε χάνουν ακόμη και την εργασία τους. Με αυτά κατά νου, η ΕΟΚΕ επικρίνει σφόδρα τη σχεδόν παντελή παράλειψη αυτών των ζητημάτων από τη συντριπτική πλειονότητα των πρωτοβουλιών του ψηφιακού θεματολογίου. Επομένως, ζητά να υπάρξει εν προκειμένω μεταστροφή και η ίδια σκοπεύει να αναλύσει το θέμα σε σχετική γνωμοδότηση πρωτοβουλίας ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η επίδραση των επιχειρηματικών υπηρεσιών στη βιομηχανία» (ΕΕ C 12 της 15.1.2015, σ. 23-32).

⁽¹⁷⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η ψηφιακή αγορά — κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης» (ΕΕ C 229 της 31.7.2012, σ. 1-6).

⁽¹⁸⁾ http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf

⁽¹⁹⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Επιπτώσεις της ψηφιοποίησης σε τομείς παροχής υπηρεσιών και απασχόλησης», CCMI/136 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην ΕΕ).

8. Προς μια νέα οικονομική διακυβέρνηση στραμμένη στην ανάπτυξη

8.1. Βήματα για μια διακυβέρνηση στραμμένη στην ανάπτυξη:

- α) ενίσχυση της διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών·
 - β) επιβεβαίωση της ανάγκης η στρατηγική ΕΕ 2020 να είναι πιο συμβατή με τις πολιτικές και τις στρατηγικές της ΕΕ·
 - γ) συμπλήρωση του οικονομικού συντονισμού της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης με την ενίσχυση του στραμμένων στην ανάπτυξη θεσμικών και δημοσιονομικών της πλαισίων·
 - δ) ενίσχυση του μακροπρόθεσμου στρατηγικού συντονισμού στο πλαίσιο της στρατηγικής ΕΕ 2020 στις φάσεις της στόχευσης και της υλοποίησης·
 - ε) διεξαγωγή ρηξικέλευθης εδαφικής αξιολόγησης της αναθεωρημένης στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·
— γράφημα «Διακυβέρνηση στραμμένη στην ανάπτυξη» (για να δείτε το γράφημα, ακολουθήστε το σύνδεσμο:
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34752>)
 - στ) ενίσχυση της αξιακής αλυσίδας μέσω εγκάρσιων και τομεακών πολιτικών·
 - ζ) ενίσχυση της εδαφικής συνεργασίας·
 - η) ενίσχυση της διακυβέρνησης μέσω της συμμετοχής της Οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών·
 - θ) αναγνώριση του δυναμικού της ΕΟΚΕ στον συντονισμό της πολυεπίπεδης συνεργασίας μεταξύ της πραγματικής οικονομίας, των οργανωμένων κοινωνικών και θεσμικών εταίρων.
9. Για μια χρηστή διακυβέρνηση στραμμένη στην ανάπτυξη, απαιτούνται τα εξής:
- α) καθορισμένη ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού·
 - β) εκτελεστική ικανότητα για καλύτερο συντονισμό και συνεργασία·
 - γ) εκτενές σύστημα ελέγχου τόσο για τον σχεδιασμό όσο και για την εφαρμογή·
 - δ) αξιόπιστη βάση δεδομένων ειδική για τους εν λόγω στόχους και με την αναγκαία αναλυτική ικανότητα·
 - ε) κατάλληλα μέσα επικοινωνίας·
 - στ) αναγκαία ικανότητα προσαρμογής, και
 - ζ) διαφάνεια των δραστηριοτήτων για σκοπούς διασφάλισης της λογοδοσίας.

Βρυξέλλες, 19 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

505Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 18ΗΣ ΚΑΙ 19ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2015

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων: Αντιμετώπιση των κινδύνων, ενίσχυση της αλυσίδας εφοδιασμού και διευκόλυνση του εμπορίου»

[COM(2014) 527 final]

(2015/C 251/05)

Εισηγητής: κ. Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER

Συνεισηγητής: κ. Jan SIMONS

Την 1η Οκτωβρίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την:

«Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων: Αντιμετώπιση των κινδύνων, ενίσχυση της αλυσίδας εφοδιασμού και διευκόλυνση του εμπορίου»

COM(2014) 527 τελικό.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 141 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 4 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων. Για την κατάλληλη εφαρμογή της στρατηγικής, οι τελωνειακές αρχές πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους, καθώς και με άλλες κυβερνητικές αρχές (όπως οι υπηρεσίες υγείας και κατανάλωσης και οι υπηρεσίες ασφαλείας μέσω της δικαστικής συνεργασίας).

Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτό που έχει σημασία είναι να εξασφαλιστούν η αποτελεσματική εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ορθή λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας που προβλέπονται στη νομοθεσία της ΕΕ.

1.2. Για την ολοκληρωμένη διαχείριση των κινδύνων από τα τελωνεία, είναι επίσης απαραίτητη η εναρμόνιση και η συμβατότητα άλλων πολιτικών. Τα κράτη διαδέχονται ήδη επίσημα στοιχεία σχετικά με τα ανωτέρω θέματα και, ως εκ τούτου, κρίνεται αναγκαία η κοινή χρήση και η ανταλλαγή των πληροφοριών τους, μέσω της διαλειτουργικότητας των επίσημων στοιχείων, ιδίως αυτών που σχετίζονται με σοβαρούς κινδύνους.

1.3. Για να θεσπίσει δικά της πρότυπα και να βελτιώσει την κατάσταση που επικρατεί στο εσωτερικό της, η ΕΕ πρέπει να βασιστεί στα πρότυπα της συλλογής πρακτικών διαχείρισης κινδύνων και σε άλλα πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (ΠΟΤ) ούτως ώστε τα τελωνειακά πρότυπα της να συνάδουν με την πλειονότητα των υφιστάμενων προτύπων στον εν λόγω τομέα.

1.4. Σύμφωνα με τον στόχο 3 του σχεδίου δράσης, θα πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια από ποιόν, πότε και πού θα πραγματοποιούνται οι έλεγχοι, σύμφωνα πάντα με τον χάρτη κινδύνων και διαβάθμισης αυτών, που ελπίζεται να εγκριθεί από την Επιτροπή ως εκτελεστικό μέτρο. Για τον σκοπό αυτό, και λόγω της σημασίας της, θεωρείται ότι η ενέργεια αυτή θα πρέπει να υλοποιηθεί κατά προτεραιότητα προκειμένου να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος.

1.5. Δεδομένου ότι το στοιχείο που έχει προτεραιότητα είναι η εξασφάλιση της ενιαίας εφαρμογής των τελωνειακών κανόνων της ΕΕ, ο στόχος 5 του σχεδίου δράσης είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς αφορά όλη τη στρατηγική και συνίσταται στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ειδών ελέγχου της συμμόρφωσης και ανίχνευσης των εθνικών αρχών, καθώς και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών διοικήσεων και της ΕΕ.

1.6. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι, κατά τη χάραξη της στρατηγικής πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες που διαφοροποιούν την τελωνειακή πρακτική στα κράτη μέλη — όπως το μέγεθος των αντίστοιχων εμπορικών ροών, οι όγκοι και οι πρακτικές, πάντα σύμφωνα με τις αρχές και τη νομοθεσία της ΕΕ.

1.7. Η ΕΟΚΕ συμπεριζέται τη σημασία που δίνεται μέσω της ανακοίνωσης στη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών, αλλά επιθυμεί παράλληλα να τονίσει τη σημασία και τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν άλλοι κοινωνικοί φορείς που συμμετέχουν στη στρατηγική.

1.8. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ενίσχυση της προβολής των επιτόπιων πιλοτικών έργων για να αναδειχθεί ο πρωταγωνιστικός ρόλος των εμπλεκόμενων φορέων και να ενθαρρυνθούν, κατά συνέπεια, και άλλες ιδιωτικές επενδύσεις που θα ευνοήσουν τη στρατηγική της ανακοίνωσης μέσω της προώθησης της καινοτομίας· η δράση αυτή υπονοείται χωρίς ωστόσο να αναφέρεται ρητά στην ανακοίνωση.

2. Εισαγωγή

2.1. Η διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική αρχή των σύγχρονων μεθόδων τελωνειακού ελέγχου. Οι τελωνειακές διοικήσεις εγκαθιστούν μηχανισμούς ανάλυσης και αναθεώρησης με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ελέγχου στο σύνολο της τελωνειακής επικράτειας. Οι διαδικασίες πρέπει να αναθεωρούνται και να προσαρμόζονται συνεχώς, εάν κρίνεται απαραίτητο, με γνώμονα την ικανοποίηση νέων απαιτήσεων.

2.2. Βάσει της διαχείρισης κινδύνου, οι τελωνειακές διοικήσεις επιδιώκουν την επίτευξη μιας εύλογης και δίκαιης ισορροπίας μεταξύ, αφενός, της καταπολέμησης της απάτης και, αφετέρου, της ανάγκης διευκόλυνσης στον μέγιστο δυνατό βαθμό της νόμιμης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και προσώπων και της διατήρησης του κόστους στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα.

2.3. Επειδή έχει διαπιστωθεί ότι καμιά φορά είναι αδύνατο να ελεγχθεί ένα σημαντικό μέρος των εμπορευμάτων, το πρόγραμμα SAFE θέτει τις βάσεις για το σύστημα των επονομαζόμενων «εξουσιοδοτημένων οικονομικών φορέων» (ΕΟΦ), το οποίο συνίσταται στην πιστοποίηση επιχειρήσεων ως έμπιστων εταίρων σε τελωνειακά θέματα μέσω ενός προκαταρκτικού λογιστικού ελέγχου. Για τη χορήγηση του εν λόγω καθεστώτος, οι αρχές πρέπει να κατανοήσουν πλήρως τη δραστηριότητα του φορέα, να αποκτήσουν σαφή εικόνα για τις επιχειρηματικές διαδικασίες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται και να έχουν μόνιμη πρόσβαση στα λογιστικά του αρχεία. Στο πλαίσιο της ΕΕ, το καθεστώς του «εξουσιοδοτημένου οικονομικού φορέα» και τα κριτήρια χορήγησής του διέπονται από το άρθρο 5α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 648/2005 ⁽¹⁾. Θεωρείται ότι η εκπλήρωση του εν λόγω όρου από τους οικονομικούς φορείς είναι απαραίτητη προκειμένου να επιτελούν αποτελεσματικά τον ρόλο τους στην αγορά.

2.4. Στην ΕΕ, η «τελωνιακή ένωση» ορίζεται στη ΣΛΕΕ ως αποκλειστική αρμοδιότητα, όπως και οι διατυπώσεις και τα δικαιώματα εισαγωγών και εξαγωγών. Η εν λόγω πολιτική θεσπίζεται ως υπερεθνικό δίκαιο, σε επίπεδο πρωτογενούς δικαίου, στο πλαίσιο του τίτλου που αφορά την «ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων» στα άρθρα 28 και εξής, έως το άρθρο 37. Σήμερα όμως τα τελωνεία έχουν όλο και συχνότερα και άλλα καθήκοντα. Στην πραγματικότητα υπάρχουν τρεις πυλώνες: φορολογία, ασφάλεια και εποπτεία των μη δασμολογικών κανόνων. Έτσι, ένα μέρος ρυθμίζεται, για παράδειγμα, από το άρθρο 87 της ΣΛΕΕ σχετικά με την αστυνομική συνεργασία, η οποία δεν αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ.

2.5. Μια ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2013 ⁽²⁾ εισάγει μια κοινή προοπτική για την ολοκληρωμένη διαχείριση του κινδύνου στα σημεία εισόδου και εξόδου από την τελωνιακή ένωση, η οποία επιτρέπει την επίτευξη των κατωτέρω στόχων:

- της καλύτερης κατανομής των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων με τη συγκέντρωσή τους όπου χρειάζεται,
- της ολοκληρωμένης και ομοιόμορφης εφαρμογής της τελωνιακής ενωσιακής νομοθεσίας,
- ολοκληρωμένο σύστημα συνεργασίας μεταξύ των αρχών, των φορέων και των μεταφορέων και
- της βελτίωσης των διαδικασιών και της μείωσης του χρόνου και του κόστους των συναλλαγών.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 648/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Απριλίου 2005 (ΕΕ L 117 της 4.5.2005, σ. 13), καθώς και άλλα μέσα, όπως ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2454/93.

⁽²⁾ COM(2012) 793 final.

2.6. Η ΕΟΚΕ τάχθηκε⁽³⁾ υπέρ της εν λόγω ανακοίνωσης του 2013, καθώς θεωρεί απαραίτητη μια κοινή προσέγγιση της διαχείρισης των τελωνειακών κινδύνων και της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού ώστε να εξασφαλισθεί η ενιαία και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανονισμών, από όλες τις ενδιαφερόμενες αρχές, σε όλη την επικράτεια της Τελωνειακής Ένωσης.

2.7. Στο Συμβούλιο της 18ης Ιουνίου 2013 εγκρίθηκαν συμπεράσματα σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού και τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων, η δε Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλήθηκε να παρουσιάσει μια συνεκτική στρατηγική. Η ΕΕ συμμαρύνει τους κοινούς στρατηγικούς στόχους που αφορούν την προστασία της ασφάλειας και της ακεραιότητας της αλυσίδας εφοδιασμού και της ασφάλειας των πολιτών, των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και τους στόχους της διευκόλυνσης και ενίσχυσης του νόμιμου εμπορίου για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας.

2.8. Ο ισχύων τροποποιημένος τελωνειακός κώδικας, ο οποίος θεσπίστηκε μέσω του κανονισμού αριθ. 952/2013⁽⁴⁾, προβλέπει τη διαχείριση κινδύνων ως ειδική αρμοδιότητα των τελωνείων και επιπλέον θέτει στη βάση του συστήματος, που συνίσταται στη ρύθμιση του κοινού δασμολογίου, την έννοια της «επιτήρησης». Με τη συμπερίληψη της διαχείρισης κινδύνων στον τελωνειακό κώδικα ενισχύεται η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών –τελωνειακών ή όχι– και της Επιτροπής, ενώ μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις εκχωρούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτελεστικές εξουσίες για αυτόν τον σκοπό.

3. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

3.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει μια νέα στρατηγική για τη βελτίωση της διαχείρισης των τελωνειακών κινδύνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία συνοδεύεται από ένα λεπτομερές σχέδιο δράσης που θα συντονίσει με πιο αποτελεσματικό τρόπο τον αυξανόμενο όγκο των εμπορικών συναλλαγών με μια διεθνή και όλο και πιο πολύπλοκη αλυσίδα εφοδιασμού.

3.1.1. Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων για κάθε στόχο. Με τις δράσεις αυτές επιδιώκεται η κάλυψη των εντοπισθέντων κενών με στόχο τη βελτίωση των ικανοτήτων των τελωνειακών αρχών της ΕΕ, καθώς και τη σταδιακή και πιο συστηματική συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, οικονομικούς φορείς και διεθνείς εμπορικούς εταίρους. Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει δραστηριότητες για τη στήριξη ή την ανάπτυξη διεθνών προτύπων και προδιαγραφών.

3.1.2. Η Επιτροπή επιδιώκει τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή με άλλες πρωτοβουλίες της Ένωσης, τόσο στα τελωνεία όσο και σε άλλους τομείς άσκησης πολιτικής, όπως για παράδειγμα πρωτοβουλίες στους τομείς της ασφάλειας, των μεταφορών ή της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

3.2. Τα τελωνεία προβαίνουν σε ανάλυση των κινδύνων για τη διενέργεια αποδοτικών και αποτελεσματικών ελέγχων, την αποφυγή της αδικαιολόγητης διακοπής των νόμιμων συναλλαγών και την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων, οργανώνοντας τους εν λόγω πόρους και δίνοντας προτεραιότητα στους τομείς που παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους και πιο σοβαρούς κινδύνους.

3.3. Η στρατηγική αφορά τη διαχείριση των κινδύνων και τον έλεγχο των εμπορευμάτων που εισέρχονται, εξέρχονται ή διέρχονται από το έδαφος της Ένωσης ενώ λαμβάνονται υπόψη τα ειδικά τους χαρακτηριστικά, η κλίμακα των κινδύνων και το κόστος. Το έργο αυτό απαιτεί ικανότητα εντοπισμού, αξιολόγησης και ανάλυσης όλου του φάσματος των απειλών και των κινδύνων σε σχέση με τα εμπορεύματα και τις διακινήσεις τους.

3.3.1. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, οι αρχές που διέπουν τη διαχείριση των τελωνειακών κινδύνων της αλυσίδας εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ είναι οι ακόλουθες:

- εκτίμηση εκ των προτέρων, έλεγχος εάν χρειαστεί,
- συνεργασία πολλών υπηρεσιών,
- πολυεπίπεδη και συντονισμένη προσέγγιση,
- αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων.

3.3.2. Για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται για την προώθηση της διαχείρισης του τελωνειακού κινδύνου σε διάφορα επίπεδα της ΕΕ, με στόχο τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων, που είναι τα εξής:

- βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων και των συστημάτων καταχώρισης,

⁽³⁾ ΕΕ C 327 της 12.11.2013, σ. 15.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013 για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 269 της 10.10.2013, σ. 1).

- διασφάλιση της διαθεσιμότητας των δεδομένων όσον αφορά την αλυσίδα εφοδιασμού και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων μεταξύ των τελωνειακών αρχών,
- εφαρμογή μέτρων ελέγχου και άμβλυνσης των κινδύνων, αν κρίνεται αναγκαίο,
- βελτίωση των ικανοτήτων,
- προώθηση της διυπηρεσιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών και άλλων αρχών σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ,
- ενίσχυση της συνεργασίας με τον εμπορικό κόσμο και
- αξιοποίηση των δυνατοτήτων της διεθνούς τελωνειακής συνεργασίας.

3.3.3. Στην ανακοίνωση γίνεται ειδική αναφορά στα μέσα με τη βοήθεια των οποίων θα επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής, ούτως ώστε η εν λόγω συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών να μπορέσει να οδηγήσει στη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται και υποστηρίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής, καθώς θεωρεί απαραίτητη μια πιο κοινή προσέγγιση για τη διαχείριση των τελωνειακών κινδύνων και της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού, ώστε να κατοχυρωθεί η νομική ασφάλεια και η ενιαία και χωρίς διακρίσεις εφαρμογή των ευρωπαϊκών τελωνειακών κανονισμών, η οποία θα διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

4.1.1. Η πρόταση αφορά την ενίσχυση και την εφαρμογή ορισμένων ιδιαίτερα αποτελεσματικών τελωνειακών μέσων εκ μέρους των εθνικών αρχών και της Επιτροπής με τη συμμετοχή και των οικονομικών φορέων, ενσωματώνοντας μια αρμοδιότητα, ήτοι τη διαχείριση κινδύνου, η οποία προστίθεται στις υφιστάμενες αρμοδιότητες που σχετίζονται με την εφαρμογή του δασμολογίου, των εμπορικών μέτρων και των στατιστικών σκοπών.

4.2. Το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει ορισμένους στόχους και μέσα για την επίτευξή τους, τα οποία θα ενισχύσουν τις τελωνειακές ικανότητες της ΕΕ και θα επιτύχουν την πιο συστηματική συνεργασία με άλλους οργανισμούς, είτε πρόκειται για οικονομικούς φορείς είτε για διεθνείς εμπορικούς εταίρους.

4.2.1. Η στρατηγική της συμπληρωματικότητας, η οποία προβλέπει τη συμμετοχή άλλων αρμόδιων αρχών που παρεμβαίνουν στις κινήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού, θα πρέπει να αναφέρεται ρητώς. Για την κατάλληλη ανάπτυξη της στρατηγικής απαιτείται στενότερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία των τελωνειακών αρχών σε διεθνές επίπεδο, καθώς και μεταξύ των τελωνειακών και άλλων κυβερνητικών αρχών, περιλαμβανομένων των υγειονομικών και των καταναλωτικών αρχών.

4.2.2. Τα επονομαζόμενα «επίσημα στοιχεία», παρότι υφίστανται ήδη σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τους διάφορους συνοριακούς ελέγχους, υπόκεινται σε διαχείριση μέσω συστημάτων πληροφορικής (έλεγχοι εξωτερικής υγείας —των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών— φαρμακευτικά και καλλυντικά προϊόντα κ.λπ.). Εντούτοις, τα εν λόγω δεδομένα δεν είναι συγκεντρωμένα ούτε ανταλλάσσονται, ενώ, μέσω ακριβώς της συγκέντρωσης και της ανταλλαγής τους, θα βελτιωθεί η λειτουργία του συστήματος και θα διευκολυνθεί το έργο των τελωνείων, καθώς αποτελούν μέσο καταγραφής των δεδομένων κινδύνου που εντοπίζονται στα εμπορεύματα της αλυσίδας εφοδιασμού.

4.2.3. Δεδομένης της διακρατικής διάστασης των απειλών και, ως εκ τούτου, της αντιμετώπισής τους, θα ενισχυθεί η ανάγκη ομαδοποίησης των «επίσημων στοιχείων», όπως συμβαίνει ήδη σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, προτείνεται τα κριτήρια που καθορίζονται στο επίπεδο της ΕΕ να έχουν ως αφετηρία τα κοινά διεθνή πρότυπα και να συμπληρώνονται για τους σκοπούς της ΕΕ. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να εξασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα των δεδομένων, προκειμένου να επιτραπεί η αποτελεσματική εκτέλεση και συμμόρφωση των δράσεων που προβλέπονται στη στρατηγική, πράγμα που σημαίνει ότι η διακρατική διάσταση ενισχύει την ανάγκη ομαδοποίησης των «επίσημων στοιχείων» που παράγονται ήδη σε εθνικό επίπεδο.

4.2.4. Κατ' αρχήν, για την ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας όσον αφορά τη χρήση ενός συστήματος ανίχνευσης των κινδύνων, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι το σύστημα που χρησιμοποιείται πρέπει να βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες αρχές:

- Τα μέτρα, κριτήρια και πρότυπα διαβάθμισης των κινδύνων —καθώς και οι συναφείς τροπολογίες— για τον επακριβή χαρακτηρισμό των επικινδυνών προϊόντων πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο Τελωνειακό σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών («Customs Information Exchange»), που καθιερώθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 952/2013.

- Ενθαρρύνεται η διασύνδεση με άλλα συναφή συστήματα, όπως αυτά που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 515/97⁽⁵⁾.
- Η εφαρμογή των βασικών αρχών του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI), δεδομένου ότι το σύστημα περιλαμβάνει εργαλεία που έχουν ήδη αξιολογηθεί, και η προσαρμογή τους στα τελωνεία.
- Τα μέτρα, τα κριτήρια και τα πρότυπα διαβάθμισης των κινδύνων όσον αφορά τα προϊόντα, τα υλικά, τις διαδρομές, την προέλευση και άλλους παράγοντες που προσδιορίζουν τον κίνδυνο, μέσω της χρήσης του Ενιαίου δασμολογίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (TARIC) για να προβληθούν οι σοβαρότεροι κίνδυνοι στον μέγιστο δυνατό βαθμό και οποτεδήποτε αυτό είναι δυνατόν.

Επιπλέον, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των διοικήσεων.

4.2.5. Όσον αφορά τη συμπληρωματικότητα της συνεργασίας που προβλέπεται στη στρατηγική, θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι πολιτικές δράσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια των προϊόντων, την ασφάλεια των ζώων, την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, την προστασία του περιβάλλοντος, όπως άλλωστε και οι πρωτοβουλίες στον τομέα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ). Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την ανταλλαγή πληροφοριών που αφορούν σοβαρά προβλήματα τόσο για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, όσο και για την ασφάλεια και την προστασία των πολιτών.

4.3. Όσον αφορά τη συλλογή πρακτικών διαχείρισης κινδύνων στα τελωνεία και τα υπόλοιπα πρότυπα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (ΠΟΤ), κρίνεται σκόπιμο τα κριτήρια που ορίζονται σε επίπεδο Ένωσης να βασίζονται στα κοινά πρότυπα και να τα συμπληρώνουν, με το πεδίο εφαρμογής τους να εκτείνεται σε ολόκληρη την ΕΕ.

4.4. Κρίνεται θετικά το γεγονός ότι τα προγράμματα των εξουσιοδοτημένων οικονομικών φορέων (ΕΟΦ) εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των εν λόγω φορέων στη διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη την εξαντλητική διαδικασία αξιολόγησης στην οποία υποβάλλεται ο φορέας και το περιβάλλον του στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης της πιστοποίησης, σύμφωνα με τις απλουστεύσεις των τελωνειακών διαδικασιών που συνεπάγεται η εξασφάλιση της εν λόγω πιστοποίησης.

4.5. Κατά την εφαρμογή των μέτρων ελέγχου και μετριασμού των κινδύνων, όταν αυτά κρίνονται σκόπιμα, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μεθοδολογία που προτείνεται στη συλλογή πρακτικών του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων.

4.6. Στο πλαίσιο του χάρτη διαβάθμισης κινδύνων που πρόκειται να θεσπιστεί από την Επιτροπή, προβλέπεται έγκαιρη και διαφανής διαβούλευση με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και ακρόαση των οικονομικών παραγόντων δυνάμει των άρθρων 50 παράγραφος 1 και 284 του κώδικα, ενώ ο τρίτος στόχος του σχεδίου δράσης θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί περαιτέρω προκειμένου να διευκρινιστεί επακριβώς από ποιόν, πότε, ποια ακριβώς χρονική στιγμή πραγματοποιείται και ποιο είναι το αντικείμενο της εκτίμησης ενός εκ των προτέρων ελέγχου, εάν χρειαστεί. Μάλιστα, αυτή θα πρέπει να είναι η πρώτη ενέργεια που θα πραγματοποιηθεί, δεδομένου ότι θα μπορούσε να οδηγήσει στη διασφάλιση μεγαλύτερης σαφήνειας κατά την εκτέλεση των άλλων σχεδίων δράσης και την αξιολόγηση κινδύνων, καθώς και σε μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου.

4.7. Ο πέμπτος στόχος του σχεδίου δράσης είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικός, δεδομένου ότι η προώθηση της συνεργασίας και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών και της ΕΕ, τις οποίες η ΕΟΚΕ θεωρούσε πάντα ιδιαίτερα σημαντικές, αποτελούν βασικό άξονα της στρατηγικής. Εν συντομία, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις συστάσεις που διατύπωσε σχετικά με αυτό το ζήτημα στα σημεία 1.9 και 1.10 και στο σημείο 4 «Η διαχείριση των κινδύνων της αλυσίδας εφοδιασμού» της γνωμοδότησής της που εκπόνησε το 2013 όσον αφορά μια πιο διαρθρωμένη και συστηματική συνεργασία μεταξύ των τελωνείων και των άλλων αρχών που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά, καθώς και τη συντονισμένη και ορθολογική εφαρμογή των μέτρων του σχεδίου δράσης.

4.8. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας στα κράτη μέλη, έτσι ώστε αυτά να μπορούν να συνεχίσουν να λαμβάνουν υπόψη τον όγκο των σχετικών εμπορικών ροών, χωρίς όμως να πληγεί ο λογικός ειρμός της ενωσιακής νομοθεσίας.

4.9. Υπό αυτήν την έννοια, η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει ότι είναι δυνατόν να διατηρηθεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας, αλλά και να ενταθούν, ταυτόχρονα, τα μέτρα που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη για τη διευκόλυνση του εμπορίου, με τη μείωση των διοικητικών διατυπώσεων για την προώθηση διαδικασιών χωρίς χαρτί, την απλοποίηση των διαδικασιών και την εφαρμογή του καθεστώτος εξουσιοδοτημένου φορέα.

4.10. Θα πρέπει να προωθηθεί η στενή συνεργασία με άλλα υπουργεία και εθνικούς οργανισμούς εφαρμογής που είναι αρμόδιοι σε αυτόν τον τομέα, μεταξύ άλλων για την ελαχιστοποίηση των επιβαρύνσεων —συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών επιβαρύνσεων— των εμπορικών φορέων. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ συνιστά να εξεταστούν οι βασικές αρχές του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI). Εάν τελικά επιλεγεί η εναρμόνιση, η συνεργασία μεταξύ των τελωνείων ή ένας συνδυασμός των ανωτέρω προσεγγίσεων, οι προτάσεις θα πρέπει να βασίζονται στις «βέλτιστες πρακτικές» και όχι σε ένα μέσο ενωσιακό επίπεδο.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1.

4.11. Η ΕΟΚΕ ζητεί να ληφθούν υπόψη στη διατύπωση και την ανάπτυξη της στρατηγικής οι προσεχείς τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97 περί αμοιβαίας συνδρομής στον τελωνειακό τομέα [πρόταση COM(2013) 796], λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική συνάφεια μεταξύ των θεμάτων που εξετάζουν.

4.12. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να προβληθούν περισσότερο τα πιλοτικά σχέδια, προωθώντας τις πρακτικές τους, προκειμένου να ενθαρρυνθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι να διαδραματίσουν έναν πιο ουσιαστικό ρόλο. Αυτό θα μπορούσε να διευκολύνει τις ιδιωτικές επενδύσεις, έτσι ώστε να προωθήσει τη στρατηγική που περιγράφεται στην ανακοίνωση, προάγοντας την καινοτομία.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Στις δραστηριότητες που προσδιορίζονται από την Επιτροπή ως δραστηριότητες στήριξης και ανάπτυξης διεθνών προτύπων και προδιαγραφών, οι οποίες αναφέρονται στο σημείο 3.1.1, θα πρέπει να μπορεί να προωθηθεί η θέσπιση νομοθεσίας για μια τελωνειακή σφραγίδα που θα επιτρέπει τη διεξαγωγή ελέγχων μέσω αυτόματων συστημάτων με στόχο την ενσωμάτωσή της στο ρυθμιστικό πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων για την εγγύηση και τη διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου (SAFE).

5.2. Στη στρατηγική δεν αναφέρεται ο κίνδυνος απάτης όσον αφορά τις πληροφορίες ούτε η πιθανότητα αξιοποίησης της καλής φήμης (identity tag). Η διαχείριση κινδύνου θα πρέπει να επιτρέπει στις τελωνειακές αρχές να αποκαλύπτουν την απατηλή πληροφόρηση και την κατάχρηση της καλής φήμης για να εμποδίζεται η εισαγωγή παραποιημένων και επικίνδυνων προϊόντων.

5.2.1. Παρότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αναφέρει ήδη στο πλαίσιο του στόχου 6, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα πιλοτικά έργα που εισάγουν καινοτομίες στα συστήματα ελέγχου πρέπει να εγκρίνονται με σαφέστερες διαδικασίες —προφανώς υπό ορισμένες προϋποθέσεις— και, εάν τα αποτελέσματά τους είναι θετικά, να εγκρίνεται και η μεταγενέστερη εφαρμογή τους.

5.3. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η νέα στρατηγική θα συνεισφέρει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση του αυξανόμενου όγκου των εμπορικών συναλλαγών με μια διεθνή, ολοένα και πιο πολύπλοκη, αλυσίδα εφοδιασμού (σημείο 3.1), και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να οδηγήσει στη βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού.

5.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της επειδή, στη στρατηγική που παρουσιάστηκε, η Επιτροπή προβλέπει μόνο τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, αγνοώντας τις συστάσεις που διατυπώθηκαν σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της σχετικά με την ανάγκη να εξεταστεί το ενδεχόμενο συνεργασίας με τους οικονομικούς παράγοντες.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις που αφορούν τα όρια εκπομπών και την έγκριση τύπου για κινητήρες εσωτερικής καύσης που προορίζονται για μη οδικά κινητά μηχανήματα»

[COM(2014) 581 final — 2014/0268 (COD)]

(2015/C 251/06)

Μόνος εισηγητής: ο κ. Brendan BURNS

Στις 12 Νοεμβρίου 2014 και στις 19 Φεβρουαρίου 2015, σύμφωνα με το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αντίστοιχα, αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις που αφορούν τα όρια εκπομπών και την έγκριση τύπου για κινητήρες εσωτερικής καύσης που προορίζονται για μη οδικά κινητά μηχανήματα»

COM(2014) 581 final — 2014/0268 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 164 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 3 αποχές.

1. Συστάσεις

1.1. Δεδομένου ότι η επινόηση εξοπλισμού δοκιμής και η ανάπτυξη διαδικασιών δοκιμών για την «παρακολούθηση των επιδόσεων των κινητήρων εν χρήσει όσον αφορά τις εκπομπές» αποτελεί νέα ιδέα για τα μη οδικά κινητά μηχανήματα (ΜΟΚΜ), η ΕΟΚΕ συνιστά την εφαρμογή διεξοδικών πιλοτικών προγραμμάτων για όλους τους τύπους κινητήρων και μηχανημάτων για να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι εφικτό να εγκατασταθούν τα απαραίτητα μέσα. Με τις δοκιμές αυτές πρέπει να εξεταστεί επίσης εάν ο κινητήρας που χρησιμοποιείται στο μηχανήμα πρέπει να υποβληθεί σε έλεγχο σε τράπεζα δοκιμής, εφόσον η δοκιμή του κατευθύνει στο μηχανήμα είναι ιδιαίτερα περίπλοκη υπόθεση.

1.2. Δεδομένων των σοβαρών ανησυχιών ως προς την επίδραση στη δημόσια υγεία των ναοσωματιδίων που εκλύονται από τις διαδικασίες καύσης, του υψηλού επιπέδου προστασίας που μπορεί να επιτευχθεί κατά την εφαρμογή του προταθέντος σταδίου V για τα ΜΟΚΜ και συνεκτιμώντας τη συναίνεση όλων των άμεσα ενδιαφερομένων (μη εξαιρουμένης της βιομηχανίας κατασκευής κινητήρων και μηχανημάτων) στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ΕΟΚΕ προτείνει την ταχεία έγκριση του νέου κανονισμού. Χάρη στη γόνιμη επικοινωνία των διαφόρων άμεσα ενδιαφερομένων (συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ και της βιομηχανίας) κατά τη φάση εκπόνησης της πρότασης κανονισμού, στο έγγραφο της Επιτροπής περιλαμβάνονται όλες οι διαθέσιμες τεχνολογίες για τον έλεγχο εκπομπών αναλόγως με το μέγεθος του κινητήρα και τον κύκλο καύσης.

2. Βασική αρχή της έννοιας

2.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι πεπεισμένη ότι η μείωση των επιβλαβών εκπομπών μονοξειδίου του άνθρακα, οξειδίων του αζώτου, υδρογονανθράκων και σωματιδίων από κινητήρες προοριζόμενους για την πρόωση γεωργικών ή δασικών ελκυστήρων είναι απολύτως αναγκαία για την επίτευξη των επιπέδων ποιότητας του αέρα που προβλέπει η ΕΕ.

2.2. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η προτεινόμενη νομοθεσία που στοχεύει στην προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος πρέπει να βασίζεται σε άριστες τεχνικές, οικονομικές και κοινωνικές προτάσεις.

3. Ιστορικό

3.1. Ο ορισμός των ΜΟΚΜ περιλαμβάνει πληθώρα διαφορετικών τύπων μηχανημάτων και κινητήρων καύσης. Οι εν λόγω κινητήρες τοποθετούνται είτε σε φορητό εξοπλισμό, είτε σε τροχοφόρα μηχανήματα, είτε σε μέσα σταθερής τροχιάς. Η χρήση τους εκτείνεται στους τομείς των κατασκευών, της γεωργίας, της εξόρυξης, των σιδηροδρόμων, της εσωτερικής ναυσιπλοΐας, καθώς και σε πολυάριθμους άλλους τομείς. Τα όρια εκπομπών για τους εν λόγω κινητήρες ορίζονται επί του παρόντος στην οδηγία 97/68/ΕΚ. Η τελευταία φορά που θεσπίστηκαν νέα στάδια εκπομπών ήταν το 2004, με την τροποποίηση της εν λόγω οδηγίας. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ότι «τα στάδια αυτά δεν αντικατοπτρίζουν πλέον την τρέχουσα κατάσταση της τεχνολογίας» και μπορούν, κατά συνέπεια, να ευθυγραμμιστούν με τα όρια εκπομπών που χρησιμοποιούνται για τα οδικά οχήματα (π.χ. για τα λεωφορεία και για τα βαρέα και τα λοιπά φορτηγά οχήματα).

3.2. Θα απαιτηθούν, ωστόσο, εκτεταμένες εργασίες ανάπτυξης και σημαντικοί πόροι για την προσαρμογή των οδικών οχημάτων στους κινητήρες των ΜΟΚΜ. Λόγω αυτού, στην πρόταση κανονισμού της Επιτροπής τίθενται όρια Euro VI για τις περιπτώσεις όπου η τεχνολογία είναι ήδη αρκετά προηγμένη• σε άλλες δε περιπτώσεις, προτείνεται η εφαρμογή των ορίων της ΕΡΑ (Οργανισμός Προστασίας Περιβάλλοντος των ΗΠΑ), τα οποία ισχύουν ήδη βάσει της —ιδιαίτερα προοδευτικής εν προκειμένω—νομοθεσίας των ΗΠΑ.

3.3. Σε αντίθεση με τις κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τις εκπομπές αερίων ρύπων σε αυτοκινητοδρόμους —όπου γίνεται διάκριση μεταξύ των ρυθμίσεων που ισχύουν για τα μικρότερα και τα μεγαλύτερα οχήματα και εφαρμόζεται άλλη νομοθεσία για τις μοτοσυκλέτες, τα ελαφρά και τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα— οι προτεινόμενες κανονιστικές ρυθμίσεις για μη οδικά μηχανήματα είναι μια γενική πρόταση η οποία θα καλύπτει ένα τεράστιο φάσμα μηχανημάτων και εξοπλισμού, με ισχύ κινητήρα κυμαινόμενη μεταξύ κάτω των 8 kW και των 3 500 kW. Αυτό θα αφορά παντός είδους κινητήρες με κυλινδρισμό που μπορεί να είναι μικρότερος του ενός λίτρου και να φθάνει έως 100 και πλέον λίτρα ανά κύλινδρο.

3.4. Οι κινητήρες των ΜΟΚΜ λειτουργούν υπό διαφορετικές συνθήκες από εκείνους που είναι τοποθετημένοι στα οδικά οχήματα. Τα περισσότερα ΜΟΚΜ δεν λειτουργούν όπως τα φορτηγά, στην περίπτωση των οποίων μεσολαβεί κάποιο χρονικό διάστημα μεταξύ του σταδίου της αδράνειας και της επίτευξης της μέγιστης ισχύος. Κατά κανόνα, τα ΜΟΚΜ λειτουργούν εξ αρχής στη μέγιστη απαιτούμενη ισχύ, στη συνέχεια υπάρχει ένα σύντομο διάστημα στασιμότητας, μετά επιτυγχάνεται εκ νέου η μέγιστη ισχύς και μετά πάλι στασιμότητα. Κατόπιν, ο ίδιος κύκλος επαναλαμβάνεται. Αυτές είναι οι κανονικές συνθήκες λειτουργίας των ΜΟΚΜ, οι οποίες διαφέρουν από τα σχεδόν σταθερά επίπεδα των στροφών και της ισχύος εξόδου του κινητήρα των οδικών οχημάτων.

3.5. Στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας προσαρμογής όσον αφορά τους κινητήρες των ΜΟΚΜ απαιτείται να τεθούν υπό εξέταση τα ακόλουθα θέματα:

- η πραγματοποίηση σχεδιαστικών αλλαγών κατά τρόπο ενδεδειγμένο για την ενίσχυση της αντοχής σε μη οδικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης της μακρόχρονης έκθεσης σε περισσότερο επιθετικά περιβάλλοντα και σε υψηλότερο επίπεδο κρούσεων και κραδασμών σε σύγκριση με τα οδικά οχήματα που χρησιμοποιούνται σε ευθείς και επίπεδους αυτοκινητοδρόμους,
- η αναδιάρθρωση της μορφής και του μεγέθους που θα καταστεί αναγκαία για την προσαρμογή του ποικίλου φάσματος των ΜΟΚΜ στον τρισδιάστατο χώρο, καθώς και η απαιτούμενη ελαχιστοποίηση του συνολικού μεγέθους των συστημάτων μετεπεξεργασίας καυσαερίου,
- το ποικιλόμορφο φάσμα των κύκλων έργου/καταπόνησης κατά τους οποίους τα συστήματα μετεπεξεργασίας καυσαερίου χρειάζεται να λειτουργούν αποτελεσματικά, συμπεριλαμβανομένης επίσης της ταχείας μεταβατικής καταπόνησης,
- η εξασφάλιση της δέουσας θερμικής και χημικής ισορροπίας στο σύστημα εξάτμισης, με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος μετεπεξεργασίας καυσαερίου, καθώς και την αναμόρφωση των συστημάτων διήθησης σωματιδίων υπό ευρύ φάσμα συνθηκών,
- η επαναβελτιστοποίηση του κινητήρα και του συστήματος μετεπεξεργασίας καυσαερίου, με σκοπό την εξασφάλιση αποδεκτής μεταβατικής αντίδρασης και την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης καυσίμου και αντιδραστήριου.

4. Προβλήματα

4.1. Μεταξύ των συστάσεων της Επιτροπής αναφέρεται ότι «οι επιδόσεις των κινητήρων εν χρήσει όσον αφορά τις εκπομπές» θα αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης, καθώς και ότι «προτείνονται πιλοτικά προγράμματα με σκοπό την ανάπτυξη κατάλληλων διαδικασιών δοκιμών». Είναι σημαντικό να επαληθευτεί το εφικτό της εγκατάστασης φορητών συστημάτων μέτρησης των εκπομπών στα μηχανήματα που θα επιλέξουν οι κατασκευαστές ως αντιπροσωπευτικά της χρήσης των προϊόντων τους. Στην εν λόγω νομοθετική πρόταση δεν εξετάζεται η λύση της μόνιμης εγκατάστασης σε όλα τα μηχανήματα.

4.2. Η τήρηση του εισαγωγικού χρονοδιαγράμματος του σταδίου V που αναφέρεται στην πρόταση της Επιτροπής θα είναι εφικτή μόνο εάν θεσπιστεί εγκαίρως σχετική νομοθεσία. Σε περίπτωση σημαντικής καθυστέρησης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, δεν θα υπάρχει αρκετός χρόνος για την ολοκλήρωση της επεξεργασίας του προϊόντος και την περαίωση των διάφορων τύπων εγκρίσεων.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών (ΕΕΑ) και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ)»

[COM(2014) 509 final]

και

«Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την αποστολή και την οργάνωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ)»

[COM(2014) 508 final]

(2015/C 251/07)

Εισηγητής: ο κ. Carmelo CEDRONE

Στις 8 Αυγούστου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την:

«Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών (ΕΕΑ) και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ)»

COM(2014) 509 final

και την

«Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την αποστολή και την οργάνωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ)»

COM(2014) 508 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του στις 3 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 166 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 11 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις υποδείξεις της Επιτροπής⁽¹⁾ και συμφωνεί με την ανάγκη λήψης διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ). Θεωρεί επίσης ότι είναι αναγκαία η αξιοποίηση μιας συστημικής προσέγγισης σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση, επισπεύδοντας την εξεύρεση διαρθρωτικών λύσεων για τον καλύτερο εξορθολογισμό της λειτουργίας των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών (ΕΕΑ). Η ΕΟΚΕ θεωρεί πρωταρχικής σημασίας η νέα δομή εποπτείας και ρύθμισης να είναι σε θέση να διασφαλίζει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ανάπτυξη —βάσει αντικυκλικών προτύπων— και να εμποδίζει την ασύμμετρη ανάπτυξη του σκιώδους χρηματοπιστωτικού συστήματος.

1.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να καταστεί αποτελεσματικότερη η δράση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και των ΕΕΑ· για τον σκοπό αυτό, θεωρεί αναγκαία μια αναθεώρηση της ρυθμιστικής λειτουργίας των ΕΕΑ και την πρακτική εφαρμογή της ανάλυσης **κόστους-οφέλους των δομών, της διακυβέρνησης και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων** που έχουν εγκριθεί από το ΕΣΣΚ και τις ΕΕΑ, την τελειοποίηση των επιχειρησιακών εργαλείων που έχουν στη διάθεσή τους καθώς και τον εξορθολογισμό της συνολικής αρχιτεκτονικής του ΕΣΧΕ.

1.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι εν λόγω διορθώσεις πρέπει να αποσκοπούν κυρίως στην **ελαχιστοποίηση των κυκλικών επιπτώσεων** της νομοθεσίας περί εποπτείας **και των συγκρούσεων μεταξύ των συμφερόντων** της ΕΕ και των εθνικών συμφερόντων, στη **βελτιστοποίηση της σχέσης κόστους-οφέλους** που χαρακτηρίζει την εποπτική αρχιτεκτονική, στην **προστασία των καταναλωτών** από τυχόν αθέμιτες πρακτικές των μεσαζόντων. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι, επί του παρόντος, εξακολουθούν να παραμένουν ανοικτά δύο ερωτήματα:

α) εάν ο νέος μηχανισμός επιτήρησης μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολική ρύθμιση που να επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργική ρευστότητα και το κόστος διαχείρισης των τραπεζών·

⁽¹⁾ COM(2014) 508 final και COM(2014) 509 final, 8 Σεπτεμβρίου 2014

- β) εάν, εξάλλου, καταφέρει να αποφύγει, ή τουλάχιστον να μειώσει, τους κινδύνους μιας νέας κρίσης και να καταστήσει αποτελεσματικότερο, ασφαλέστερο και διαφανές το χρηματοπιστωτικό σύστημα, προστατεύοντας τους πελάτες/καταναλωτές.

1.4. Όσον αφορά το ΕΣΣΚ και τη διακυβέρνησή του, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής να αναθέσει **την προεδρία στον πρόεδρο της ΕΚΤ**, προβλέποντας έναν **νέο ρόλο εκτελεστικού διευθυντή** με επιχειρησιακά καθήκοντα καθώς, και τη συνεργασία μεταξύ του προέδρου και του γενικού συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων τις πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων. Όσον αφορά την ανάγκη ποσοτικής/ποιοτικής ανασύνθεσης των οργάνων του ΕΣΣΚ, η ΕΟΚΕ, παρόλο που θεωρεί καίρια τη διαδικασία, θεωρεί ωστόσο αναγκαίο να εξεταστούν η διαφύλαξη της εκπροσώπησης των κρατών μελών στο γενικό συμβούλιο και η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των μελών της επιστημονικής επιτροπής.

1.5. Όσον αφορά τις λειτουργίες και τις διαδικασίες που εφαρμόζει το ΕΣΣΚ, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την εφαρμογή μορφών **συντονισμού μεταξύ του ΕΣΣΚ, της ΕΚΤ και του ΕΕΜ** (Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού), οι οποίες θα αξιοποιούν τις ιδιαιτερότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, τόσο ως προς την ικανότητά του να εκπροσωπεί και τις χώρες που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ όσο και ως προς την επέκταση της αρμοδιότητάς του στο χρηματοπιστωτικό σύστημα συνολικά. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της μεγαλύτερης **συμμετοχής του ΕΣΣΚ στη νομοθετική διαδικασία** σε θέματα αρμοδιότητας και υπέρ του καλύτερου συντονισμού με τις ΕΕΑ.

1.6. Όσον αφορά τις ΕΕΑ, η ΕΟΚΕ θεωρεί χρήσιμη την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων για τη διασφάλιση της λήψης μέτρων που θα βασίζονται στα συμφέροντα της ΕΕ· με την προοπτική αυτή, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία την **παροχή στις ΕΕΑ ενός μοντέλου διακυβέρνησης το οποίο να επιτρέπει την αποτελεσματική αξιοποίηση της διαβούλευσης μεταξύ ομοτίμων και της δεσμευτικής διαμεσολάβησης (binding mediation)**, ώστε να διασφαλιστεί η σύγκλιση των συστημάτων και η εδραίωση ενός κοινού πνεύματος εποπτείας.

1.7. Όσον αφορά τη ρυθμιστική λειτουργία των ΕΕΑ, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή πρέπει να συνοδεύεται από πιο διαφανείς διαδικασίες —μεταξύ άλλων όσον αφορά τις δημόσιες διαβουλεύσεις που προωθούν οι αρχές— με στόχο τη **μεγαλύτερη συμμετοχή των αντιπροσωπειών των καταναλωτών και των εργαζομένων του κλάδου**· θεωρεί, επίσης, απαραίτητη τη **μεγαλύτερη συμμετοχή των ΕΕΑ στη διαδικασία καθορισμού του πρωτογενούς δικαίου**. Η ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των ΕΕΑ, και μεταξύ αυτών και του ΕΣΣΚ, θα πρέπει να προωθεί περαιτέρω τον **ρόλο της Μεικτής Επιτροπής**.

1.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρξει **εξορθολογισμός των διορθωτικών και των οργανωτικών δαπανών των ΕΕΑ**· ο εν λόγω εξορθολογισμός πρέπει να συνοδεύεται από μια διαδικασία λογοδοσίας η οποία θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και θα στοχεύει στον υλικοτεχνικό και λειτουργικό εξορθολογισμό.

1.9. Προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα πρόβλεψης των οικονομικών-χρηματοπιστωτικών κινδύνων, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το ΕΣΧΕ πρέπει να οικοδομήσει μια αποτελεσματική επικοινωνία με άλλους διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς με στόχο την από κοινού διαχείριση των συστημικών κινδύνων.

1.10. Σύνοψη των προτάσεων της ΕΟΚΕ

1.10.1. **Ενιαία αγορά**: προώθηση δράσεων με στόχο τη διευκόλυνση του συντονισμού του ΕΣΧΕ με τη νέα δομή του ΕΕΜ και του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης, ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και αποδοτικού ευρωπαϊκού συστήματος εποπτείας.

1.10.2. **Απλοποίηση, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα**: εξορθολογισμός των ρυθμιστικών λειτουργιών των θεσμικών οργάνων του ΕΣΧΕ, ώστε να προωθηθεί η απλούστευση του ρυθμιστικού πλαισίου και η μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών.

1.10.3. **Διακυβέρνηση**: προώθηση μεσοπρόθεσμης στρατηγικής με στόχο την εφαρμογή μιας διαδικασίας οργανωτικής και λειτουργικής ενοποίησης των εποπτικών αρχών, η οποία να είναι σε θέση να δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και φάσματος, αξιολογώντας το ενδεχόμενο μιας ενιαίας έδρας και την υιοθέτηση ενός προτύπου *twin peaks*.

1.10.4. **ΟΝΕ**: προώθηση μηχανισμών για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων των χωρών της ζώνης του ευρώ, με ιδιαίτερη αναφορά στην τραπεζική αγορά και στον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, ο οποίος προβλέπει ειδικούς όρους ένταξης των χωρών που δεν υιοθετούν το ευρώ.

1.10.5. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι βάσει των στοιχείων που παρέχονται στην παρούσα γνωμοδότηση:

- α) η επιστημονική επιτροπή του ΕΣΣΚ και οι αρμόδιες επιτροπές ή ομάδες εμπειρογνομόνων των ΕΕΑ —αφού λάβουν τη γνωμοδότηση της ομάδας των ενδιαφερόμενων μερών— πρέπει να υποβάλουν σε σύντομο χρονικό διάστημα συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης·
- β) παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει τη δυνατότητα της πρακτικής εφαρμογής πιο διαρθρωτικών λύσεων σχετικά με την οργάνωση του ΕΣΧΕ και τους τρόπους χρηματοδότησης των Αρχών.

2. Ιστορικό

2.1. Στην Ευρώπη, η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε την ανάγκη επανεξέτασης του πλαισίου εποπτείας και ρύθμισης των ενδιάμεσων τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών· δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργικότητα του ΕΣΧΕ και στην αποτελεσματικότητα των δράσεων των θεσμικών οργάνων που το απαρτίζουν.

2.2. Με βάση τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση De Larosière του 2009 ⁽²⁾, η Επιτροπή κατάρτισε μια ολόκληρη δέσμη μέτρων για την ενίσχυση της αλληλεξάρτησης και του συντονισμού μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών και για την αξιολόγηση της σπουδαιότητας της μακροπροληπτικής εποπτείας.

2.3. Τον Ιανουάριο του 2010 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εκπόνησε γνωμοδότηση σχετικά με τους κανονισμούς για τη σύσταση του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ ⁽³⁾. Στην εν λόγω γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ, επιμένοντας στη σημασία ενός ενιαίου συστήματος εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχει συγκεκριμένες υποδείξεις για την τροποποίηση των κανονισμών ίδρυσης του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ.

2.4. Το 2010, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν με ειδικούς κανονισμούς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και τρεις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (ΕΕΑ) —την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ)—, οι οποίες, από κοινού με τη μεικτή επιτροπή των ΕΕΑ και το ΕΣΣΚ, συνθέτουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ).

2.5. Το ΕΣΧΕ ξεκίνησε τις δραστηριότητές του τον Ιανουάριο του 2011· οι κανονισμοί των θεσμικών οργάνων του ΕΣΧΕ ⁽⁴⁾ προβλέπουν την υποχρέωση της Επιτροπής να δημοσιεύει έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ τα πρώτα τρία έτη της δραστηριότητάς τους, η οποία ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2011.

2.6. Για την εκπλήρωση της εντολής, η Επιτροπή διοργάνωσε δημόσια ακρόαση (Μάιος 2013) και δημόσια διαβούλευση (Απρίλιος-Ιούλιος 2013) με σκοπό την επανεξέταση του ΕΣΧΕ.

2.7. Με βάση τα αποτελέσματα της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, των αυτοαξιολογήσεων που παρείχαν οι ΕΕΑ ⁽⁵⁾, του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Μαρτίου του 2014 σχετικά με την επανεξέταση του ΕΣΧΕ ⁽⁶⁾ και των μελετών που εκπονήθηκαν από το ΔΝΤ ⁽⁷⁾ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽⁸⁾, η Επιτροπή εκπόνησε δύο ξεχωριστές εκθέσεις, οι οποίες είχαν ως θέμα η μία το ΕΣΣΚ και τις ΕΕΑ, και η άλλη το ΕΣΧΕ.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η παρούσα γνωμοδότηση για τις εκθέσεις της Επιτροπής που αφορούν τη λειτουργία του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ οφείλεται στην αξιολόγηση της δράσης του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ και της επιτάχυνσης της διαδικασίας ενιαίας εποπτείας κατά το τελευταίο έτος.

3.2. Η ΕΟΚΕ έχει εκφραστεί επανειλημμένα υπέρ του ΕΣΧΕ και εκφράζει εκ νέου την ικανοποίησή της για τη δράση του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ τα πρώτα τρία έτη της λειτουργίας τους.

3.3. Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας τόσο σε επίπεδο οργάνωσης και διακυβέρνησης όσο και σε επίπεδο διαδικασίας και επιχειρησιακών μέσων· η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τους τομείς δυνητικής παρέμβασης που προσδιορίζει η Επιτροπή στις εκθέσεις της· τονίζει, επίσης, την ανάγκη να υιοθετηθεί μια μεσοπρόθεσμη-μακροπρόθεσμη συστημική προσέγγιση και επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης των προτάσεων που αφορούν την προστασία των καταναλωτών και των εργαζομένων.

⁽²⁾ Έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου, της 25ης Φεβρουαρίου 2009, σ. 25, σχετικά με τη χρηματοπιστωτική εποπτεία: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

⁽³⁾ ΕΕ C 339 της 14.12.2010, σ. 34.

⁽⁴⁾ Κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 1092/2010, (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 της 24ης Νοεμβρίου 2010 (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 12).

⁽⁵⁾ Μεικτή επιτροπή (JC 2012 100), *Self Assessment Report of the European Supervisory Authorities*, 21 Δεκεμβρίου 2012 (εμπιστευτικό έγγραφο).

⁽⁶⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Μαρτίου 2014 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την επανεξέταση του ΕΣΧΕ.

⁽⁷⁾ ΔΝΤ, *Financial Sector Assessment Program at EU Level*, Μάρτιος 2013.

⁽⁸⁾ PE 507.490 (σχετικά με το ΕΣΣΚ) και PE 507.446 (σχετικά με τις ΕΕΑ), Οκτώβριος 2013.

3.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η λειτουργία του ΕΣΣΚ ανέδειξε την ανάγκη εξέτασης μιας διαφορετικής ποσοτικής-ποιοτικής σύνθεσης των οργάνων της —γενικό συμβούλιο, διευθύνουσα επιτροπή, τεχνική συμβουλευτική επιτροπή και επιστημονική επιτροπή— καθώς και την ανάγκη εξεύρεσης λύσης για τον διορισμό του δεύτερου προέδρου του συμβουλίου, που έχει προγραμματιστεί για τον Δεκέμβριο του 2015, ενόψει της λήξης της πρώτης θητείας. Από πλευράς διαδικασίας, έχουν προσδιοριστεί περιθώρια βελτίωσης τόσο ως προς τους τρόπους συμμετοχής του συμβουλίου στη νομοθετική διαδικασία, όσο και ως προς τα χρονοδιαγράμματα των εσωτερικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

3.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η λειτουργία των ΕΕΑ κατέδειξε την ευκαιρία να εξεταστούν εκ νέου η ρυθμιστική και εποπτική λειτουργία, να ενισχυθεί η προστασία των καταναλωτών και να επανεξεταστεί η σύνθεση των οργάνων, με στόχο την καλύτερη εξισορρόπηση των συμφερόντων της Ένωσης με τα συμφέροντα των επιμέρους χωρών. Απεδείχθη ότι η συνολική εποπτική δομή αποτελεί αντικείμενο πιθανής επανεξέτασης, τόσο σε σχέση με τους μηχανισμούς χρηματοδότησης των διαφόρων αρχών όσο και σε σχέση με την υλικοτεχνική δομή και το καθαυτό μοντέλο εποπτείας. Επισημαίνεται, εν προκειμένω, το ζήτημα του εξορθολογισμού των εδρών καθώς και το ζήτημα του οργανωτικού εξορθολογισμού των λειτουργιών και των τομέων αρμοδιότητας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ)

4.1.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το ΕΣΣΚ μπορεί να εξακολουθήσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη του συστημικού κινδύνου, ακόμα και μετά τη δημιουργία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), για τουλάχιστον τρεις λόγους: α) η θέσπιση ενιαίας εποπτείας προϋποθέτει τη βελτίωση του συντονισμού και μεταξύ των χρηματοπιστωτικών αγορών πέραν της τραπεζικής αγοράς· β) η εποπτεία των μεγάλων τραπεζικών ομίλων συστημικής σπουδαιότητας ενισχύει τον ρόλο του ΕΣΣΚ, μεταξύ άλλων και από την άποψη της αλληλεπίδρασης με την ΕΚΤ· γ) η συμμετοχή στο ΕΣΣΚ εκπροσώπων των χωρών της ζώνης του ευρώ και εκπροσώπων των χωρών που δεν υιοθετούν το ευρώ επιτρέπει στο συμβούλιο να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο, μεταξύ άλλων βάσει εξωγενών μεταβλητών της Νομισματικής Ένωσης. Σε ένα τέτοιο σενάριο, θεωρείται ότι οι αλλαγές στη διακυβέρνηση και στις εσωτερικές διαδικασίες μπορούν να βελτιώσουν τη λειτουργία του ΕΣΣΚ και την αλληλεπίδρασή του με τις ΕΕΑ και την ΕΚΤ.

4.1.2. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ μιας διαφορετικής ποσοτικής-ποιοτικής σύνθεσης των οργάνων του ΕΣΣΚ· ωστόσο, θεωρεί χρήσιμη την αξιολόγηση του αντίκτυπου που θα έχει ενδεχομένως η λύση της μείωσης του αριθμού των μελών του γενικού συμβουλίου στην εκπροσώπηση των επιμέρους κρατών μελών. Μια ενδεχόμενη μείωση των μελών του συμβουλίου πρέπει να συνοδεύεται από τη σύσταση θεματικών επιτροπών και ομάδων εργασίας. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, επίσης, αναγκαίο να διαφυλαχθεί η ισορροπημένη εκπροσώπηση των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, με την παράλληλη ενίσχυση του ρόλου της επιστημονικής επιτροπής· σε αυτό το πλαίσιο, δεν κρίνεται σκόπιμη η ενδεχόμενη συγχώνευση της εν λόγω επιτροπής με την τεχνική συμβουλευτική επιτροπή.

4.1.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μια πιο αποτελεσματική δράση του ΕΣΣΚ μπορεί να ενισχυθεί από την πρόταση της Επιτροπής για πιθανή ανάθεση της προεδρίας του ΕΣΣΚ στον πρόεδρο της ΕΚΤ, την πρόβλεψη ενός νέου ρόλου εκτελεστικού διευθυντή με επιχειρησιακά καθήκοντα καθώς και τη συνεργασία μεταξύ του προέδρου και του γενικού συμβουλίου.

4.1.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη της ενίσχυση της συμμετοχής του ΕΣΣΚ στη νομοθετική διαδικασία, προβλέποντας σαφείς μηχανισμούς διαβούλευσης με το ΕΣΣΚ πριν από την έγκριση νομοθετικών προτάσεων στους τομείς αρμοδιότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της πρότασης για επίσημη συμμετοχή εκπροσώπου του ΕΣΣΚ στο Συμβούλιο Ecofin και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (ΟΔΕ), βάσει όρων και προϋποθέσεων που θα προσδιοριστούν.

4.1.5. Η αποτελεσματική δράση του ΕΣΣΚ πρέπει να ωφεληθεί από μια πιο ευέλικτη και ταχεία διαδικασία λήψης αποφάσεων· η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο το ΕΣΣΚ να αναθέσει στην επιστημονική επιτροπή την αυτοαξιολόγηση της εσωτερικής του διαδικασίας, προκειμένου να προτείνει ένα εναλλακτικό και πιο λειτουργικό μοντέλο, το οποίο θα βασίζεται στη δυναμική του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η ΕΟΚΕ κρίνει επίσης αναγκαία την υιοθέτηση διαδικασιών από το ΕΣΣΚ για να ενισχυθεί η παρακολούθηση των αναφορών και των συστάσεων.

4.1.6. Η λειτουργία του ΕΣΣΚ πρέπει να βασίζεται σε μια πιο έντονη αλληλεπίδραση με τους άλλους ευρωπαϊκούς οργανισμούς, ειδικότερα με τις διάφορες ΕΕΑ· η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να κληθεί το ΕΣΣΚ να καταλήξει άμεσα σε μια πρόταση η οποία θα προσδιορίζει τρόπους επικοινωνίας και ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων του ΕΣΧΕ. Η ΕΟΚΕ διατυπώνει επίσης την ανάγκη εφαρμογής μορφών συντονισμού μακροπροληπτικής εποπτείας μεταξύ του ΕΣΣΚ και των νεοσύστατων εθνικών αρχών, προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλοεπικάλυψη όσον αφορά την εκπροσώπηση στο εσωτερικό του ΕΣΣΚ. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να τεθούν οι βάσεις για μια εποικοδομητική επικοινωνία μεταξύ ΕΣΣΚ και ΕΚΤ, λόγω των νέων αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στον τομέα της μακροπροληπτικής εποπτείας.

4.2. Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (EEA) και Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ)

4.2.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η βελτίωση της λειτουργίας των EEA δεν είναι δυνατή χωρίς ορισμένες αλλαγές στην ισχύουσα θεσμική και επιχειρησιακή δομή. Ειδικότερα, θεωρείται απαραίτητη η ανάληψη πρωτοβουλιών προκειμένου να καταστούν πιο αποτελεσματικές η ρυθμιστική λειτουργία, η προστασία των καταναλωτών, η διακυβέρνηση και οι διαδικασίες· πρέπει επίσης να προβλεφθούν διορθωτικά μέτρα για τους μηχανισμούς χρηματοδότησης των αρχών και για την οργανωτική τους δομή.

4.2.2. Η ρυθμιστική λειτουργία πρέπει να συνοδεύεται από διαφανέστερες διαδικασίες, οι οποίες να διασφαλίζουν καταλλήλο χρόνοδιάγραμμα των σταδίων της δημόσιας διαβούλευσης και της ανάλυσης του αντίκτυπου και να συνδυάζουν τη στατιστική-λογιστική με την ποιοτική προσέγγιση· εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι EEA πρέπει να θεσπίσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς επικοινωνίας με τις αντιπροσωπείες των καταναλωτών και των εργαζομένων του κλάδου. Η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή των EEA στη διαδικασία εκπόνησης της νομοθεσίας σε πρώτο επίπεδο· η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την ύπαρξη ενός διαφανούς μηχανισμού διαβούλευσης με τις EEA πριν από την έγκριση νομοθετικών προτάσεων στους οικείους τομείς, ο οποίος θα είναι σε θέση να διευκολύνει το Κοινοβούλιο και την Επιτροπή κατά την αξιολόγηση του αντίκτυπου που θα έχουν τα μέτρα και κατά την έγκριση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα χρονικά περιθώρια για την ακριβή και αποτελεσματική εφαρμογή τους. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, επίσης, το ενδεχόμενο της επίσημης συμμετοχής των προέδρων των EEA στο Συμβούλιο Ecofin.

4.2.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την έκκληση που απηύθυνε η Επιτροπή στις EEA για την ενίσχυση, στο πλαίσιο της σημερινής διαχείρισης, χρήσιμων λειτουργιών και μηχανισμών που θα διασφαλίζουν τη λήψη έγκαιρων μέτρων προς το συμφέρον της ΕΕ στο σύνολό της. Καταρχάς, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί ο μηχανισμός για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των εθνικών αρχών, να διασαφηνιστεί η τρέχουσα λειτουργία του και να αξιολογηθεί η λήψη τυχόν διορθωτικών μέτρων.

4.2.4. Μεσοπρόθεσμα, η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμη την αξιολόγηση διαρθρωτικών διορθωτικών μέτρων για την τρέχουσα διακυβέρνηση των EEA, τα οποία θα βασίζονται στην ενίσχυση των ανεξάρτητων μορφών εκπροσώπησης στα διάφορα επίπεδα λήψης αποφάσεων.

4.2.5. Η δραστηριότητα κάθε μεμονωμένης αρχής πρέπει να μπορεί να βασίζεται σε καλύτερο συντονισμό με τις δράσεις των υπόλοιπων EEA· η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο οι EEA να προβούν στη σύσταση μιας επιτροπής ή μιας ομάδας εμπειρογνομόνων που να πραγματοποιήσει άμεσα μια αυτοαξιολόγηση με στόχο την αξιοποίηση του μηχανισμού των αξιολογήσεων μεταξύ ομοτίμων, την ενίσχυση του ρόλου της μεικτής επιτροπής και την κατάρτιση σαφών διαδικασιών συντονισμού και ανταλλαγής δεδομένων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ενδεδειγμένη την υποχρέωση των EEA να εξορθολογίζουν άμεσα τις αρμοδιότητές τους και να διατυπώνουν συστάσεις για το ενδεχόμενο αναδιάρθρωσης των αρμοδιοτήτων που πρέπει να ανατεθούν στις επιμέρους αρχές και στη μεικτή επιτροπή.

4.2.6. Ο συντονισμός μεταξύ των EEA πρέπει να βασίζεται σε ένα ισοδύναμο σύστημα λειτουργιών και αρμοδιοτήτων· η ΕΟΚΕ θεωρεί ωφέλιμο να δοθεί σε όλες τις EEA η δυνατότητα διενέργειας άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση το μοντέλο της EAT. Ο συντονισμός μεταξύ των EEA πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τον διαφορετικό βαθμό ενοποίησης και εναρμόνισης των διαφόρων τομέων εποπτείας σε επίπεδο ΕΕ.

4.2.7. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την έμφαση που δίνεται από την Επιτροπή στην ανάγκη για στενότερη συνεργασία των EEA στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών, με ιδιαίτερη προσοχή στη φύση των προσφερόμενων προϊόντων και στη συμβατότητά τους με το προφίλ των πελατών· παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι δράσεις υπέρ της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης. Θεωρεί άλλωστε αναγκαίο να διευρυνθούν με σαφή τρόπο τα καθήκοντα των EEA ώστε να συμπεριλαμβάνουν την προστασία των εργαζομένων του κλάδου, ιδίως σε σχέση με τις γενικές επιπτώσεις των μοντέλων πώλησης και των αποδοχών που εφαρμόζουν οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Προτείνεται, στο πλαίσιο αυτό, να προβλεφθεί η θέσπιση ενός κώδικα δεοντολογίας από τις αρχές σχετικά με τις δραστηριότητές τους, καθώς και η δημοσίευση ετησίως κοινής έκθεσης των EEA με θέμα την προστασία των καταναλωτών και των εργαζομένων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, σε αυτούς τους τομείς, η μεικτή επιτροπή πρέπει να αναλάβει πρωταρχικής σημασίας ρόλο, με στόχο την τυποποίηση των προτύπων προστασίας των καταναλωτών και των εργαζομένων του κλάδου στα διάφορα πεδία των αρμοδιοτήτων των διαφόρων αρχών.

4.2.8. Τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στις EEA και οι πιο πρόσφατες κατευθυντήριες γραμμές των χρηματοπιστωτικών αγορών καθιστούν αναγκαίο να ενισχυθούν:

- α) οι αρμοδιότητες των EEA —και του συντονισμού τους— στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που είναι προσιτές προς όλους, και ιδίως στις μικροπιστώσεις και στις επενδύσεις αντίκτυπου (impact investing), μεταξύ άλλων μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων του κλάδου στην επιστημονική επιτροπή του ΕΣΣΚ και στις «ομάδες ενδιαφερόμενων μερών» των EEA·

β) ο ρόλος της μεικτής επιτροπής και η θέσπιση γρήγορων και αποτελεσματικών διαδικασιών από την ίδια, καθώς και η ενίσχυση του προσωπικού των ΕΕΑ στα προπαρασκευαστικά όργανα.

4.2.9. Όσον αφορά τον τρόπο χρηματοδότησης των ΕΕΑ, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η μετάβαση σε ένα μοντέλο χρηματοδότησης που να βασίζεται σε ιδιωτικούς πόρους πρέπει να αξιολογείται με βάση την ενδελεχή ανάλυση των σχετικών πλεονεκτημάτων και των τυχόν μειονεκτημάτων. Η ΕΟΚΕ προτείνει η επιλογή αύξησης του μεριδίου των προϋπολογισμών των ΕΕΑ που καλύπτεται από προμήθειες και φόρους να θεωρείται μεταβατική και να αναφέρεται σε μια περίοδο πέντε ετών, επιβάλλοντας μόνο στους πρόσθετους πόρους που ενδεχομένως έχουν χορηγηθεί στις ΕΕΑ τις περισσότερες επιβαρύνσεις· η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προβεί, κατά την πενταετή μεταβατική περίοδο, σε ανάλυση των επιπτώσεων με στόχο την αξιολόγηση εναλλακτικών χρηματοδοτικών μηχανισμών για τον περιορισμό του κινδύνου διπλασιασμού των δαπανών εποπτείας, τον εξορθολογισμό των δημόσιων πόρων που θα διατεθούν και την αποφυγή μετακύλισης του κόστους στους τελικούς καταναλωτές.

4.2.10. Η βιωσιμότητα των ΕΕΑ μπορεί να επωφεληθεί από τον εξορθολογισμό των δαπανών που προκύπτουν από μια υλικοτεχνική αναδιοργάνωση. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για μια ενιαία έδρα των ΕΕΑ, υπό το πρίσμα ενός αποτελεσματικότερου διαλόγου και συντονισμού μεταξύ των αρχών.

4.2.11. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο υλικοτεχνικός-επιχειρησιακός εξορθολογισμός συνδέεται στενά με το εποπτικό μοντέλο· σε αυτό το πλαίσιο, καλεί την Επιτροπή να προβεί σε ενδιάμεση αξιολόγηση σχετικά με τη σκοπιμότητα επανεξέτασης της ευρωπαϊκής εποπτικής αρχιτεκτονικής, βελτιστοποιώντας τη σε σχέση με τρεις μεταβλητές, τις λειτουργίες, τις αγορές, τους ενδιάμεσους οργανισμούς, αξιολογώντας ενδεχομένως τη δημιουργία μιας δυαδικής δομής (twin peaks).

4.2.12. Τέλος, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία την ενίσχυση του δημοκρατικού συστήματος ελέγχου και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων του ΕΣΣΚ και των ΕΕΑ.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινη Βίβλος — Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης: μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη γεωργικά προϊόντα»

[COM(2014) 469 final]

(2015/C 251/08)

Εισηγήτρια: η κ. Kathleen WALKER SHAW

Την 1η Οκτωβρίου 2014 και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

Πράσινη Βίβλος — Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης: μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη γεωργικά προϊόντα

COM(2014) 469 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Φεβρουαρίου 2015.

Κατά την 505η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 155 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 1 αποχή.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την επέκταση της προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης (ΓΕ) στα μη γεωργικά προϊόντα μέσω μιας ενιαίας ρύθμισης σε επίπεδο ΕΕ, καθώς θεωρεί ότι αυτό θα προσφέρει πολύτιμη και αναγκαία προστασία στις επιχειρήσεις που έχουν αποδεδειγμένα συμβάλει στην τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης.

1.2 Η ΕΟΚΕ προτείνει την υποστήριξη, λαμβανομένων υπόψη των ευρημάτων των μελετών που έχουν ήδη διεξαχθεί, τόσο του προαιρετικού συστήματος ΓΕ όσο και της υποχρεωτικής επισημάνσης της προέλευσης στα καταναλωτικά προϊόντα, σύμφωνα με τη δέσμη μέτρων για την ασφάλεια των προϊόντων, ώστε να βελτιωθούν η ιχνηλασιμότητα, η διαφάνεια και η πληροφόρηση των καταναλωτών και να εξασφαλιστεί η αναγνώριση της προέλευσης για τους παραγωγούς σε ολόκληρη την ΕΕ.

1.3 Στο μέτρο του δυνατού, το σύστημα αυτό θα πρέπει να στηρίζεται στο υφιστάμενο σύστημα για τα γεωργικά τρόφιμα με σκοπό την καθιέρωση ενιαίων συστημάτων καταχώρισης, παρακολούθησης και επιβολής, και την αποφυγή σύγχυσης για τις διοικήσεις και τους καταναλωτές. Θα πρέπει επίσης να παρέχονται το ίδιο επίπεδο προστασίας και οι ίδιες διασφαλίσεις με τα γεωργικά τρόφιμα δυνάμει της συμφωνίας TRIPS.

1.4 Σε γενικές γραμμές, οι επιχειρήσεις έντασης ΓΕ και οι λοιπές επιχειρήσεις έντασης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επενδύουν ιδιαίτερα στην ανάπτυξη δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου και θα πρέπει να υποστηρίζονται στις προσπάθειές τους για προστασία των προϊόντων και της τεχνογνωσίας τους, έτσι ώστε να μπορούν να κατευθύνουν τις επενδύσεις τους σε προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση δεξιοτήτων και στην ανάπτυξη κοινωνικού κεφαλαίου και όχι σε δικαστικές προσφυγές για την υπεράσισή τους.

1.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να αναπτυχθεί μια επίσημη διαδικασία καταχώρισης. Η καταχώριση θα πρέπει να ισχύει για απεριόριστο χρονικό διάστημα, ώστε να αποφεύγεται η γραφειοκρατία και το σχετικό κόστος, αλλά να βρίσκεται υπό συνεχή παρακολούθηση και επιβολή ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα προϊόντα τηρούν τα κριτήρια της ιδιότητας της ΓΕ. Θα πρέπει επίσης να προβλέπεται διαδικασία διαγραφής από το μητρώο, όπου αυτό επιβάλλεται.

1.6 Η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει να είναι διαφανής και ανεξάρτητη, να χρηματοδοτείται κατά προτίμηση από δημόσιους πόρους, να τελεί υπό δημόσια διαχείριση και να είναι δωρεάν. Εάν αποφασιστεί η επιβολή τέλους, το εν λόγω τέλος θα πρέπει να είναι πολύ χαμηλό ώστε να μην λειτουργεί αποτρεπτικά για την καταχώριση, αλλά και για να αποφεύγεται το ενδεχόμενο μετακύλισης του κόστους στους καταναλωτές. Η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει να ολοκληρώνεται εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος ώστε να αποφεύγεται η περιττή γραφειοκρατία και η αβεβαιότητα τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους καταναλωτές —το διάστημα των 18 μηνών φαίνεται λογικό. Η ΕΟΚΕ συνιστά οι προτάσεις των ΜΜΕ για την αποφυγή πρόσθετου κόστους να συμβάλουν στη διαμόρφωση της εφαρμογής του συστήματος.

1.7 Η προστασία της προέλευσης και η σχέση της με την κληρονομιά, την παράδοση, την ποιότητα, τις προδιαγραφές προϊόντων, την κατασκευή και την τεχνογνωσία είναι σημαντική. Θα πρέπει να υπάρχει ισχυρός δεσμός μεταξύ του προϊόντος και του τόπου προέλευσής του. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι με τη συνδυαστική προσέγγιση που υιοθετήθηκε για τα γεωργικά προϊόντα —το σύστημα των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) και το πιο ευέλικτο σύστημα των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων (ΠΓΕ)— εξασφαλίζεται η περιεκτική κάλυψη των προϊόντων που χρήζουν προστασίας.

1.8 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η σχέση μεταξύ του συστήματος ΓΕ για τα μη γεωργικά προϊόντα και της νομοθεσίας για τα εμπορικά σήματα θα πρέπει να καθοριστεί κατά τα πρότυπα των γεωργικών προϊόντων, με σκοπό τη διασφάλιση της συνέχειας όλων των προϊόντων και την αποφυγή σύγχυσης.

2. Ιστορικό και εισαγωγή

2.1 Στην Πράσινη Βίβλο «Αξιοποιώντας κατά τον βέλτιστο τρόπο την παραδοσιακή τεχνογνωσία της Ευρώπης: μία πιθανή επέκταση της ενωσιακής προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης σε μη γεωργικά προϊόντα», η οποία αποτελεί συνέχεια της μελέτης που δημοσίευσε η Επιτροπή τον Μάρτιο του 2013 ⁽¹⁾, εκτιμάται ότι τα υφιστάμενα νομικά μέσα που διατίθενται στους παραγωγούς σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ανεπαρκή. Στις 22 Απριλίου 2013 η Επιτροπή διοργάνωσε δημόσια ακρόαση για την ανάλυση των αποτελεσμάτων της μελέτης και τη δημιουργία ενός πλαισίου για ευρύ διάλογο σχετικά με την ανάγκη αποτελεσματικότερης προστασίας των μη γεωργικών προϊόντων μέσω των ΓΕ σε επίπεδο ΕΕ. Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης και της δημόσιας ακρόασης, η Επιτροπή αποφάσισε να συνεχίσει τις αναλυτικές εργασίες μέσω της παρούσας διαβούλευσης (Πράσινη Βίβλος).

2.2 Τον Σεπτέμβριο του 2013 το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπόνησαν κοινή μελέτη με τίτλο «Intellectual property rights (IPR) intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU» («Κλάδοι έντασης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας: συνεισφορά στις οικονομικές επιδόσεις και στην απασχόληση της ΕΕ») ⁽²⁾.

Στην εν λόγω μελέτη επισημαίνεται η οικονομική αξία των κλάδων έντασης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (περιλαμβανομένων των κλάδων έντασης ΓΕ) ως προς τις επιδόσεις, την απασχόληση, τους μισθούς και το εμπόριο, καθώς και η συνεισφορά τους στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Σύμφωνα με τη μελέτη, οι κλάδοι έντασης ΔΔΙ αντιστοιχούν σε ποσοστό άνω του 26 % της απασχόλησης στην ΕΕ και στο 39 % της οικονομικής δραστηριότητας στην ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, καταβάλλουν επίσης υψηλότερους μισθούς, με τη διαφορά να υπερβαίνει το 40 %.

2.3 Κατά τη σύνοδο κορυφής της ΕΕ τον Μάρτιο 2014 ο Πρόεδρος Barroso παρουσίασε την ανακοίνωση «Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση» ⁽³⁾, στην οποία υπογραμμίζεται η σημασία των κλάδων έντασης ΔΔΙ και ΓΕ για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ, καθώς και η ανάγκη στήριξης των εν λόγω κλάδων από την ΕΕ. Επισημαίνεται ότι στη διάρκεια της κρίσης πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις κατέγραψαν υψηλότερη ανάπτυξη και καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με άλλους κλάδους.

2.4 Επί του παρόντος, μόνο τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα (οίνοι και οινοπνευματώδη ποτά) μπορούν να επωφεληθούν από μια ενιαία προστασία αποκλειστικά σε επίπεδο ΕΕ. Οι μη γεωργικές ΓΕ προστατεύονται μόνο σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο μέσω ποικίλων εθνικών νομικών πλαισίων. Τα εν λόγω πλαίσια δεν έχουν εναρμονιστεί σε επίπεδο κρατών μελών, με αποτέλεσμα να υφίστανται σημαντικές διαφορές όσον αφορά τους ορισμούς, τις διαδικασίες, τα επίπεδα προστασίας και τα μέσα επιβολής, γεγονός που δεν εξυπηρετεί ούτε τις επιχειρήσεις ούτε τους καταναλωτές. Τα μη γεωργικά προϊόντα καλύπτονται ωστόσο από νομοθεσίες σχετικές με τον αυθέμιτο ανταγωνισμό ή την εξαπάτηση των καταναλωτών, που και πάλι όμως έχουν διαφορετικό σκοπό και προσέγγιση.

2.5 Πολλές από τις επιχειρήσεις που παράγουν μη γεωργικά προϊόντα με υψηλά επίπεδα παραδοσιακών και γεωγραφικών δεξιοτήτων χειροτεχνίας και τεχνογνωσίας δραστηριοποιούνται στο διεθνές περιβάλλον και δυσκολεύονται ολοένα και περισσότερο να προστατεύσουν την ποιότητα, την αυθεντικότητα και την ακεραιότητα των προϊόντων τους από την απάτη, την παραποίηση/απομίμηση και την κατάχρηση των σημάτων τους. Χωρίς ενιαία προστασία, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές πρέπει να στηρίζονται στις διάφορες ασαφείς προσεγγίσεις και στα διαφορετικά επίπεδα προστασίας που εφαρμόζονται στην ΕΕ. Για πολλές επιχειρήσεις πρόκειται για ένα δαπανηρό και αναποτελεσματικό καθεστώς, καθώς καλούνται να δαπανήσουν σημαντικά ποσά για την υπεράσπιση των επιμέρους προϊόντων τους. Η τακτική αυτή επιβαρύνει τις επιχειρήσεις τόσο από οικονομική άποψη όσο και σε επίπεδο ανθρώπινων πόρων. Οι επιχειρήσεις ζητούν εδώ και καιρό από την Επιτροπή να επεκτείνει την προστασία της ΓΕ στα μη γεωργικά προϊόντα.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁽³⁾ COM(2014) 14 final.

2.6 Παρ' όλο που τα υφιστάμενα εθνικά μέσα ΓΕ, καθώς και οι νομοθεσίες περί αθέμιτου ανταγωνισμού και εξαπάτησης των καταναλωτών που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, παρέχουν ένα ορισμένο επίπεδο προστασίας στα μη γεωργικά προϊόντα, στην πράξη οι νομοθεσίες αυτές είναι περιορισμένες, και πολλές εταιρείες διαμαρτύρονται ότι δεν παρέχουν αποτελεσματική προστασία από την αθέμιτη χρήση των μη γεωργικών ονομασιών ΓΕ.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η επέκταση της προστασίας ΓΕ στα μη γεωργικά προϊόντα στην ΕΕ θα αποβεί ωφέλιμη τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές. Δεν πρόκειται για προστατευτικό μέτρο. Αντιθέτως, αναμένεται να οδηγήσει στη διασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού για τους παραγωγούς, γεγονός που θα συμβάλει στην προστασία της ποιότητας και της ακεραιότητας των παραδοσιακών προϊόντων, χειροτεχνιών ή διαδικασιών που εφαρμόζονται (συνήθως υψηλής ειδίκευσης), παρέχοντας παράλληλα στους καταναλωτές αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο ή/και τη μέθοδο παραγωγής καθώς και εγγυήσεις για την αυθεντικότητα και την ποιότητα του προϊόντος.

3.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η επέκταση του συστήματος ΓΕ στα μη γεωργικά προϊόντα θα έχει σαφή οικονομικά οφέλη για την ΕΕ. Είναι μια ευκαιρία για την προώθηση και την προστασία των παραδοσιακών προϊόντων, της τεχνογνωσίας και των δεξιοτήτων υψηλής ειδίκευσης που καλλιεργούνται συχνά από ειδικευμένες σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία έχουν αποδεδειγμένο ιστορικό όσον αφορά τη δημιουργία καλών και σταθερών θέσεων απασχόλησης. Η παροχή διασφαλίσεων όσον αφορά την προέλευση και την ποιότητα θα καταστήσει τα προϊόντα ελκυστικότερα, ενώ παράλληλα θα συμβάλει στη βελτίωση της εικόνας τους και θα δώσει ώθηση στις πωλήσεις. Μια διεθνώς αναγνωρισμένη ένδειξη θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην προώθηση του τουρισμού και άλλων πηγών εσόδων που συνδέονται με τα προϊόντα αυτά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία περαιτέρω οικονομικών οφελών. Θα προσφέρει επίσης μια πιο ομοιόμορφη και αποτελεσματική προστασία σε επίπεδο ΕΕ έναντι των ζημιών που προκαλούνται από την παραποίηση και την απομίμηση.

3.3 Πολλά μη γεωργικά προϊόντα που είναι ευρέως γνωστά και αναγνωρισμένα σε όλη την ΕΕ ως προϊόντα ΓΕ αποτελούν συχνά αντικείμενο κατάχρησης και απομίμησης. Μολονότι ορισμένες επιχειρήσεις αντιμετώπισαν αποτελεσματικότερα την κρίση σε σύγκριση με άλλες, το φαινόμενο της κατάχρησης των εμπορικών σημάτων και της παραποίησης/απομίμησης εντάθηκε εξαιτίας της κρίσης. Υπήρξαν αδίστακτες επιχειρήσεις που επιδίωξαν να αποκομίσουν γρήγορο κέρδος σε βάρος της ονομασίας και της φήμης ποιοτικών προϊόντων ΓΕ, χωρίς καμία απολύτως σύνδεση με την καταγωγή, την προέλευση, την ποιότητα ή την τεχνογνωσία του προϊόντος. Το αποτέλεσμα είναι η απώλεια εσόδων και μεριδίων αγοράς για τους νόμιμους εμπόρους, καθώς και ενδεχόμενη δυσφήμιση και πρόσθετες νομικές δαπάνες. Εταιρείες όπως οι Bohemian Crystal, Savile Row Bespoke, Marmo di Carrara, Harris Tweed, Paška čipka (Pag lace), Schwarzwälder Kuckucksuhr, Ceramica Artistica e tradizionale di Vietri sul Mare, Stoke on Trent potteries, Brački kamen (Brač stone and sculpture), Deruta ceramics και Murano αντιμετωπίζουν συνεχώς την πρόκληση της υπεράσπισης των προϊόντων τους οργανώνοντας εκστρατείες, καταχωρώντας εμπορικά σήματα και καταθέτοντας προσφυγές. Η επέκταση των ΓΕ στα εν λόγω προϊόντα μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή αυτών των συνεχών και δαπανηρών δικαστικών προσφυγών για την υπεράσπισή τους.

3.4 Μια εναρμονισμένη νομοθετική προστασία που θα συνάδει με την προστασία των γεωργικών ειδών διατροφής, καθώς και με τα υφιστάμενα ευρωπαϊκά και διεθνή νομικά πλαίσια, θα συμβάλει στη διαφύλαξη της παραδοσιακής πολιτιστικής και καλλιτεχνικής κληρονομιάς πολλών επιλέξιμων προϊόντων και στη μείωση της κακής χρήσης τους. Εάν μειώσουν τις δικαστικές δαπάνες που καταβάλλουν για την προστασία της φήμης των προϊόντων τους, οι ΜΜΕ θα μπορέσουν να επενδύσουν περισσότερο στην καινοτομία, την ανάπτυξη προϊόντων και τη διεύρυνση των αγορών τους και να αποφύγουν τις αυξήσεις των τιμών των προϊόντων τους.

3.5 Πολλοί πελάτες των προϊόντων ΓΕ είναι ευαισθητοποιημένοι καταναλωτές που πραγματοποιούν συνειδητές επιλογές βάσει της ποιοτικής κατασκευής και της γνησιότητας των προϊόντων. Έχουν κάθε δικαίωμα να απαιτούν την προστασία της ακεραιότητας των προϊόντων για τα οποία συχνά καταβάλλουν επιπλέον χρήματα. Αυτό δεν περιορίζει τις επιλογές ή τον ανταγωνισμό, καθώς η προστασία ΓΕ χορηγείται σε κάθε επιχείρηση που πληροί τις προδιαγραφές, τα χαρακτηριστικά και τα κριτήρια προέλευσης, ποιότητας, κατασκευής και τεχνογνωσίας της ένδειξης.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μια ενιαία ρύθμιση σε επίπεδο ΕΕ είναι απαραίτητη για την εναρμόνιση των μη γεωργικών προϊόντων ΓΕ. Οι υφιστάμενες εναλλακτικές λύσεις είναι υπερβολικά κατακερματισμένες, ασαφείς, δαπανηρές και αναποτελεσματικές, γεγονός που απειλεί την επιβίωση πολλών πολύτιμων επιχειρήσεων οι οποίες δεν διαθέτουν τους απαιτούμενους πόρους για την αντιμετώπιση των εν λόγω διαφορετικών δομών και νόμων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο στην ΕΕ. Η αύξηση της συνοχής θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν, περιορίζοντας την έκθεση των προϊόντων τους στην κατάχρηση.

4.2 Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή να απλουστεύσει τη διαδικασία της επέκτασης με βάση το υφιστάμενο εναρμονισμένο νομοθετικό πλαίσιο για τα γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα διατροφής, κατά περίπτωση, μέσω της εφαρμογής βελτιστων πρακτικών και της άντλησης διδαγμάτων από την παροχή προστασίας στον εν λόγω τομέα, με σκοπό την ενημέρωση του συστήματος ώστε η εν λόγω προστασία να ισχύει και για τα μη γεωργικά προϊόντα. Ενώ αποδέχεται ότι ορισμένες τομεακές ιδιαιτερότητες μπορεί να απαιτήσουν διαφορετική προσέγγιση, όπως στην περίπτωση των οίνων και των οινοπνευματωδών, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η συνέχεια της εφαρμογής και η υιοθέτηση μιας συνεκτικής προσέγγισης όσον αφορά τα προϊόντα των διαφορετικών τομέων προς κάλυψη θα πρέπει να αποτελούν τον γενικό κανόνα. Τα μη γεωργικά προϊόντα θα πρέπει να απολαμβάνουν τις ίδιες διασφαλίσεις και το ίδιο επίπεδο προστασίας που παρέχεται στις γεωργικές ΓΕ με βάση τη συμφωνία TRIPS. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τις δυνατότητες βελτίωσης αυτών των ειδών προστασίας, υπό το φως της εμπειρίας που έχει συναχθεί από τη μέχρι τούδε εφαρμογή της συμφωνίας TRIPS, ιδιαίτερα σε σχέση με την ύπαρξη σαφών, συνεκτικών και δομημένων συστημάτων κοινοποίησης και καταχώρισης, καθώς και τη συνεπή μεταχείριση.

4.3 Ενώ αναγνωρίζει ότι το σύστημα των ΓΕ αποτελεί εθελοντικό καθεστώς, διαφορετικό από τις υφιστάμενες προτάσεις της δέσμης μέτρων για την ασφάλεια των προϊόντων σχετικά με την υποχρεωτική επισήμανση των καταναλωτικών προϊόντων που κατασκευάζονται ή εισάγονται στην ΕΕ, η ΕΟΚΕ προτείνει να εγκριθούν και οι δύο προτάσεις με σκοπό την εξασφάλιση μεγαλύτερης ιχνηλασιμότητας, διαφάνειας και πληροφόρησης των καταναλωτών και της αναγνώρισης της προέλευσης για τους παραγωγούς σε όλη την ΕΕ.

4.4 Η ΕΟΚΕ προβλέπει ότι η εναρμόνιση της προστασίας ΓΕ για τα μη γεωργικά προϊόντα θα ωφελήσει επίσης τις εμπορικές σχέσεις της ΕΕ με τις τρίτες χώρες λόγω της απλούστευσης των διαδικασιών και της παροχής σαφήνειας όσον αφορά τα προϊόντα στα οποία χορηγείται αυτομάτως προστασία. Αυτό θα οδηγήσει σε μια πιο εστιασμένη προσέγγιση όσον αφορά τις εμπορικές διαπραγματεύσεις και θα συμβάλει στην προστασία πολύτιμων ενωσιακών προϊόντων, τα οποία έχουν ως επί το πλείστον υψηλή εμπορική αξία. Η εν λόγω ενισχυμένη προστασία θα λειτουργήσει επίσης ως ανασταλτικός παράγοντας για όσους σχεδιάζουν να προβούν σε παραποίηση/απομίμηση ή κατάχρηση της ένδειξης.

4.5 Η παραγωγή πολλών εκ των προϊόντων ΓΕ απαιτεί υψηλά επίπεδα δεξιοτήτων. Οι επιχειρήσεις επενδύουν εδώ και χρόνια σημαντικά ποσά σε προγράμματα κατάρτισης με σκοπό την απόκτηση δεξιοτήτων και τεχνογνωσίας. Πολλές από αυτές διαθέτουν καθιερωμένα και επιτυχημένα προγράμματα μαθητείας και συνεχούς κατάρτισης, εφοδιάζοντας τους εργαζομένους τους με δεξιότητες υψηλού επιπέδου τις οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν στην αγορά εργασίας. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις θα πρέπει να υποστηρίζονται κατά την ανάπτυξη του πολύτιμου αυτού κοινωνικού κεφαλαίου και ότι θα πρέπει να λαμβάνουν βοήθεια για την προστασία των προϊόντων και της τεχνογνωσίας τους και για να υλοποιούν επενδύσεις σε προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση δεξιοτήτων ώστε να μην αναλώνονται σε δικαστικές προσφυγές. Οι επιχειρήσεις ΓΕ παρέχουν πολύτιμες ευκαιρίες επιμόρφωσης καθώς και θέσεις εργασίας σε άτομα που ειδικεύονται στην κατάρτιση στον τομέα της χειροτεχνίας. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης την αμοιβαία εξάρτηση πολλών εξειδικευμένων σχολών επαγγελματικής κατάρτισης και των παραγωγών ΓΕ σε ορισμένες χώρες και περιοχές, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, με τη σχολή εκπαίδευσης λιθοξόνων στο Brački Kamen. Ορισμένες από αυτές βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές με υψηλά ποσοστά ανεργίας, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο σημαντικό τον ρόλο τους στην αγορά εργασίας.

4.6 Κατά τον προσδιορισμό της σύνδεσης με έναν τόπο, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία της προέλευσης καθώς και στη σχέση της με την κληρονομιά, την παράδοση, την ποιότητα, τις προδιαγραφές του προϊόντος, την κατασκευή και την τεχνογνωσία. Θα πρέπει να υπάρχει ισχυρή σύνδεση μεταξύ του προϊόντος και του τόπου προέλευσής του. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι με τη διττή προσέγγιση που υιοθετήθηκε για τα γεωργικά προϊόντα —το σύστημα των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) και το πιο ευέλικτο σύστημα των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων (ΠΓΕ)— εξασφαλίζεται η περιεκτική κάλυψη των προϊόντων που χρήζουν προστασίας. Οποιοδήποτε σύμβολο οριστεί βάσει του καθεστώτος θα πρέπει να δημιουργεί σαφή συσχέτιση και αναγνώριση και να πληροί τα κριτήρια του καθεστώτος ΓΕ. Τα εν λόγω σύμβολα θα πρέπει επίσης να είναι ενιαία σε όλη την Ευρώπη ώστε να μην δημιουργούν σύγχυση στους καταναλωτές και να συμβάλλουν στην εξασφάλιση αναγνώρισης.

4.7 Παρ' όλο που η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η ποιότητα και η προέλευση δεν είναι υποχρεωτικά συνώνυμα της ποιότητας, αναγνωρίζει ότι τα προϊόντα ΓΕ έχουν μια φήμη η οποία συνδέεται στενά με τις αξίες των καταναλωτών και ότι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά συνήθως βρίσκονται στο ίδιο το DNA των προϊόντων ΓΕ και μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στον καθορισμό και στην προστασία της ποιοτικής κατασκευής και τεχνογνωσίας, καθώς και στην παρακολούθηση και την επιβολή προτύπων σε όλες τις επιχειρήσεις. Πολλοί παραγωγοί ή ενώσεις προϊόντων ΓΕ έχουν ήδη αναπτύξει τα δικά τους κριτήρια αναφοράς και προβαίνουν οι ίδιοι στην ενεργή παρακολούθηση των προτύπων αυτών με σκοπό την προστασία των προϊόντων τους. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι τα εν λόγω εθελοντικά συστήματα παρακολούθησης και οι κώδικες δεοντολογίας δεν λειτουργούν σε όλα τα κράτη μέλη και πρέπει να συνοδεύονται από επίσημους μηχανισμούς παρακολούθησης και επιβολής τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι λόγω της κρίσης και των μέτρων λιτότητας πολλοί οργανισμοί παρακολούθησης και επιβολής έχουν υποστεί περικοπές, και ότι πρέπει να εξεταστεί η λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής παρακολούθησης και επιβολής.

4.8 Όπως και στην περίπτωση των γεωργικών προϊόντων, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι απαιτείται μια επίσημη διαδικασία καταχώρισης. Η καταχώριση θα πρέπει να ισχύει για απεριόριστο χρονικό διάστημα, ώστε να αποφεύγεται η γραφειοκρατία και το σχετικό κόστος, αλλά να υπόκειται σε συνεχή παρακολούθηση και επιβολή ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα προϊόντα τηρούν τα κριτήρια της ιδιότητας της ΓΕ. Η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει διατάξεις για τη διαγραφή προϊόντων από το μητρώο σε περίπτωση που αυτά σταματούν να πληρούν τα πρότυπα ή η παραγωγή τους έχει διακοπεί. Θα πρέπει επίσης να προβλέπεται η δυνατότητα ένστασης, καθώς και το δικαίωμα προσφυγής για την αποφυγή κακόβουλων ενεργειών.

4.9 Ένα σύστημα διπλής κατεύθυνσης που θα συνδυάζει τη συμμετοχή των δημόσιων αρχών και τη νομοθετική προστασία και εποπτεία σε επίπεδο ΕΕ θα ήταν μια συνετή προσέγγιση. Η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει να είναι διαφανής και ανεξάρτητη, να χρηματοδοτείται κατά προτίμηση από δημόσιους πόρους και να τελεί υπό δημόσια διαχείριση. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, καθώς επί του παρόντος δεν επιβάλλεται κανένα τέλος για την καταχώριση των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, θα πρέπει να ισχύει το ίδιο και για τα μη γεωργικά προϊόντα. Εάν αποφασιστεί η επιβολή τέλους, το εν λόγω τέλος θα πρέπει να είναι πολύ χαμηλό ώστε να μην λειτουργεί αποτρεπτικά για την καταχώριση, αλλά και για να αποφεύγεται το ενδεχόμενο μετακύλισης του κόστους στους καταναλωτές. Η διαδικασία καταχώρισης θα πρέπει να ολοκληρώνεται εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος ώστε να αποφεύγεται η περιττή γραφειοκρατία και η αβεβαιότητα τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους καταναλωτές —το διάστημα των 18 μηνών φαίνεται λογικό.

4.10 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η σχέση μεταξύ ενός συστήματος ΓΕ μη γεωργικών προϊόντων και της νομοθεσίας για τα εμπορικά σήματα θα πρέπει να καθοριστεί κατά τα πρότυπα των γεωργικών προϊόντων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια όλων των προϊόντων και να αποτρέπεται η σύγχυση των καταναλωτών, ενώ θα πρέπει να αντληθούν διδάγματα κατά την εφαρμογή του συστήματος στον εν λόγω τομέα με σκοπό να βελτιστοποιηθεί η διαδικασία και να ελαχιστοποιηθούν οι λόγοι που θα μπορούσαν να προκαλέσουν διαμάχη. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πως οι αιτήσεις χορήγησης πιστοποίησης προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης σε μια συγκεκριμένη περιοχή θα πρέπει να είναι ανοικτές σε όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ενδιαφερόμενη περιοχή.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων — Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2015»

[COM(2014) 902 final]

(2015/C 251/09)

Γενικός εισηγητής: κ. Gonçalo LOBO XAVIER

Στην 19 Δεκεμβρίου 2014, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα:

«Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης για το 2015»

COM(2014) 902 final.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2014, το προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε την εκπόνηση των σχετικών προπαρασκευαστικών εργασιών στη συντονιστική επιτροπή «Ευρώπη 2020».

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 505η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Φεβρουαρίου 2015 (συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου), όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Lobo Xavier και υιοθέτησε με 174 ψήφους υπέρ, 8 κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης (ΕΕΑ) της Επιτροπής για το 2015 ⁽¹⁾, που έχει ως θεμελιώδη στόχο την προώθηση επιπέδων ανάπτυξης ικανών να στηρίξουν την ανάκαμψη της Ευρώπης. Η προσέγγιση των τριών πυλώνων — προώθηση των επενδύσεων, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και δημοσιονομική υπευθυνότητα — κρίνεται καλή απάντηση στις ανάγκες της Ευρώπης, και η ΕΟΚΕ υποστηρίζει το σχέδιο υλοποίησης που συνάδει με ένα πιο αποτελεσματικό Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης πως υφίστανται ακόμα αδυναμίες στη διαδικασία, λαμβανομένου υπόψη, π.χ., ότι η ΕΕΑ δεν εμπεριέχει κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές, ειδικότερα δε ότι θα έπρεπε να ορίζει ρητώς ως πολιτικές προτεραιότητες την καταπολέμηση της συνεχιζόμενης μαζικής ανεργίας και τη διαχείριση της κοινωνικής κρίσης. Η ΕΕΑ αποτελεί την αφετηρία ενός αποτελεσματικού Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και, κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ φρονεί πως θα έπρεπε να υπάρχει μεγαλύτερη προσήλωση στις υποχρεώσεις του χρονοδιαγράμματος, προκειμένου να βελτιωθούν η συμμετοχή και τα αποτελέσματα.

1.2. Η ΕΟΚΕ φρονεί πως η εμπιστοσύνη για την πραγματοποίηση επενδύσεων βασίζεται επίσης στη σαφήνεια και την απλότητα του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή των κύριων εταίρων. Οι κοινωνικοί εταίροι και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εν γένει πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία προκειμένου να επιτευχθεί αξιοπιστία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ζωτικής σημασίας η Επιτροπή να συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τους κοινωνικούς εταίρους καθώς και τις λοιπές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πριν από την παρουσίαση της ΕΕΑ. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τις προσπάθειες που έχει καταβάλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων σε συνεργασία με τα εθνικά κοινοβούλια, αλλά εφιστά την προσοχή στην ανάγκη εφαρμογής ενός νέου «χρονοδιαγράμματος για την κοινωνία των πολιτών» ⁽²⁾ προκειμένου να επιτευχθεί αποδοτικότητα και να υπάρξει πραγματική συμμετοχή με ουσιαστικά αποτελέσματα. Πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες από όλους τους εταίρους και τα θεσμικά όργανα προκειμένου να μετουσιωθούν οι καλές προθέσεις σε αποτελέσματα και η ΕΟΚΕ καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να αναλάβουν προορατικό ρόλο.

1.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η υλοποίηση ενός σχεδίου ανάπτυξης που θα στηρίζει μέτρα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας χωρίς επενδύσεις δεν είναι εφικτή. Ως εκ τούτου, έχει καίρια σημασία για την Ευρώπη να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες για επενδύσεις βασισμένες σε συμπράξεις που θα περιλαμβάνουν τόσο τον ιδιωτικό όσο και τον δημόσιο τομέα. Η αποτελεσματικότητα του συνδυασμού των προτεινόμενων πολιτικών θα εκπέμψει το σωστό μήνυμα που θα τονώσει την εμπιστοσύνη —η οποία είναι αναγκαία για τις επενδύσεις. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντική έλλειψη το γεγονός ότι στο επενδυτικό σχέδιο —καθεαυτό θετικό— η Επιτροπή επικεντρώνεται μόνο στις ιδιωτικές επενδύσεις και παραβλέπει σε μεγάλο βαθμό την ανάγκη πρόβλεψης και δημόσιων επενδύσεων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις τρέχουσες συζητήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του δημοσιονομικού «χρυσού κανόνα», δηλαδή της εξαίρεσης των μελλοντοστραφών δημοσίων επενδύσεων από τον υπολογισμό των δημοσίων ελλειμμάτων στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων της ΟΝΕ ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Για την «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2015», βλέπε τον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_el.htm

⁽²⁾ Βλέπε παράρτημα.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Ο αντίκτυπος των κοινωνικών επενδύσεων» (ΕΕ C 226 της 16.7.2014, σ. 21-27).

Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης ότι, ανεξαρτήτως του ποιος θα ηγηθεί των επενδύσεων, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία τους είναι να προσδιοριστεί με σαφήνεια το είδος των επενδύσεων και η βιωσιμότητά τους στο μέλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αυξημένες μακροπρόθεσμες επενδύσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης θα έχουν πραγματικό όφελος για την αγορά εργασίας και θα επιτρέψουν στους Ευρωπαίους να κατανοήσουν την κοινωνική διάσταση της πρόκλησης.

Απαιτείται κατάλληλη προσέγγιση για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων —που αποτελεί, δυστυχώς, πραγματικότητα στην Ευρώπη— και τα κράτη μέλη πρέπει να συνδυάσουν τις εθνικές τους πολιτικές προκειμένου να αποφευχθεί ο αποκλεισμός και να προωθηθεί η ένταξη μειονεκτουσών κοινωνικών ομάδων στην αγορά εργασίας.

1.4. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη πως η βιομηχανία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη της Ευρώπης. Υπάρχουν πολλά και ποικίλα παραδείγματα καινοτομίας σε βιομηχανικούς κλάδους, και αυτό το περιβάλλον πρέπει να αναβαθμιστεί προκειμένου να προωθηθούν η δημιουργία θέσεων εργασίας και οι ανθρωπίνοι πόροι υψηλής ειδίκευσης. Το επενδυτικό σχέδιο πρέπει να αναγνωρίζει την προστιθέμενη αξία των «Ευρωπαϊών βιομηχανικών πρωταθλητών» και να προωθεί παραδείγματα καινοτομίας και βέλτιστων πρακτικών.

1.5. Η ΕΟΚΕ ζητεί να δοθεί προσοχή στην προώθηση των κοινωνικών επενδύσεων στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας. Η ΕΟΚΕ ζητεί να δοθεί προσοχή στην προώθηση των κοινωνικών επενδύσεων στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας. Θεωρεί ότι οι κοινωνικές επενδύσεις μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην προώθηση της ευημερίας και την εξάλειψη της φτώχειας και του αποκλεισμού και, ως εκ τούτου, έχει ήδη ζητήσει να γίνεται σαφής αναφορά σε αυτές κατά τις ετήσιες επισκοπήσεις της ανάπτυξης και τις συστάσεις ανά χώρα ⁽⁴⁾, ενώ ζητεί την προώθηση μέτρων που θα επιτρέψουν στους αρμόδιους φορείς της κοινωνίας των πολιτών να αξιοποιήσουν το πλήρες δυναμικό των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας και να ενισχύσουν τον ρόλο των τοπικών κοινωνιών ⁽⁵⁾.

1.6. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια που έχει καταβληθεί για την προώθηση του ευρωπαϊκού δυναμικού μέσω της ψηφιακής αγοράς. Η ψηφιακή αγορά μπορεί να προωθήσει πραγματικά την οικονομία και να συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης εφόσον ληφθούν ορισμένα βασικά μέτρα. Μόνον όταν θεσπιστούν κοινοί ευρωπαϊκοί κανόνες για την προστασία των δεδομένων που θα θέτουν υψηλά πρότυπα και μόνον όταν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών θα μπορέσουν οι επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό του ψηφιακού θεματολογίου. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να επισπεύσει την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς προκειμένου να αποκομιστούν τα μέγιστα δυνατά οφέλη από το θεματολόγιο.

1.7. Η ΕΟΚΕ φρονεί πως απαιτείται δημοσιονομική υπευθυνότητα από όλα τα κράτη μέλη και πως αυτή θα πρέπει να συνδέεται άμεσα με την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική λογοδοσία. Ο σεβασμός προς τους συμβιβασμούς για μια ισορροπημένη και υπεύθυνη διακυβέρνηση έχει καίρια σημασία για την προώθηση της ανάπτυξης. Η ΕΟΚΕ στηρίζει μια φιλική προς την ανάπτυξη δημοσιονομική εξυγίανση και —εφόσον είναι εφικτό— ζητεί από τα κράτη μέλη να μειώσουν τη φορολογική επιβάρυνση που προκλήθηκε από τις πολιτικές λιτότητας, ζητεί δε τη λήψη μέτρων προκειμένου να αναζωογονηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, χωρίς ωστόσο να παραβλέπονται και οι έξυπνες δημόσιες επενδύσεις.

1.8. Το σύστημα διακυβέρνησης που στοχεύει στην επίτευξη δημοσιονομικής υπευθυνότητας μέσω μιας περισσότερο συνειδητής και ολοκληρωμένης δημοσιονομικής επιτήρησης αποτελεί ενδιαφέρουσα προσέγγιση που θα μπορούσε να επιτρέψει την ουσιαστική ενσωμάτωση των συστάσεων πολιτικής της ΕΕ στην κατάρτιση των εθνικών προϋπολογισμών. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την απλούστευση του Εξαμήνου, η οποία προτάθηκε ήδη στη γνωμοδότηση που εκδόθηκε για την ΕΕΑ το 2014 ⁽⁶⁾ και θα επιθυμούσε οι αλλαγές αυτές να αποδειχτούν αποτελεσματικές.

1.9. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της μεγαλύτερης ομοιομορφίας κατά την παρουσίαση της δημοσιονομικής κατάστασης του κάθε κράτους μέλους. Με τον τρόπο αυτό θα απλουστευθούν οι συγκρίσεις και θα καταστεί αποδοτικότερη η επίτευξη λύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ενδιαφέρον θα είχε επίσης η αναθεώρηση του τρόπου υπολογισμού του εσωτερικού χρέους προκειμένου να λαμβάνονται περισσότερο ρεαλιστικές και ισορροπημένες πληροφορίες.

2. Εισαγωγή

2.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ΕΕΑ ως κατευθυντήρια γραμμή για την «ανανέωση» των ευρωπαϊκών πολιτικών που στοχεύουν στην ενίσχυση της οικονομίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη για όλους.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα Στοιχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή —συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020) (ΕΕ C 271 της 19.9.2013, σ. 91-96) και γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Ο αντίκτυπος των κοινωνικών επενδύσεων» (ΕΕ C 226 της 16.7.2014, σ. 21-27).

⁽⁵⁾ Βλέπε τη διακήρυξη του Μιλάνου: Η ΕΟΚΕ ζητεί καινοτομία στα συστήματα πρόνοιας της Ένωσης προκειμένου να προσαρμοστούν στις νέες προκλήσεις του μέλλοντος | Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης 2014» (ΕΕ C 214 της 3.5.2011, σ. 46-54).

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει αποδειχτεί αποτελεσματικό ως σημείο αναφοράς για την καθιέρωση ή την ενίσχυση των δημοσιονομικών πολιτικών ή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ανάπτυξης, αποφέροντας απτά αποτελέσματα· ωστόσο, δέχεται κριτική για τους αργούς ρυθμούς των διαδικασιών και την έλλειψη αποφασιστικότητας όσον αφορά τον βέλτιστο τρόπο εξόδου από τη σοβαρή κρίση που έπληξε την Ευρώπη και της οποίας οι συνέπειες εξακολουθούν να είναι αισθητές, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, σε όλα τα κράτη μέλη.

2.2. Συνεπώς, είναι αδύνατο να αμφισβητηθεί η αξία της πρωτοβουλίας, δεδομένων μάλιστα και των περιορισμών που αντιμετωπίζει κάθε κράτος μέλος κατά την εφαρμογή των πολιτικών ανάπτυξης, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τις ειδικές συνθήκες της κάθε χώρας και την ταχύτητα με την οποία εφαρμόστηκαν μέτρα και μεταρρυθμίσεις που είχαν αντίκτυπο και απέδωσαν αποτελέσματα.

2.3. Στην ΕΕΑ για το 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια οικονομική πολιτική που στηρίζεται σε τρεις βασικούς ενοποιημένους πυλώνες: αύξηση των επενδύσεων, ταχύτερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και υπεύθυνη και φιλική προς την ανάπτυξη δημοσιονομική εξυγίανση.

Κατά την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο τρόπος ενοποίησης αυτών των τριών πυλώνων οικονομικής πολιτικής θα διαδραματίσει καίριο ρόλο για την επιτυχία και την επίτευξη αποτελεσμάτων που θα επιτρέψουν τη μείωση της ανεργίας, ιδίως μεταξύ των νέων. Η προσπάθεια αυτή απαιτεί διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στον τομέα των συντάξεων, εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, μια περισσότερο ευέλικτη μορφή των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών, βελτίωση του επενδυτικού κλίματος και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων στον τομέα της έρευνας, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και ενίσχυση των προσπαθειών για αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης.

2.4. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απευθύνει επίσης έκκληση για τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάπτυξης και αλλαγής, με ιδιαίτερη έμφαση στη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων⁽⁷⁾. Η Επιτροπή καλεί ακόμα τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για μια πιο ενεργή συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων και να ζητήσουν επίσης τη μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών, καθώς και να συμβάλουν στην αξιολόγηση των πολιτικών που πρόκειται να εφαρμοστούν.

Αξίζει να σημειωθεί αυτή η προσπάθεια για τη βελτίωση της συμμετοχής των πολιτών σε μια περίοδο κατά την οποία διατυπώνονται προβληματισμοί για την απομάκρυνση των πολιτών από το ευρωπαϊκό εγχείρημα.

3. Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση

3.1. Προώθηση των επενδύσεων

3.1.1. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι η αποκατάσταση των επιπέδων των επενδύσεων, σε συνδυασμό με την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών (τόσο μεταξύ των θεσμικών οργάνων όσο και μεταξύ των ιδιωτών) αποτελεί βασική παράμετρο της ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, επικροτεί το Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη⁽⁸⁾, το οποίο καλύπτει την ανάγκη προώθησης καίριων διαρθρωτικών επενδύσεων διαμορφώνοντας τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα και, ως εκ τούτου, και για την ανταγωνιστικότητα. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντική έλλειψη το γεγονός ότι στο επενδυτικό σχέδιο —καθεαυτό θετικό— η Επιτροπή επικεντρώνεται μόνο στις ιδιωτικές επενδύσεις και παραβλέπει σε μεγάλο βαθμό την ανάγκη πρόβλεψης και δημόσιων επενδύσεων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις τρέχουσες συζητήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του δημοσιονομικού «χρυσού κανόνα», δηλαδή της εξαίρεσης των μελλοντοστραφών δημοσίων επενδύσεων από τον υπολογισμό των δημοσίων ελλειμμάτων στο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων της ΟΝΕ⁽⁹⁾.

3.1.2. Από την ανάλυση της κατάστασης που επικρατεί επί του παρόντος, προκύπτει ότι η Ευρώπη έχει χάσει μέρος της ανταγωνιστικότητάς της σε σύγκριση με άλλες παγκόσμιες οικονομίες, εξαιτίας ακριβώς της μείωσης των επενδύσεων σε ζωτικούς τομείς, όπως π.χ. η αναβάθμιση του εξοπλισμού και της πρόσβασης σε τεχνολογίες ή η βελτίωση της εκπαίδευσης. Αν και η ΕΟΚΕ υποστηρίζει το σχέδιο αυτό για την προώθηση των επενδύσεων, μια σειρά από μεταβλητές παραμένουν ασαφείς και θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη χρησιμότητά του. Η εννοιολογική του βάση φαίνεται να είναι ορθή, αλλά η ΕΟΚΕ διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε το σχέδιο να υλοποιηθεί πλήρως και σε μεγάλη κλίμακα.

⁽⁷⁾ Βλέπε τις συστάσεις στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ σχετικά με την Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2014 και την έκθεση της ΕΟΚΕ για την ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στη διεύθυνση <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

⁽⁸⁾ Για το «Επενδυτικό σχέδιο», βλέπε τον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁹⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Ο αντίκτυπος των κοινωνικών επενδύσεων» (ΕΕ C 226 της 16.7.2014, σ. 21-27).

3.1.3. Οι επιφυλάξεις που αισθάνεται υποχρεωμένη να διατυπώσει η ΕΟΚΕ σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕΑ αφορούν σε μεγάλο βαθμό τους περιορισμούς που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ορισμένα κράτη μέλη σε σχέση με τα απαιτούμενα επίπεδα επενδύσεων. Εξακολουθεί να επικρατεί σημαντική ανισότητα όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ιδίως για τις ΜΜΕ, η οποία θα μπορούσε να υπονομεύσει τη χρησιμότητα της πρωτοβουλίας, ακόμα και αν οι εθνικές κυβερνήσεις επιδείξουν την ανάλογη πολιτική βούληση. Προς το παρόν, παραμένει ασαφής ο τρόπος με τον οποίο θα αντιμετωπιστεί και θα μειωθεί αυτή η ανισότητα προκειμένου να προωθηθούν οι επενδύσεις στην Ευρώπη χωρίς να υπάρχουν αποκλεισμοί, παρά τις ιδιαίτερα ευπρόσδεκτες συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, οι οποίες περιλαμβάνουν μια νέα προσέγγιση για την αφερεγγυότητα και την πτώχευση των επιχειρήσεων, όπως επίσης και βελτιώσεις στο κανονιστικό πλαίσιο, με στόχο την ενίσχυση των μακροπρόθεσμων επενδύσεων στις ΜΜΕ.

3.1.4. Η ΕΟΚΕ πιστεύει επίσης ότι τα υφιστάμενα και τα διαθέσιμα επενδυτικά προγράμματα θα έχουν καίρια σημασία για την επίτευξη αναπτυξιακών στόχων και προσυπογράφει την ανάγκη ενθάρρυνσης των κρατών μελών –μεταξύ άλλων των πολιτών, των επιχειρήσεων και των επίσημων φορέων– ώστε να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο σε προγράμματα που θα επικεντρώνονται στις επενδύσεις, θα έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την κατάργηση των αποκλεισμών και θα προωθούν την αριστεία, όπως το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020⁽¹⁰⁾ (που αφορά την καινοτομία και την έρευνα), ο χρηματοδοτικός μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»⁽¹¹⁾ (για τις επενδύσεις σε υποδομές) και το πρόγραμμα COSME⁽¹²⁾ (για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ). Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης ότι οι δομές παρακολούθησης των προγραμμάτων θα πρέπει να περιέχουν λιγότερους περιορισμούς και να είναι περισσότερο «φιλικές προς τον χρήστη» ούτως ώστε να προαγάγουν την αριστεία και τη δικαιότερη πρόσβαση όλων των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών, χωρίς να υπονομευθεί η απαραίτητη αυστηρότητα και η αριστεία των προγραμμάτων.

3.1.5. Η ΕΟΚΕ πιστεύει πραγματικά στην αποτελεσματικότητα των κοινωνικών επενδύσεων και στις άμεσες επιπτώσεις τους στην ευημερία του πληθυσμού. Οι δημόσιες πολιτικές δεν πρέπει να παραβλέπουν την ισχύ των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, όχι μόνο εξαιτίας της στενής τους σύνδεσης με την κοινωνία των πολιτών, αλλά και επειδή αποτελούν ορθά παραδείγματα που θα μπορούσαν να αναπαραχθούν σε παρόμοιες καταστάσεις. Η Ευρώπη πρέπει να προωθήσει τις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών σε ολόκληρη την Κοινότητα⁽¹³⁾.

3.2. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

3.2.1. Η ενιαία αγορά προϊόντων και υπηρεσιών βρισκόταν ανέκαθεν στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Έχουν ήδη επιτευχθεί πολλά αποτελέσματα με τεράστιες προσπάθειες αλλά ορισμένοι τομείς που έχουν καίρια σημασία για την ανάπτυξη παραμένουν αμετάβλητοι. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες των κρατών μελών να καταργήσουν τα εμπόδια για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς που θα είναι αποτελεσματική, αποδοτική και δίκαιη. Επίσης, η ΕΟΚΕ δεν αμφισβητεί τα οφέλη που θα έχει για τους ευρωπαίους καταναλωτές μια αποδοτική ενιαία αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, η οποία θα καταστήσει την Ευρώπη ελκυστικότερο τόπο για επενδύσεις, αποφέροντας έτσι άμεσα αποτελέσματα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική ευημερία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ωστόσο ότι είναι σημαντικό να καταβληθούν επιπλέον προσπάθειες και να ληφθούν πρακτικά μέτρα για την επίτευξη αυτού του στόχου.

3.2.2. Η ηγετική θέση που θα αποκτηθεί από τη δημιουργία μιας ενιαίας ψηφιακής αγοράς έχει επομένως καίρια σημασία και αποτελεί αναμφίβολα κάτι στο οποίο η ΕΟΚΕ είναι πλήρως προσηλωμένη. Η ΕΟΚΕ είναι απολύτως πεπεισμένη για τα οφέλη μιας αποδοτικής ενιαίας ψηφιακής αγοράς και θεωρεί ότι το πλαίσιο χρηματοδότησης των επενδύσεων σε υποδομές και γνώση πρέπει να υπηρετεί αυτόν τον στόχο· ωστόσο, επισημαίνει και πάλι τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες θα μπορούσαν να εμποδίσουν την αποδοτική ολοκλήρωση.

3.2.3. Ομοίως, παράλληλα με την προαγωγή της αριστείας και της αποδοτικότητας στην ενιαία ψηφιακή αγορά⁽¹⁴⁾, η Ευρώπη πρέπει να απαιτήσει από τους ανταγωνιστές της να τηρούν τους ευρωπαϊκούς κανόνες και τα ευρωπαϊκά πρότυπα, καθώς οτιδήποτε λιγότερο θα ήταν άδικο για την ίδια την εσωτερική αγορά. Η ΕΟΚΕ δεν αναφέρεται σε προστατευτισμό ή άλλα παρόμοια μέτρα, αλλά ζητεί απλώς σαφήνεια σε όλη τη διαδικασία και ορθή εφαρμογή των μέτρων και των απαιτήσεων που είναι αναγκαίες για να σημειωθεί πρόοδος σε διάφορους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας.

3.2.4. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι τα σχέδια για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας πρέπει να εναρμονίζονται με τις εθνικές μεταρρυθμίσεις που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή εργατικού δυναμικού υψηλής ποιότητας, αυξάνουν την παραγωγικότητα και αποκομίζουν τα μέγιστα από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

⁽¹⁰⁾ Για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», βλέπε τον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

⁽¹¹⁾ Για τον χρηματοδοτικό μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», βλέπε τον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹²⁾ Για το πρόγραμμα «COSME», βλέπε τον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁽¹³⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Επενδύσεις κοινωνικού χαρακτήρα» (ΕΕ C 458 της 19.12.2014, σ. 14-18).

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρόοδος κατά την υλοποίηση της στρατηγικής “Ευρώπη 2020”», EUR/7 — EESC-2015-00034-00-00-AC-TRA.

3.3. Η προσπάθεια για υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική

3.3.1. Παρά τη βελτίωση των επιδόσεων των κρατών μελών όσον αφορά το δημόσιο χρέος τους —ο αριθμός των χωρών που εμφανίζουν υπερβολικό έλλειμμα μειώθηκε από 24 το 2011 σε 11 το 2014⁽¹⁵⁾, γεγονός που αποτελεί θετική εξέλιξη— πρέπει να καταβληθούν πολλές ακόμα προσπάθειες στον τομέα αυτόν με επίκεντρο κυρίως τη μεσοπρόθεσμη και τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη.

3.3.2. Οι διαδικασίες προσαρμογής των κρατών μελών πραγματοποιήθηκαν σε βάρος της κοινωνικής ευημερίας των πολιτών και επηρέασαν το σύνολο της κοινωνίας, τόσο ιδιώτες όσο και επιχειρήσεις. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, επομένως, μεγάλη παράλειψη το γεγονός ότι στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης δεν προτάσσεται ρητώς ως πολιτική προτεραιότητα η καταπολέμηση της συνεχιζόμενης μαζικής ανεργίας και η διαχείριση της κοινωνικής κρίσης.

3.3.3. Η ΕΟΚΕ επικροτεί μια πολιτική που συνδυάζει δημοσιονομική υπευθυνότητα με πολιτικές για την οικονομική ανάπτυξη αλλά εφιστά την προσοχή στην ανάγκη υλοποίησης πολιτικών που αντικατοπτρίζουν την πραγματική κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος. Η εφαρμογή μέτρων γενικού χαρακτήρα σε διαφορετικές μεταξύ τους καταστάσεις έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί συνταγή αποτυχίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα ήθελε να επαναλάβει πρόσφατα λάθη.

3.3.4. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Θα πρέπει να προωθηθούν και να ανταλλάγουν βέλτιστες πρακτικές στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαπαλλαγής προκειμένου να ενισχυθεί η αποδοτικότητα και η δικαιοσύνη.

4. Βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης για να γίνει αποτελεσματικότερο

4.1. Η ΕΟΚΕ έχει υπάρξει ιδιαίτερα δραστήρια όσον αφορά την αξιολόγηση και την αναθεώρηση της υλοποίησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»⁽¹⁶⁾. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ θεωρεί με αίσθηση ευθύνης ότι η ευθυγράμμιση του χρονοδιαγράμματος της αναθεώρησης της στρατηγικής με το χρονοδιάγραμμα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του Συμβουλίου συνιστά βασικό μέτρο για την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων και την ενίσχυση της αποδοτικότητας των προτεινόμενων μέτρων, καθώς και για την αναθεώρηση των στόχων αυτών καθαυτών.

4.2. Η εν λόγω εναρμόνιση, όπως έχει επισημανθεί σε πολλές περιπτώσεις από τη συντονιστική επιτροπή της ΕΟΚΕ για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», έχει ζωτική σημασία για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που εφαρμόζονται, για την αξιολόγηση των καθορισμένων στόχων και την προσαρμογή όποιων μέτρων εφαρμόζονται, καθώς καθιστά τα μέτρα περισσότερο αποδοτικά με βάση την πραγματική κατάσταση που παρατηρείται στην Ευρώπη εν γένει και στα κράτη μέλη ειδικότερα.

4.3. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ευθυγράμμιση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως την πρόταση για την παρουσίαση ολοκληρωμένης ενιαίας οικονομικής αξιολόγησης ανά κράτος μέλος και την επίτευξη της δημοσίευσής της για τον Μάρτιο. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να επισπευσθεί επίσης η παρουσίαση των Ειδικών συστάσεων ανά χώρα.

4.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή πως τα ΕΠΜ θα πρέπει να επανεστιαστούν και κρίνει ουσιάς σημασίας τη συμμετοχή, από τα πρώτα στάδια της διαμόρφωσής τους, των κοινωνικών εταίρων και των λοιπών οργάνων της κοινωνίας των πολιτών. Έτσι θα ενισχυθεί η οικειότητα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και θα έχουμε καλύτερη υλοποίηση, ενισχύοντας εντέλει τη δημοκρατική του νομιμοποίηση.

4.5. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει πως η ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα πρέπει να δημοσιευθεί εγκαίρως προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι φορείς να έχουν τον χρόνο να προετοιμάσουν τις θέσεις τους.

4.6. Φρονεί επίσης πως η κοινωνική καινοτομία και η πολιτική κοινωνικών επενδύσεων πρέπει να συμπεριληφθούν στην αναθεώρηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και να υποστηριχθούν από ειδική εμβληματική πρωτοβουλία. Η ΕΟΚΕ ζητεί την εισαγωγή της μέτρησης του κοινωνικού αντικτύπου ως μέρους της προόδου των κοινωνικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων κοινωνικών δεικτών στις εθνικές εκθέσεις προόδου.

4.7. Η Ευρώπη πρέπει να αναλάβει δυναμικές πρωτοβουλίες επιδεικνύοντας αλληλεγγύη και σεβασμό προς την κυριαρχία των κρατών μελών, ικανότητα αντίδρασης και κυρίως ευφυείς ηγετικές ικανότητες για την εξεύρεση καθολικών και ισορροπημένων λύσεων, δημιουργώντας συναινέσεις που θα συσπειρώσουν το ευρύ κοινό γύρω από ένα εγχείρημα που θα είναι πραγματικά ευρωπαϊκό και από το οποίο θα ωφεληθούν όλοι.

⁽¹⁵⁾ Όσον αφορά το «υπερβολικό έλλειμμα», βλέπε την Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2015 στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: http://ec.europa.eu/euro2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_el.htm, παράγραφος 4. ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑΣ.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε έκθεση ΕΟΚΕ με θέμα την ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στη διεύθυνση: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

4.8. Η ΕΟΚΕ έχει γνώση των μελλοντικών προκλήσεων και εκφράζει επομένως την ανησυχία της για την έλλειψη προτάσεων στην έκθεση της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης για ζητήματα περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Αναμένεται μεν ότι το επενδυτικό σχέδιο θα λάβει υπόψη αυτές τις ανησυχίες· ωστόσο, μια ειδική ενότητα για τις περιβαλλοντικές προκλήσεις, δυνατότητες και πολιτικές θα ενισχύσει και την ηγετική θέση της Ευρώπης στον συγκεκριμένο τομέα. Θα έχει επίσης αντίκτυπο στην πίστη και στην εμπιστοσύνη στο μέλλον της βιομηχανίας της ΕΕ, καθώς και στην ευημερία των πολιτών και τη βιωσιμότητα.

Βρυξέλλες, 19 Φεβρουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Χρονοδιάγραμμα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου — για να δείτε το χρονοδιάγραμμα ακολουθήστε τον σύνδεσμο:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34757>

